

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2011. március XXII. évf. 3. szám – 390 Ft

Mi-35 AIR MENTOR TEAM
MESTERKURZUS

Az „újrajátszott” szolnoki csata ifjú honvédje

Fotó: Rácz Tünde

A magyar államcímer története (3.)

CÍMERERDŐ A CSÁSZÁRI SASON

Az Oszmán Birodalom terjeszkedése következményeként hazánk a 16. század közepén hosszú időre búcsút inthetett területi integritásának. Ezt akkor sem sikerült maradéktalanul visszaszerezni, amikor 1699-ben a karlócai béke pontot tett a mintegy másfél évszázados török uralom végére, hiszen a Magyar Királyság ettől kezdve a Habsburg Birodalom része lett. A kor gyakorlatának megfelelően, a Habsburg uralkodók (akik magyar királyok is voltak) az általuk meghódított vagy birtokolt területek feletti hatalmukat kifejezésre juttatták a címerükben is, amely az idők során egyre bonyolultabb lett. A csúcspontot kétségkívül a Mária Terézia (1740–1780) 1752. évi kis titkos pecsétjén látható címerkép jelenti: azon ugyanis nem kevesebb, mint huszonhat címer kapott helyet.

– Egy összetett címerről beszélünk, amely egy-egy ívelt oldalú, csücskös talpú nagypajzsból, középpajzsból és szív-pajzsból áll. A szív-pajzsban az Ausztriai-ház (vörös mezőben ezüst pólya) címere, míg a középpajzsban (más néven boglárpajzsban) a magyar kiscímer látható – mondta dr. Csáky Imre alezredes, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum címertörténésze.

A nagypajzsban (vagy alappajzsban) 24 címer szerepel, az első sorban rögtön nyolc: Csehországé (ezüst oroszlán), Dalmáciáé (három arany leopárdfej), Horvátországé (vörössel és ezüsttel sakkozott mező) és Szlavóniáé (kék mezőben két ezüst, hullámos pólya, az általuk közbezárt vörös mezőben futó nyest, a felső kék mezőben lebegő arany csillag). Ezeket követi három spanyol tartomány, Kasztília (vörös mezőben lebegő arany várkony), Leon (ezüst mezőben vörös oroszlán) és Aragónia (arany mezőben négy vörös cölöp) címere, végül Szicíliaé (a harántnegyedelt pajzs 1. és 4. arany mezejében négy vörös cölöp, a 2. és 3. ezüst mezőben pedig egy-egy fekete sas).

A második sorban kapott helyet Burgundia vörössel szegélyezett, arannyal és kékkel ötször jobbharánt osztott pajzsmezője, Szilézia arany mezőben ábrázolt fekete sasa és Stájerország ezüstszínű heraldikai állatszörnye, egy úgynevezett füstölgő párdúc. Karintia (a hasított pajzsmező 1. vörös mezőjében ezüst pólya, a 2. arany mezőben három fekete oroszlán) jelképe zárja a második sort, míg a harmadikat Krajnáé nyitja: egy vörössel fegyverzett, arany koronás kék sas, mellén és szárnyain holdsarló alakú, arannyal és vörössel két sorban négyszer sakkozott pánttal. Következik Morvaország (arany koronás, arannyal fegyverzett, vörössel és ezüsttel sakkozott sas), Burgau (ezüst mezőben három vörös jobbharánt pólya, egy arany cölöppel), Felső-Lausitz (arany várfal) és Alsó-Lausitz (lépő vörös bika) címere.

A negyedik sor első helyén a Habsburg tartomány kék koronás, kékkel fegyverzett, kiöltött kék nyelvű vörös oroszlánja áll, melyet Jülich (fekete oroszlán) és Lotharingia (arany mezőben vörös jobbharánt pólya, benne három ezüst törpe sas) jelképe követ. A sor közepén kapott helyet Toscana címere: arany mezőben egy nagyobb kék lepény, benne három arany liliummal, alatta öt kisebb vörös lepény, 2-2-1 elrendezésben. Három címerrel maradtunk már csak adósak: a mai Franciaország területén fekvő Bar hercegségével (két aranyszínű hal, körülöttük összesen négy, lóherevégű arany kereszt), Tiroléval (arany koronás, arannyal fegyverzett vörös sas, melynek szárnyai egy-egy lóherelevélben végződő arany pánttal vannak megrakva) és Görzével (jobbharántosztott pajzs, a kék mezőben lépő arany oroszlán, az ezüst mezőben két vörös balharánt pólya). A szív-pajzson osztrák főhercegi, a középpajzson a magyar királyi, a nagypajzson uralkodói korona kapott helyet, míg a pajzstartó egy kétfejű, arannyal fegyverzett, kiterjesztett szárnyú német–római császári sas.

Ezt a rengeteg elemet II. Lipót (1790–1792) uralkodása idején újrendezték, melynek eredményeként új magyar államcímer született: a kétszer vágott és hasított középpajzs első sorába Horvátország, Dalmácia és Szlavónia, a második sorába Bosznia és Szerbia, a harmadik sorába pedig Kunország, Galícia, Lodoméria és Bulgária címere került. Szív-pajzsában Magyarország koronás kiscímere, alappajzsában pedig Erdély címere és az osztrák–német mellékcímerek láthatók.

Feith László

26
MENTORBERKEKBEN NINCS PARDON. A MI-35 AIR MENTOR TEAM IMMÁR MÁSODIK VÁLTÁSÁNAK MAGYARJAI SEM LEHETTEK ENGEDÉKENYEK, AZÉRT SZOLGÁLTAK AFGANISZTÁNBAN, HOGY A NEMZETI HADERŐ KATONÁI MEGSZOKJÁK A FEGYELMET, MEGTANULJANAK MINDENT, AMI ÉLETÜK ÉS ORSZÁGUK VÉDELMEHEZ KELL...

A MAGYAR HONVÉD MAGAZIN KÖVETKEZŐ SZÁMA 2011. ÁPRILIS 8-ÁN JELENIK MEG.

Címererdő a császári sason 1

HADERŐ
 Történelmi feladat 4
 Diplomáciai nagyüzem 7
 Kellenek a példaképek 10

NAGYVILÁG
 Radar 14

HADAK ÚTJÁN
 Pálffy Miklós 16
 A kérdőjelek csatája 18
 Okucani 22

VELÜNK VAN AZ ERŐ
 Mesterkurzus 26
 Felülnézet 28
 Honvédtisztjelöltek 30
 Kérdések és válaszok 33
 Misszió előtt 34
 Portyázó magyarok 36

HADITECHNIKA
 Az örökifjú 39

HÁTORSZÁG
 Nagy elődök nyomdokain 42
 Az égi szem 44
 Lánctalpas Bofors 46
 Szabadszállás 50
 Elismerésre méltó módon... 54
 Folytassa, stúdió! 56
 Aranyhajósok 58

TRADÍCIÓ
 Királynak termettek... 60
 Hadikrónika 64

A Honvédelmi Minisztérium magazinja XXII. évfolyam 2011. 3. szám

Kiadja a Zrínyi Média HM Kommunikációs Kft.

Felelős kiadó:

DR. GUBCSI LAJOS ügyvezető

Nyomatás:

HM Térképészeti Közhasznú

Nonprofit Kft.

Felelős vezető:

NÉMETH LÁSZLÓ ügyvezető

Kiadói főszerkesztő:

ZSALAKÓ ISTVÁN

Szerkesztőség: 1087 Budapest,

Kerepesi út 29/B Postacím: 1440

Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,

HM: 27-913 fax: 459-5351

E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Szerkesztőség-vezető:

TÖRÖS ISTVÁN

Szerkesztők:

SZABÓ BÉLA, M. TÓTH GYÖRGY,

TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ

Olvasószerkesztő:

GYÓRI LÁSZLÓ

Képszerkesztő:

RÁCZ TÜNDE

Fotók:

FILM- ÉS FOTÓSTÚDIÓ

Tervezőszerkesztők:

DANCS KATALIN, GRÓF ISTVÁN

É HAVI MAGAZINUNKAT

M. TÓTH GYÖRGY SZERKESZTETTE

Borítófotó: Dévényi Veronika

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség (European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta

Rt. Hírlapüzletága (1008 Bp. VIII.,

Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi

postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlap-

előfizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

22 Még „békepartnerek” voltunk, de magyar katonaműszakiak már szolgálták a szövetség békemisszióját Okucaniban.

36 A harcedzett felderítő is a kályhánál kezdi „misszióközi” kiképzését. Mint most, szakharcaászati rejtett portyájukon.

54 A „katonaimédál-tan” módszer-tanából: „Vedd szemügyre a szalagsávot vagy a kitűzőt, és jelezd elismerésedet...”

60 Daliákról, kardot s tollat jól forgató nemes ifjakról, „királynak termett” magyar testőrökről szól most történetünk.

Nemzeti érdek, szövetséges köteleesség

TÖRTÉNELMI FELADAT

HADRA FOGHATÓ, BEVETHETŐ, BIZTONSÁGOT NYÚJTÓ HONVÉDSÉG IRÁNTI TÁRSADALMI IGÉNY; KORSZERŰ HADERŐSZERKEZET ÉS PÁLYAMODELL KIALAKÍTÁSA; TAKARÉKOS GAZDÁLKODÁS ÉS FŐ FIGYELEM A CSAPATOKRA; A KORRUPCIÓ, A BÜROKRÁCIA FELSZÁMOLÁSA, VALAMINT A KOMMUNIKÁCIÓ JAVÍTÁSA... TÖBBEK KÖZÖTT E GONDOLATOK JEGYÉBEN TARTOTTA MEG ÉVES ÉRTÉKELŐ ÉS FELADATSZABÓ ÉRTEKEZLETÉT – DR. SCHMITT PÁL KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK JELENLÉTÉBEN – DR. HENDE CSABA HONVÉDELMI MINISZTER.

Az igazi katona nem azért harcol, mert gyűlöli, ami előtte van, hanem mert szereti, ami mögötte – idézte Gilbert Keith Chesterton angol író és filozófus szavait beszéde kezdetén az államfő. Kiemelte, hogy e sorok kristálytisztán fogalmazzák meg a katonák érzelmeit, amelyek csak így leírva, kimondva válnak igazán érthetővé. A Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség vezető beosztású táborkaihoz, tisztjeihez szólva hangsúlyozta, hogy a magyar honvédelem rendkívül fontos megújuláson ment és megy ke-

resztül. Egyfelől feladatainak közigazgatási, hadszervezési újragondolása, másfelől a közrendben, a közösségi életben és a nevelésben betöltött szerepének látható és érezhető megerősítése zajlik. Erre nagy szükség is van – fűzte tovább gondolatait –, hiszen az elmúlt esztendőben bőséggel megmutatkozott, mi történik, ha a honvédelmet csak munkának, a katonaságot csak szakmának tekintjük, és megpróbáljuk megfosztani attól, ami mögötte van: a szolgálat és hűség fogalmától. Többek között ezért is tapasztaltam örömmel, hogy a Magyar Honvédség újraéli régi jó hagyomány-

it, erőt merít a múltból. Ennek egyik nemes fejleménye, hogy a honvédelmi törvény módosítása alapján felállítják a Honvéd Koronaőrseget, így hatvanhat esztendő után ismét katonák fogják őrizni nemzeti jelképeinket, köztük a Szent Koronát.

Saját, főparancsnoki funkciójáról szólva Schmitt Pál kiemelte: e feladatának a jövőben úgy kíván eleget tenni, hogy személyében összekötő kapocs legyen az ország vezetése, a honvédség és az állampolgárok között. A köztársaság elnöke szövegezte, hogy a társadalom elvárja a Magyar Honvédségtől, hogy legyen mindig hadra fogható, és bevethető; nyújtson békeidőben is biztonságot, és növelje az ország tekintélyét a világban. Ugyanakkor – tette hozzá – legalább ilyen lényeges, hogy meglegyen a kölcsönösség: vagyis a hadsereg is megkapja azt az elismerést a társadalomtól, ami teljesítményével, hivatástudatával arányosan megilleti.

Dr. Hende Csaba – folytatva a köztársasági elnök gondolatmenetét – értékelése elején hangsúlyozta: a Magyar Honvédség olyan nemzeti intézmény, amely arra szolgál, hogy megvédje az ország állampolgárainak életét, biz-

tonságát. E hivatásának betöltéséről az elmúlt évben több alkalommal is tanúbizonyságot tett – a nyári árvizeknél, az októberi vörösiszap-katasztrófánál, és szövetséges kötelezettségei teljesítése során egyaránt. Tette és teszi mindezt egyre nehezebb gazdasági körülmények közepette, s a 2011-es év sem lesz könnyebb e területen – utalt a honvédelmi miniszter a hatalmas államadóságra, és a 250 milliárd forintos stabilitási alap létrehozására, illetve az ennek következtében a tárcára háruló terhekre. Ugyanakkor tette hozzá – a honvédelmi tárca számára 2011-ben meghatározott pluszköltségvetésnek köszönhetően a „számla” csaknem nullszaldós, ésszerű gazdálkodással, a fejlesztések átütemezésével, és a „minden erő és eszköz a csapatokhoz” elv szem előtt tar-

tásával a honvédség elé kitűzött feladatok végrehajthatók.

Ez a feszített gazdálkodás azonban a régi rend szerint nem teljesíthető – emelte ki Hende Csaba –, ezért a jövőben gyökeres átalakításokra lesz szükség. Az idei év kiemelt feladata a korszerű haderőszerkezet kialakításának folytatása, a Honvédelmi Minisztérium és a Honvéd Vezérkar felépítésének, működési rendjének, az egyes szervezetek, osztályok hatáskörének felülvizsgálata, ésszerűsítése.

A honvédelmi miniszter mindezek mellett három területről kiemelten is szólt. Elengedhetetlenek tartja az elmúlt évek korrupciós ügyeinek kivizsgálását, és szervezeti átalakításokkal, törvényi, rendeleti módosításokkal a korrumpálás lehetőségének kizárását. Fontos feladat a bürokrácia csökkentése, amelyet a belső szervezeti rend áttekintésével, ésszerűsítésével, a hatáskörök megfelelő vezetési szintre történő utalásával lehet a legegyszerűbben elérni. Ugyancsak át kell tekinteni a tárca kom-

munikációs tevékenységét is annak érdekében, hogy a társadalom hiteles forrásból, „első kézből” értesüljön a Magyar Honvédség tevékenységéről, elért eredményeiről, problémáiról.

2011-ben – emelte ki a tárca vezetője – elsőbbséget élvez az országvédelemmel kapcsolatos feladatok tervezése, végrehajtása, a szövetségi kötelezettségvállalások, missziók eddig megszokott színvonalú teljesítése és a vezetés hatékonyságának növelése.

A tárca folytatja idén is „tartalékos programját”: a már rendszerbe állt önkéntes tartalékosok mellett a fő figyelem a művelti tartalékos rendszer kialakítására fog irányulni. Ennek azonban meg kell teremteni a társadalmi, gazdasági hátterét is – ha kell, gazdasági ösztönző intézkedésekkel –, annak érdekében, hogy a majdani művelti tartalékosok munkaadói is érdekeltnek legyenek a rendszer működtetésében. Ugyancsak az idei év kiemelt feladata lesz a kiképzés hatékonyságának növelése – főleg kisalegység-szinten –, illetve a katonai rend, a fegyelem és az erkölcs további szilárdítása.

Végezetül Hende Csaba a katonai pályamodelről, az ön- és továbbképzések fontosságáról szólt. Bejelentette, hogy a hamarosan megalakuló közszolgálati egyetem mellett – a fiatalok hazafias nevelése, a hadsereg utánpótlásának biztosítása érdekében – újra létrehoznak egy katonai kollégiumot is, mégpedig Debrecenben.

Informális védelmi csúcs Gödöllőn

DIPLOMÁCIAI NAGYÜZEM

BE KELL LÁTNUM, A MAGYARORSZÁGI ESEMÉNYEK MOST AFRIKÁBAN KEZDŐDNEK. FÉL SZEMMEL A TÉVÉT LESEM, MIKOR SZÁLL LE VÉGRE A MALÉV 737-ESE A LÍBIÁBÓL KIMENEKÍTETT MAGYAROKKAL. KÖZBEN VISSZA A TUDÓSÍTÁSHOZ, AZ UNIÓS TAGÁLLAMOK VÉDELMI MINISZTEREINEK BUDAPESTEN ÉS GÖDÖLLŐN TARTOTT INFORMÁLIS TANÁCSKOZÁSÁHOZ. DE A FEKETE KONTINENS ISMÉT „KÖZBESZÓLT”: FERIHEGYEN LESZÁLLT A GÉP, FEDÉLZETÉN KILENCVENHAT UTASSAL, KÖZTÜK HUSZONNÉGY MAGYAR ÁLLAMPOLGÁRRAL...

Budapest és Gödöllő, február 24-25. A védelmi miniszterek informális megbeszéléseinek menetrendjét átalakították a fejlemények.

Afrika északi fertályán ismét a remény zászlaját – a függetlenné válás 1951-es szimbólumát, Líbia piros-fekete-zöld színű sávokból álló, a fekete sáv közepén fehér félholddal és csillaggal ékített lobogóját – lengették a regnáló hatalmat ellenző tömegek.

Kadhafi – katonáival, zsoldosokkal, felfegyverzett híveivel – a tömegbe lövetett, ahol, és amikor csak lehetett. Mobiltelefonnal készített véres felvételek járták be a világot.

Reng a föld az arab világban – írják a hírügynökségek. Hol is volt és van az epicentrum? Tunéziában, Egyiptomban, Jemenben, vagy éppen Líbiában? Ma még sem ezt, sem a folyamat végét nem mondhatjuk meg biztosan. De hogy el ne feledjük, Kadhafi a sortűzeken kívül más eszközt is bedobott. Történetesen hazánk – mint az EU soros elnöki tisztét betöltő állam – nagykövétét berendelte, mondván, a zavargásokért az Európai Unió által is támogatott idegen behatolók

Mindenesetre, ami a védelmi miniszterek informális megbeszéléseinek idején sajtótájékoztató, háttérbeszélgetés témája és nem hivatalos napirendi téma volt, az lapzártakor már valóságává vált.

A védelmi tárcák vezetőinek tanácskozását hivatalból elnöklő Catherine Ashton, EU külügyi és biztonságpolitikai főképviselő, és a házigazda, dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter az uniós szándékokat, az egységes döntés és fellépés fontosságát hangsúlyozták, mindenekelőtt a civil uniós állampolgárok életének megóvásáról szóltak. Mondván, megfontolás tárgyát képezik bizonyos kényszerítő uniós intézkedések, amelyek hatékonysága viszont a tagállamok egységes fellépésén múlik. Itt említjük meg, hogy a napi hírek szerint, a gödöllői eseményekkel egy időben, a diplomáciai nagyüzem, illetve a közös külpolitikai és biztonságpoliti-

kai törekvések megvalósításának részeként, Brüsszelben tárgyaltak (lapzártakor döntöttek is) a szankciókról, a humanitárius segítség lehetőségeiről az EU tagállamainak képviselői.

Az ülésen – a szövetség és az EU legmagasabb szintű együttműködésének jeleként – részt vett Anders Fogh Rasmussen. A NATO főtitkára az uniós védelmi miniszterekkel az afrikai, illetve a líbiai eseményekről folytatott konzultációját követő sajtótájékoztatón mondta: „A gyilkolás, a brutalitás aggasztó. A legfontosabb az, hogy az emberi életet megvédjük”. Majd bejelentette: Brüsszelben kezdeményezésére rendkívüli ülést tart a NATO legfontosabb döntéshozó szerve, az Észak-atlanti Tanács. Az ülésről szűkszavú közlemény látott napvilágot, melynek lényege: ha kell, a szövetség a líbiai fejleményekkel kapcsolatban mind az ENSZ-szel, mind pe-

dig az EU-val együttműködve hozza meg döntéseit.

E sorok írásakor a világszervezet honlapján (un.org) olvashattuk: „Az ENSZ Biztonsági Tanács február 26-án egyhangúlag döntött a líbiai hatóságok elleni szankciók bevezetéséről, melyek értelmében fegyverembargóval és a vezetőik vagyonának befagyasztásával sújtja az országot, míg a civil tüntetők erőszakos elnyomása ügyében a Nemzetközi Büntetőbírósághoz fordul.”

Az Európai Bizottság – és erről szó volt a védelmi miniszterek tanácskozásának befejező napján is – február 25-én döntött: hárommillió eurót kitevő humanitárius segílyt nyújt Líbiának és a szomszédos országoknak.

Az Európai Unió védelmi minisztereinek első napi programja során, a budapesti Szépművészeti Múzeumban tartott munkavacsorán, áttekintették az

EU jelenlegi katonai műveleteit. A munkavacsora előtt dr. Hende Csaba hazai és külföldi újságíróknak tartott háttérbeszélgetésen adott részletes tájékoztatást a védelmi miniszterek tanácskozásán tervezett témákról, így az Afrika földjén zajló EU-műveletekről. Egy kérdésre válaszolva elmondta: ma már egyre több állam kéri, hogy szelítsük ki a tengeri missziót, mert egyre veszélyesebbek a kalózkodások. Csak hogy bonyolult kérdés például az, hogy az elfogott kalózkodókat nyugati országok bíróságai előtt vonják-e felelősségre, vagy sem. És különleges nehézséget jelent az is, hogy hatszáz tús van a tengeri rablók kezén.

A Balkánon zajló uniós műveletről szólva, dr. Hende Csaba, a tanácskozást követő sajtótájékoztató során, magazinunk kérdésére elmondta:

– Az EU folyamatban lévő műveleteiről a munkavacsorán váltottunk szót.

Beszéltünk a legfontosabbról, a bosznia-hercegovinai ALTHEA műveletről, illetve hadereje, az EUFOR jövőjéről. A téma azért is érdemel kiemelt figyelmet, mert a művelet fordulópont-hoz érkezett, ugyanis idén novemberben lejár a művelet ENSZ-mandátuma. Azaz, rövidesen döntenünk kell, hogy megmaradjon-e az ALTHEA végrehajtó jellege, vagy sem. Ha pedig nem, akkor miként alakuljon át az EUFOR? Katonai kiképzést segítő, tanácsadó, avagy más jellegű erővé? E tekintetben különféle vélemények hangzottak el. Általánosságban elmondható, egyik tagállam sem fejezte ki szándékát a misszió erőinek növelésére.

A védelmi miniszterek programján kiemelt téma volt a tagállamok védelmi képességeinek összehangolása, a költségek hatékonyabb megosztása. Számos példáról szólnak a napi hírek,

és jó tudni, hogy hazánk részvételével kialakított együttműködés is szerepel közöttük.

Dr. Hende Csaba a pápai Nehéz Légi Szállítóezred, illetve a C-17-es stratégiai légi szállítási flotta példája, tizenkét ország együttműködésének sikere mellett, új magyar ajánlatokról is szólt. Nevezetesen, a szentendrei kiképzőbázison teljes körű oktatási-képzési módszertant dolgoztak ki a rögtönzött robbanóeszközök elleni védelem témakörében. Hazánk e képességét szívesen megosztja az EU-tagállamok, illetve a NATO-tagállamok hadseregeivel. Ugyancsak szívesen ajánljuk fel azon honvédkórházi egészségügyi, katonai-egészségügyi képességünket, amely nemzetközi hírű; a magyar katonáorvosok, az egészségügyi szakszemélyzet misszióról misszióra, számos műveletben bizonyították már tudásukat.

Dr. Schmitt Pál köztársasági elnök a Sándor-palotában fogadta Anders Fogh Rasmussent, a NATO főtitkárát

Dr. Hende Csaba a sajtótájékoztatóra invitálja Catherine Ashtont

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM VEZETŐIT BEMUTATÓ SOROZATUNKBAN EZÚTTAL FODOR LAJOS NYUGÁLLOMÁNYÚ VEZÉREZREDES, KÖZIGAZGATÁSI ÁLLAMTITKÁR ÉLETÚTJÁNAK FELVÁZOLÁSÁRA VÁLLALKOZUNK. BÁR AHOGY A TÉMÁK, A FELADATOK, A HELYSZÍNEK SOKASÁGA JELZI, A SOKSZÍNŰ ÉLETÚTNAK CSUPÁN A LEGJELENTŐSEBB ÁLLOMÁSAIN ÁLLUNK MEG EGY-EGY PILLANATRA.

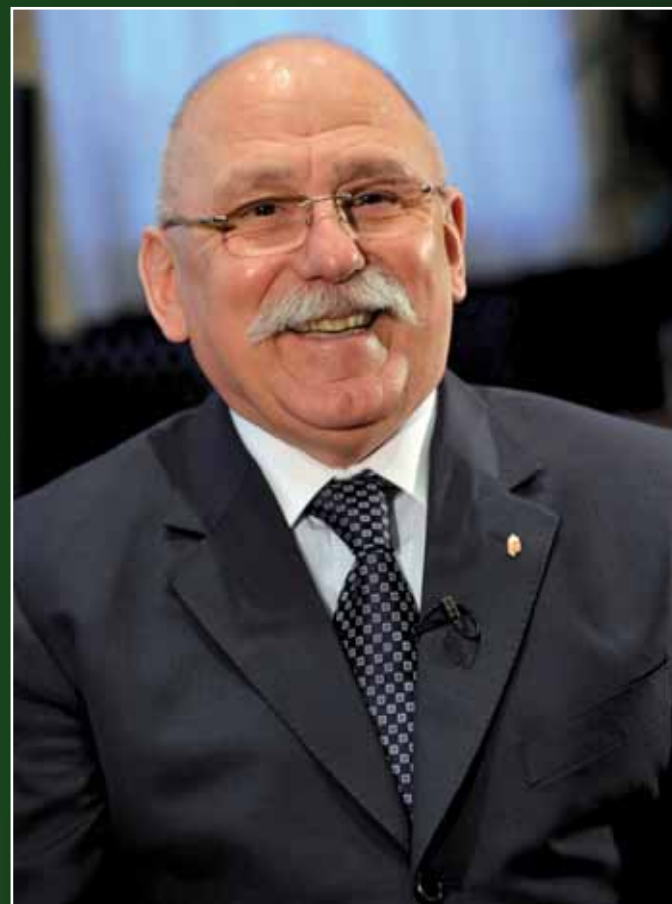
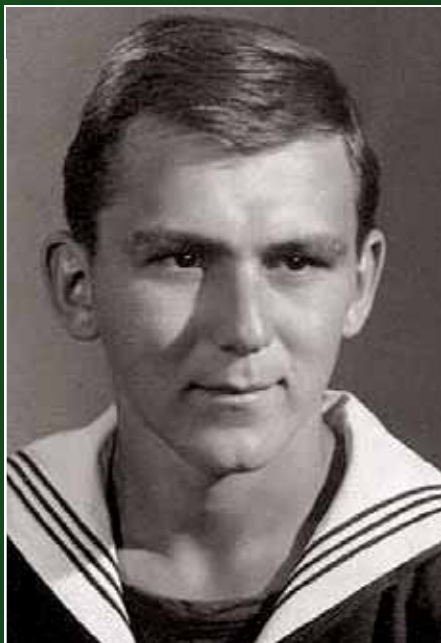
A katona attól katona, hogy látszik rajta...

KELLENÉK A PÉLDAKÉPEK

Államtitkár úr! Hogyan kezdődött katonai pályafutása?

– Jelentkeztem a jogi egyetemre, de nem vettek fel. Érettségi után rövid ideig dolgoztam, majd novemberben bevonultam sorkatonai szolgálatra, az akkori flottillához. Gondolkodtam rajta, hogy még egyszer nekifutok a jognak, de aztán mégis a katonai főiskolára jelentkeztem. Felvettek, mégpedig a lövész szakra. Akkor indultam el a több évtizedig tartó úton, de talán harmadéves koromban döntöttem el végleg: katona leszek. 1970-ben avattak tiszté.

– Mikor érezte először, hogy megta-

lálta azt a bizonyos marsallbotot a tarisznyájában?

– A lövészhallgatók két szakaszt alkottak, és a két társaság között kialakult egy egészséges rivalizálás. Igen, rivalizáltunk egymással a sportban, a kiképzésben, a lövészetben, a harcászatban. Voltak sikerélményeink, és egyre inkább elkezdtük szeretni azt, amit csináltunk. Kazai Barna ezredes – sokunk példaképe – volt akkor a szentendrei katonai főiskola parancsnoka. Ő mondta egyszer nekünk, növendékeknek: igaz, hogy eső van, sár van, hó van, de a katonának ebben is meg kell találni a szépséget. Ezzel először nem tudtunk mit kezdeni, de később jöttek a sikerélmények, főleg, amikor már csapatgyakorlatokra is elmentünk. Az akkori Magyar Néphadseregben szolgáló sorkatonák rajparancsnokaiként, szakaszparancsnokaiként vetjük hasznát a tanultaknak. Én Nagykanizsán voltam csapatgyakorlaton két alkalommal is, és ezek mind-mind hozzájárultak ahhoz, hogy azt mondtam, igen, én ezt a hivatást választom.

– Szóba került az imént egyik példaképük. A nagy embereket utánozni kell, vagy inkább meg kell fejteni a titkukat?

– Kellenek a példaképek. Számomra az első katonatiszt édesapám volt, de aztán a seregben mindig akadt, akire érdemes volt felnézni. Néha még az illető szavajárását is eltanultuk. Utánoztuk, ahogy az egyenruhát viseli, mert a katona attól katona, hogy látszik rajta. Ha visszanezék az életutamra, ma is a csapatoknál kezdeném.

Fiatalon megnősültem, a feleségem édesapja is katona volt. Időközben Budapesten is maradhattam volna, valamiféle „íróasztalos” beosztásban, de a katonai főiskolán tapasztaltak alapján azt mondtam: én parancsnok, kiképző akarok lenni, a lőtérén, a gyakorlaton szolgálni télen-nyáron.

– Nagykanizsa, Nagyatád, Lenti..., helyőrségnevek az életrajzából. Melyik mit jelentett önnek?

– Nagykanizsán kezdtem szakaszparancsnokként, Nagyatádon már ezredparancsnok voltam. Lentiben, az „elátkozott helyőrségben” akkoriban nem volt minden rendben. A hadsereg vezetése pedig úgy döntött, hogy mivel Nagyatádon jól mentek a dolgok – és ezt az én nevemhez kötötték –, engem neveznek ki oda parancsnoknak. A feleségem sírt, hogy mondjam meg, ugye leváltottak, mert aki Lentibe kerül, azt leváltották... Közel négy esztendő telt ott, jól éreztük magunkat az ország déli határán. Bár sok-sok álmatlan éjszakába került, de végül sikerült olyan vezetést összekovácsolni, amely katonai szakmai szempontból bizonyítani tudott.

Nem tagadom, néha elszabadultak az indulatok, sor került személycserékre is, mert voltak, aki úgy fogták fel, hogy ez itt az idegenlégio, eszünk-iszunk, jól megvagyunk. Számukra nem volt fontos a katonai fegyelem, a kiképzés. Nos, ebbe én keményen beleavatkoztam, és úgy két év után már lehetett látni a változást. Úgy vélem, a személyes példamutatásnál nincs jobb a világon. Nekem sikerült magam mellé állítani azt a csapatot, és olyan magas szintre emeltük a kiképzést, hogy annak révén a hadsereg legkiemelkedőbb alakulatává vált Lenti.

– Elég volt az „elátkozott helyőrség” hírének megváltoztatáshoz egy karizmatikus vezető, vagy segített a változó idők változó szemlélete is?

– Az igazsághoz tartozik, hogy az akkori minisztériumi vezetésnek, valamint az akkori hadseregvezetésnek is érdeke volt, hogy Lentiben konszolidá-

lódjanak a viszonyok. Tehát kaptunk segítséget, sőt mondhatom, anyagi segítséget is. Létezett egy bizonyos „lenti felvirágoztatási terv”, amelyet mi valósítottunk meg. Az állomány életkörülményei jelentősen javultak, beleértve a sorkatonákét is. Akkoriban volt még Fo-

ó lett a honvédelmi miniszter. Megítésem szerint magyar gondolkodású katona volt, aki más szisztémát bátorkodott bevezetni, a szovjetekkel történő egyeztetés nélkül. Akkoriban fiatalabb parancsnokokat kerestek; engem ismeretek és elismertek kiképzési szakember-

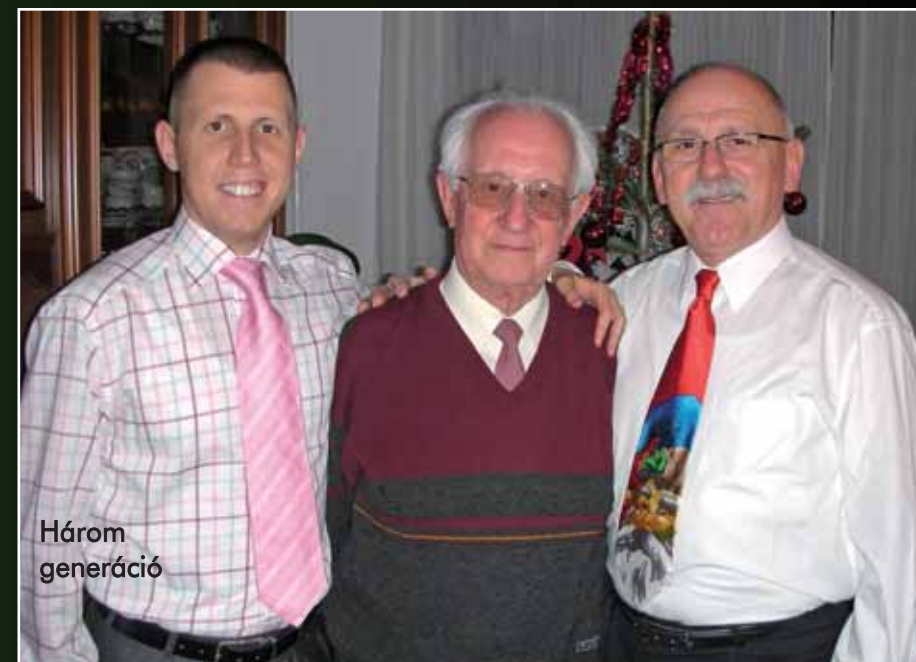
A Magyar Honvédség parancsnoka, vezérkari főnök egy fogadáson

dor-féle diszko is... Az életem meghatározó élményeként emlékszem vissza Lentire, ahová a mai napig visszajárok.

– Bizonyára híre ment sikereinek, mert a munkát Budapesten folytathatta.

– Akkoriban a katonai berkekben is sok változás történt. 1987-ben a néphadsereg „lépést váltott”, és már nem a szovjet szisztémát követte a vezetés. Oláh István volt a vezérkari főnök, majd

ként, gyakorlatok szervezőjeként és végrehajtójaként egyaránt, így a kiképzési főcsoportfőnökségre kerültem, ott lettem főnökhelyettes. Fél év múlva, egy személyi változás után, én lettem a főnök; akkor már az egész Magyar Néphadsereg kiképzése, az általános katonai alapkiképzés, a szolgálati alapismeret, a sport e főcsoportfőnökséghez tartozott. Ez olyan szempontból volt jó is-

Három generáció

kola, hogy mindazt, amit addig ezred- és dandárszintig tudtam, azt már a haderő szintjén kellett ellenőrizni, irányítani. Innen Székesfehérvárra vitt a sorom, az akkori 5. hadsereg parancsnokságára, amely később kapta a szárazföldi csapatok parancsnoksága elnevezést. Gyuricza Béla altábornagy volt akkor a parancsnok, aki azelőtt már kétszer is volt parancsnokom, tehát ismerte személyes kvalitásomat, tulajdonságaimat, és valószínű, hogy az ő kezdeményezésére kerültem oda. Helyetteseként egyébként szintén a kiképzéssel foglalkoztam.

– Ezután egy rövid „vendégszereplés” következett egy titokzatos világban, a katonai hírszerzésnél.

– A Katonai Felderítő Hivatal hasznos kitérő volt. Odakerülésem egyik ötletgazdája Raffay Ernő, az akkori politikai államtitkár volt, aki úgy vélte, kell egy olyan vidéki tábornok, aki nincs – úgy mond – megfertőzve a „budapesti gondolkodással”. Így hát ilyen vidéki tábornokként lettem a KFH vezetője, de megjegyzem, ekkor egyben a vezérkari főnök helyettese is voltam. Nem szívesen, kakukktójás voltam abban a csapatban. Elég zűrös időszak volt, részben a délszláv válság miatt, de nagyon sokat tanultam hivatalbeli kollégáimtól. Mindig az volt az érzésem, hogy a KFH-nál tett kirándulásom, vagyis a katonadiplomácia, a hírszerzés, illetve ennek a világnak a megismerése nagyon sok segítséget nyújtott későbbi pályafutásom alatt.

A hivatalvezetést követően szolgáltam a Honvéd Vezérkar főnökének első helyetteseként, ezt követően a honvédelmi tárca védelempolitikai helyettes

államtitkáraként, majd 2003 februárjáig a Magyar Honvédség parancsnokaként, vezérkari főnökként.

– Egy újabb pályamódosítás, vagyis a diplomáciai szolgálat kezdetének éve is 2003.

– Az előző év őszén, az akkori honvédelmi miniszterrel, Juhász Ferencsel leültünk beszélgetni, mivel voltak olyan pontok, ahol nem értettük meg egymást. Egészen pontosan emlékszem a kijelentésére: semmi baj, keressük meg együtt az utódot... Megkerestük. Aztán szintén ő kérdezte, vállalnék-e nagykövetségi funkciót? Vállaltam. Gyakorlatilag hamar, már februárban megtörtént a váltás a posztomon. Azután Kovács László külügyminiszternél voltam egy személyes meghallgatáson. A beszélgetésünk során végül megkérdezte, hogy mit szólnék Camberrához? Én mondtam: akkor hát Camberra! Külügyminisztérium, 5-ös területi főosztály – ez külön fejezete az életemnek. Hat hónapom volt arra, hogy felkészüljek Ausztráliából, Új-Zélandból, még a közlekedési szabályokból is.

– A Honvédelmi Minisztérium igazgatási államtitkáraként hogyan látja a haderő, a katonák helyzetét?

– Mindig vallottam, hogy a Magyar Honvédség nemzeti intézmény, és a honvédelem nemzeti ügy. Nem lehet úgy szolgálni, hogy a társadalom, a politikai elit nem érzi magáénak a katonáit. Van mit megvédeni, és szilárd véleményem, hogy ennek az országnak nemzeti alapon szervezett, kisméretű, de jól felszerelt, jól kiképzett, professzionális haderőre van szüksége. Olyanra, amelyet anyagilag is tisztességesen elismer

a nemzet. Ez nem független a szövetségi viszonyainktól, hiszen hazánk tagja a NATO-nak és az Európai Uniónak. A Magyar Honvédség integrált, egyenrangú része a közös védelemnek. Az nem járható út, hogy a Magyar Honvédség az elmúlt években sok képességét elveszítette. A haderő attól haderő, hogy vannak katonai képességei. A mostani kormánynak és a honvédelmi vezetésnek az egyik legfőbb célja, hogy ezeket a képességeket újból megteremtse.

Az egyik kiemelt cél, a tartalékos rendszer megteremtése. Első lépésként már mintegy kétezer önkéntes védelmi tartalékos őrzi és védi a honvédség több mint ötven objektumát. De a jövő év januárjától már szolgálatba állnak az önkéntes művelési tartalékosok is. Az ország és hadereje tehát nem engedheti meg magának, hogy veszendőbe menjenek a katonai, a technikai képességei, és hogy ne rendelkezzen mozgósítható tartalékos erővel.

– A hadsereget fegyelmezett és kiképzett katonák alkotják. Mit kíván tenni a honvédelmi vezetés az ő életük jobbatételéért?

A család istentisztelet után

– Legnagyobb örömeimre szolgált, hogy hozzáfogtunk az új humánpolitikai koncepció kidolgozásához, az első változat el is készült. Rendkívül lényeges, hogy az ember, a katona áll az elképzelések központjában. Korábban sokan beszéltek arról – csak éppen soha nem valósult meg igazából –, hogy próbáljunk meg kialakítani és működtetni egy kiszámítható katonai életútmodell. Egyebek mellett ez azért fontos, mert amikor egy civil fiatal ember elhátározza, hogy hivatásos katona lesz, és végignézi a katonai pályamodellt, akkor kiszámítható, egymásra épülő állomásokat, előmeneteli, egzisztenciális lehetőségeket kell látnia.

A jövőben, törekvéseink szerint a tiszthelyettesi kar képezi a hadsereg gerincét. Kétszer-háromszor több tiszthelyettes kell, mint tisz, sok hadnagy kell és kevesebb főhadnagy, őrnagy, ezredes. Most egyébként közel 400 ezredes szolgál a Magyar Honvédségben. Szóval, ezen a rossz állományszerkezeten változtatnunk kell, s a konkrét lépések előkészítésén már egy szakmai csoport dolgozik.

Változtatni kívánunk más dolgokon is. Nem tartható fenn például az az állapot sem, hogy a Magyar Honvédség parancsnoki állományának közel 90 százaléka nem ott lakik, ahol szolgál, ahol mondjuk helyőrségparancsnok vagy csapatparancsnok. Ennek egyik oka, hogy megváltoztak a lakásvizonyok, nincs helyben mobilizálható lakás, ahova költözhetne. Épp ezért nagy távolságról járnak be szolgálati helyükre, ami nem normális állapot. Ennek a rendbetételéhez hosszabb idő és megfelelő humánpolitikai koncepció kell. Persze belátható: a szolgálati lakás azért van, hogy a hivatásos katonának és családjának ott legyenek meg az életfeltételei, ahol szolgál. Ma iszonyatos pénzt költünk utaztatásra. Buszok viszik az állomány többségét, mások külön engedély alapján személygépkocsival közlekednek. Mind ezért ráadásul jelentős összegeket fizetünk ki. A honvédelmi vezetés elszánt e stratégiai célok elérésében, elszánt a katonai életút megvalósítására.

Az államtitkári kinevezés napja

ban, a kiszámíthatóság, a lakhatás körülményeinek kialakításában.

– A Balaton-átúszásnál mindig Ön vezette a katonák úgynevezett úszó erődjét. Mire marad manapság ideje?

– Sportfüggő ember vagyok. Főként teniszezem, hétfőként úszom. A lovaglás már nem tölt be akkora szerepet az életemben, mint korábban, de végül is nekem kikapcsolódás a sport. A katonai hivatás erőnlétre, sportra épül, ezért szükségesek az erőnléti követelmények.

A Magyar Kupa-győzelem után

Békeidőben is ügyelni kell arra, hogy jó szellemi és erőnléti állapotban tartassuk a csapatokat, a katonákat. Pályafutásom során ezért is volt meghatározó a sport; katonáimmal többszörös járőrbajnokok voltunk, én például 19 évesen a hadsereg úszóversenyein dobogós helyezéseket értem el. Szakasz- vagy századparancsnokként rendszerint teljesítettem azt a követelményt, amit katonáimtól elvártam. A személyes példamutatást mindig is fontosnak tartottam. A sportszervezés és a sport támogatása egyaránt része életemnek. Huszonegy éve vagyok a Magyar Huszár- és Lovas Hagyományörző Társaság elnöke. A másik szerelmem a vízilabda. A Budapesti Honvéd vízilabdaszakosztályának elnöke vagyok, amióta nagykövetségi szolgálatom befejeztével hazajöttem Ausztráliából. Mindjárt a kezdetekben sor került egy edzőváltásra, és sor került a csapat fiatalítására is. Ennek sikerességét a Magyar Kupa elnyerése bizonyítja. Ahhoz, hogy az első csapatban tudjanak játszani a 17-18 éves fiatalok, sok feltételnek kell megfelelniük. A vízilabda az utóbbi években jelentősen megváltozott, a tudás mellett az erő dominál. Végül is tehetséges fiatalokból ütőképes gárda áll össze, csapatjátékukon, egyéni teljesítményükön érződik az a fajta tűz, amelyre Kemény Dénes szövetségi kapitány is felfigyelt. Nagyon büszke vagyok arra, hogy négy-öt fiatalunk is számíthat a válogatottságra.

Nagykövetek koccintása

SÍNEN AZ ÚJ START-SZERZŐDÉS

Az Amerikai Egyesült Államok Szenátusa után a Szövetségi Tanács, tehát az orosz parlament felsőháza, is becikkelyezte a nukleáris hadászati támadó-fegyverek korlátozásáról és csökkentéséről szóló új orosz–amerikai START-szerződést. A dokumentumot még 2010. április 8-án írta alá Dmitrij Medvegyev orosz és Barack Obama amerikai elnök Prágában. A Szövetségi Tanácsban a vita mindössze 15 percig tartott, s a szerződéssel kapcsolatos aggodalmakat maga Anatolij Szergyukov

védelmi miniszter oszlatta el, kijelentve: ha Oroszország teljes egészében teljesíti a fegyverkezésre vonatkozó terveit, akkor sem lesz (még tíz év múlva sem) annyi hadászati rakéta-hordozója, amennyit a szerződés szerint birtokolhatna. A dokumentum értelmében egyébként az amerikai és az orosz hadászati nukleáris arzenál robanótölteteinek száma ezerötszázötvenre, a hordozóeszközöké pedig hétszázra csökken, s életbe lépése után ismét elkezdődhet a két fél katonai célú

nukleáris létesítményeinek kölcsönös ellenőrzése is, ami az előző szerződés lejáratá után abbamaradt.

Korábban az orosz alsóház, az Állami Duma is elfogadta a ratifikációs törvényt, ám azt néhány kiegészítéssel látta el. A START-szerződés teljesítésének feltételül szabta például az orosz hadászati nukleáris erőknél az ország biztonsága garantálásához szükséges szinten tartását, egyebek mellett a rakétapajzson áthatolni képes új fegyverek fejlesztése, gyártása és telepítése révén. A törvény emellett felszólít a szükséges tudományos-kutató és kísérleti-konstruktóri bázis fenntartására, fejlesztésére, végül felsorolja, milyen esetekben mondhatja fel Moszkva a START-szerződést. Például akkor, ha az USA, esetleg más állam (vagy államok csoportja) olyan rakétavédelmi rendszert telepít, amely csökkenti az orosz hadászati nukleáris erők hatékonyságát. Vagy ha Washington durván megsérti a szerződésben vállalt kötelezettségeit, azaz olyan helyzetet idéz elő, amely fenyegeti az orosz nemzetbiztonságot.

(hvg.hu)

RITKAFÖLDFÉMEK: KÍNA ADUÁSZÁ

Nemcsak a világ elektronikai iparára gyakorolhat hatást, hanem a jelenleg fennálló katonai erőviszonyokat is átírhatja az, hogy az elmúlt évtizedekben Kína egyeduralgódóvá vált az úgynevezett ritkaföldfémek kitermelése területén. Ráadásul az ázsiai hatalom nemrég úgy döntött: külföldre csak az eddigieknél szigorúbb feltételekkel ad el e különleges nyersanyagokból. De mik azok a ritkaföldfémek? Az elnevezés tizenhét, a természetben is előforduló fémre utal: ezt a csoportot a periódusos rendszerben egymás mellett (az 57–71. helyen) lévő lantanidák (vagy lantanoidák), továbbá a szkandium és az ittrium alkotja. Ritkaföldfémek szükségesek – többek között – a televíziók és LCD-monitorok gyártásához, a szélerőművek turbináihoz, illetve az energiatakarékos izzókhöz. Ugyanakkor ezek az anyagok nélkülözhetetlenek számos ha-

ditechnikai felszereléshez is: nélkülük nincsenek távvezérelt rakéták, vadászgépek, kommunikációs és radarrendszerek, éjjellátó készülékek, műholdak.

Kína a világ ritkaföldfém-termelésének 97 százalékát adja; a monopóliumot éppen az Egyesült Államoktól ragadták el, amely 1965 és 1984 között volt a nyersanyagok legnagyobb termelője. Peking aztán 2009-ben radikálisan csökkentette a ritkaföldfém-exportot, 2010-ben pedig már csak az előző évi kivitel 60 százalékát engedte külföldre. Ez, illetve más adminisztratív intézkedések eredményeként kevesebb ritkaföldfém jut majd külföldre, s az is drágábban. A kínai kormányzat nem véletlenül hozott ilyen drasztikus intézkedéseket, hiszen amellett, hogy a nyersanyagok bányászata hatalmas környezeti károkat okoz, alaposan megcsappantak a készletek, s ha a jelenlegi

ütemben folytatnák a kitermelést, 30 éven belül nem maradna nyersanyaguk. Máshol viszont akad bőven: a Brit Földtani Intézet szerint az USA-ban 19 millió tonna, Oroszországban 13 millió tonna ritkaföldfém-készlet van, ami együtt csaknem annyi, mint Kínáé. A kitermelés ugyanakkor nem túl csábító: egy tonna fém kibányászásához tudniillik 200 négyzetméter földterületet kell feltárni, ráadásul a felszíni fejtés során radioaktív hulladék is keletkezik.

(origo.hu, wikipedia.org)

OROSZ KATONAI HELIKOPTEREKET VÁSÁROL A PENTAGON

Az amerikai katonai vezetés azt tervezi, hogy az orosz állami fegyverexportőr vállalatától, a Roszoboronekszpottól vásárol katonai helikoptereket (egészen pontosan huszonegy Mi-17-est) az afgán haderő számára – állítja a The Wall Street Journal. A készülő ügylet annak köszönhetően jöhet létre, hogy az Egyesült Államok – az Oroszország irányába történő új nyitás jegyében – tavaly eltörölte azokat a szankciókat, amelyeket még az iráni fegyvereladások miatt vezetett be a Roszoboronekszpottal szemben. Barack Obama és Dmitrij Medvegyev múlt év júniusában lezajlott csúcstalálkozója után egyébként mindkét oldalról hangzottak el szándéknyilatkozatok arra vonatkozóan, hogy az afgán haderőt orosz helikopterekkel és alkatrészekkel lássák el.

(hvg.hu)

HARCOLHASSANAK A NŐK IS!

Az amerikai védelmi minisztériumnak a sokszínűség betartására felügyelő bizottsága a nők harctéri bevetésére vonatkozó tilalom visszavonását javasolja, az indoklás szerint azért, mert a jelenlegi állapot diszkriminatív, továbbá nincs összhangban a modern hadviselés követelményeivel. A testület jelentéstervezete szerint a hadseregnek fokozatosan vissza kellene vonnia a nőkre vonatkozó korlátozást, hogy az alakulatok minden tagja azonos lehetőségekkel rendelkezzen.

(hvg.hu, army.mil)

TEHERHAJÓ SÜLLESTETT EL HADIHAJÓT!

Az indiai Mumbai kikötőjében egy német konténerhajó, a NORDLAKE nekiütközött az indiai haditengerészet egyik fregattjának – jelentette a Times of India. A napilap információi szerint a baleset nyomán tűz ütött ki a hadihajón, amely végül el is süllyedt. A NORDLAKE ugyanakkor úszóképes maradt, bár javításra szorul. Az INS VINDHYAGIRI (F42) fregatton az üt-

közés idején családi napot tartottak, tehát a fedélzeten a tengerészek családtagjai, rokonai is ott voltak. A vizsgálatok eddigi megállapításai szerint az ütközés azt követően történt, hogy a német konténerhajó kikerült egy másik, a kikötőben tartózkodó hajót. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a baleset nem járt személyi sérüléssel.

(index.hu, indiannavy.nic.in)

ÉSZTORSZÁG KÉSZÜL A KIBERHÁBORÚRA

Észtország fontolgatja egy számítógépes szakemberekből álló katonai alakulat felállítását, hogy hatékonyan tudjon fellépni az állami létesítmények ellen irányuló hacker-támadások esetén. Jaak Aaviksoo védelmi miniszter ugyanakkor elmondta: az észti védelmi szövetség (Kaitseliit) belül már most is létezik egy olyan önkéntesekből álló egység,

amely hétfévenként rendszeresen végez a kibertérből érkező támadások elleni védelmi gyakorlatokat. Észtország egyébként a világ élvonalába tartozik az internet alkalmazása terén: ezt bizonyítja az is, hogy a lakosság 80 százaléka pénzügyi műveleteit a világháló segítségével bonyolítja.

(hvg.hu)

„...NEM MÁSRÁ HASZNÁL ELEINK TÜNDÖKLÉSE NEKÜNK, HANEM HOGY ÉGŐ SZÖVÉTNEKNÉL, FÉNYES FÁKLYÁNÁL FUTJUK A MI ÉLETÜNK PÁLYÁJÁT, NEM LEHETÜNK SETÉTBEN, SEM MI, SEM AZ MI CSELEKEDETEINK.”

Pálffy Miklós,
a győri hős

(RÉSZLET ZRÍNYI MIKLÓS:
„MÁTYÁS KIRÁLY ÉLETÉRŐL
VALÓ ELMÉLKEDÉSEK”
CÍMŰ MŰVÉBŐL.)

A tizenöt éves háború (1591–1606) során vált országos, sőt európai híru katonává a korszak legkiválóbb hadvezére, báró Pálffy Miklós (1552–1600), aki ősi magyar nemesi család sarja volt. Fivérei valamilyen fegyverrel szolgálták a hazát és a királyt. Pálffy Tamás Palota várának kapitánya volt, János Tata és Léva várát védte a török ellen, és a somoskői ütközetben halt hősi halált. István Csabragh és Szitnya várainak kapitányaként szolgált.

A fivérek közül a legifjabb, Miklós, serdülő ifjú korától a bécsi udvarban látott el apródi szolgálatot a trónörökös Habsburg Rudolf – a későbbi I. Rudolf magyar király (1576–1608) – mellett. Elkísérte Rudolfot Spanyolországba, Belgiumba, Franciaországba. Egy forrás szerint a magyar mellett latinul, németül és spanyolul is kitűnően beszélt. Az udvarban tanulmányozta a német és a spanyol hadviselést, valamint az olasz várépítészetet. Huszonnyolc éves korában a király kinevezte Pozsony vármegye főispánjának, egyszersmind a pozsonyi vár főkapitányának. Négy évvel később pedig (1584) az akkori front legelső vonalában lévő Komárom várának

főkapitánya lett. Ekkor kezdődött meg Pálffy Miklós hadi pályája, amelynek során (ahogyan azt Julier Ferenc: „Magyar hadvezérek” című könyvében írja) az 1600-ban bekövetkezett haláláig terjedő tizenhat év alatt huszonhat ízben állt szemben a törökkel. Az 1580-as évek közepétől szüntelen portyáival, rajtaütésével rettegett hírt szerzett nevének a végvárok török vitézei között. Bizonyítja ezt egyebek mellett Habsburg Mátyás főhercegnek a királyhoz írt jelentése is, melyben a hátralékos zsold kifizetését sürgeti, mert „kár lenne, ha oly szép és jól begyakorolt lovasság, minő Pálffynak vezetése alatt áll, s

melyhez hasonlót én másutt nem láttam, eloszlna.” (Idézi: Julier Ferenc)

S mielőtt megemlítenénk néhányat Pálffy Miklósnak a tizenöt éves háború során végrehajtott haditetteiből, álljon itt még két mondat Julier Ferenctől. „Ezt a hosszú, véres és pusztító háborút osztrák fővezérek vívták meg, mert a bécsi udvar bizalmatlansága nem engedte meg, hogy a fővezérek magyar kézbe kerüljen. Annál csodálatosabb, hogy Pálffy Miklós a gyakran hitvány osztrák haditerv keretében is tudott nagyot végezni.”

1593 októberének végén a királyi csapatok Ferdinand Hardegg gróf, győri főkapitány vezetésével megkezdték Székesfehérvár ostromát. Néhány nappal később Pálffy Miklós serege élén, Pákozdnál, fényes győzelmet aratott a budai pasa Székesfehérvár felmentésére érkező hada felett. Mohács óta ez volt az első eset, hogy magyar sereg nyílt csatában szétszört egy tízezernél jóval több harcost számláló török hadat. S miközben az év folyamán, illetve 1594 első hónapjaiban a királyi seregek Pálffy Miklós vezetésével visszafoglalták a töröktől egy sor Nógrád vármegyei végvárat, s miközben (1594 augusztusában) Pálffy Miklós megakadályozta a budai pasát abban is, hogy Esztergom felmentésére siessen, Ferdinand Hardegg gróf szeptember végén feladta a törökök által ostromlott Győr várát. (Érdemes megjegyezni, hogy e tettéért gróf Hardegg haditörvényszék halálra ítélte, és Bécsben lefejezték.)

Ami pedig Pálffy Miklóst illeti, kétségtelen, hogy leghíresebb haditette Tata (1597. május) és Győr (1598. március) elfoglalása volt. Tata visszafoglalását Julier Ferenc a „rajtaütés mintája”-ként emlegette, és Pálffy Miklós jelentése alapján a következők szerint írta le. A vállalat végrehajtásához Pálffy különleges menetrendben indult. Elöl három magyar lovas, kik jól tudtak törö-

kül, aztán néhány szekér, rajtuk a várkapu felrobbantásához szükséges pokolgép és húsz, parasztruhába öltözött katona. Utánuk ötszáz válogatott gyalogos, kétszázötven muskétás, háromszáz hajdú létrákkal, majd a többi gyalogság, valamint a lovasság, hogy a vállalkozást hátulról fedezze. A sötétség beálltával az élen haladó három lovast a szekerekkel Pálffy a várkapuhoz küldte. Azok hárman az őrségnek elmondták, hogy Budáról szállítanak élelmet Győrbe, s most éjjeli szállást kének Tatán. S miközben az őrséggel beszélgettek, a szekerek személyzete a pokolgépet működésbe hozta, és a várkaput hamarosan felrobbantotta. Ez volt a jel a rohamra, melynek nyomán a város rövidesen a magyarok hatalmába került. A meglepett törökök a belső várba húzódtak, ám Pálffy és katonái azt másnap elfoglalták.

Hasonló módon esett el Győr, ez a hatalmas, erős vár, amelyben hatezer főnyi török őrség szolgált. Pálffy Miklós – aki tudta, hogy a győri őrség katonáinak jó része éppen a környéken gyűjt élelmisszert – rávette az Esztergom várában őt meglátogató kiváló császári tábornokot, Adolf Schwarzenberg bárót, hogy kíséreljenek meg egy rajtaütést Győr ellen. A császár tábornoka elfogadta Pálffy tervét. Az akció során Schwarzenberg vezette a gyalogságot, amely a várkapu felrobbantása után be is tört a várba. Pálffy volt a feladat, hogy a támadást a váron kívül lévő törökök ellen a lovassággal fedezze. Ám a törökök ellenállása nagy volt, a magyarokat kezdték a várkapu felé visszaszorítani. Ekkor Pálffy leszállította a lóról huszárjait, és élükön a várba rontott. Öt órán át folyt a küzdelem, míg nem Győr vára Pálffyéé kezébe jutott. A nagy győzelemtől egész Európa visszhangzott. Schwarzenberg 100 000 aranyat és egy birtokot kapott. Pálffy mindent visszautasított, mert a hazájának tett szolgálatot nem akarta megfizettetni. Az alsó-ausztriai rendek erre Pálffynak egy művészi díszserleget ajánlottak fel, amely ma is a Pálffy-család tulajdonában van... – olvashatjuk Julier Ferenc: „Magyar hadvezérek” című könyvében.

Az 1598. március 29-én lezajlott rajtaütés után Pálffy Miklóst kortársai így emlegették: „a győri hős”.

Ezt a tehetséges, bátor, leleményes és jellemes férfit 1600 áprilisában úgy érte a halál, mint a 16. század utolsó harmadának legtehtekintélyesebb magyar katonáját, legjobb hadvezérért.

PÁLFFY MIKLÓS

Magyar katonák, hadvezérek (26.)

Pálffy Miklós
félvérteje

HOL ZAJLOTT? NEM TUDJUK BIZTOSAN, S AZT SEM, HOGY PONTOSAN MIKOR. SOKÁIG AZ IS KÉRDÉSES VOLT: MEGTÖRTÉNT-E EGYÁLTALÁN? A 907 NYARÁN VÍVOTT POZSONYI CSATÁVAL KAPCSOLATBAN – A MEGGYŐZŐNEK LÁTSZÓ HADTÖRTÉNETI REKONSTRUKCIÓK ELLENÉRE IS – RENGETEG A BIZONYTALANSÁG, EGY VISZONT TÉNY: A MAGYAR TÖRTÉNELEM EGYIK FONTOS, SORSFORDÍTÓ ESEMÉNYE VOLT, AMI LEZÁRTA A HONFOGLALÁST.

Elleink Kárpát-medencei térfoglalása a 10. század elejére előrevetítette a korábbi szövetségesek, azaz a magyarok és a keleti frankok (németek) közötti fegyveres konfliktus lehetőségét. A Keleti Frank Birodalom főleg bajor katonák alkotta seregének támadására végül 907 nyarán került sor, ám rájuk megsemmisítő vereséget mértek honfoglaló ősünk. A csata jelentős áldozatokat követelt a szemben álló féltől: életét veszítette Liut-

pold bajor őrgróf, Theomár salzburgi érsek és számos további előkelő. Magáról az összecsapásról csak szűkszavú híradások ismertek, így joggal érdemelt ki a legrejtélyesebb honfoglalás kori csata elnevezést. A helyszínt is kizárólag egyetlen helyen, az 1921-ben (!) fellelt Salzburgi évkönyvekben említik: eszerint a felek Brezalauspurc környékén csaptak össze, ami valószínűleg azonos a mai Pozsonnyal.

Több száz évnél kellett eltelnie ahhoz, hogy az első történetíró, a neves bajor humanista, Aventinus (1477–1534), felismerje az esemény jelentőségét, amelynek hangsúlyos szerep jutott a Zrínyi Média gondozásában – Torma Béla Gyula nyugállományú ezredes, hadtörténész eredményeire alapozva – „1000–1100 évvel ezelőtt...” címmel magyar és angol nyelven megjelent kötetben is.
– Magáról a csatáról kevés biztosat tudunk, az ugyanakkor kétségtelen tény, hogy a honfoglaló, kalandozó magyaroknak ez volt az egyik legjelent-

A magyarok első bevonulása Pannóniába

több katonai győzelme – mutatott rá a témában számos publikációt jegyző dr. Veszprémy László alezredes, a HM HIM Hadtörténeti Intézet igazgatója, aki elmondta azt is, hogy bár a mai hadtörténészek értékelése szerint Aventinus rekonstrukciója nagyon jól sikerült, gondos történész módjára járt el, munkájának hitelességét mégis sokan megkérdőjelezték. Ő ugyanis a felkutatott források szövegébe – a humanistákra jellemző módon – önkényesen belenyúlt, korrigálta, kiegészítette azokat. A bajor történetírót leszámítva, a korabeli

ismertebb bajor áldozatok neve is fennmaradt. A későbbiek során a csata helyszínének meghatározása jelentette a problémát, illetve az, hogy valóban olyan sorsdöntő jelentőségű volt-e, amilyenek Aventinus ábrázolta?

MÁR NEM VAGY A BARÁTOM

De mi is vezetett a korábban szövetséges keleti frankok és a magyarok háborújához? A viszony elmérgesedésének hátterében feltételezhetően eleink nyugati, északnyugati irányú terjeszkedése állt. A magyar törzsek egyébként már a honfoglalást megelőzően is megjelentek Európának ezen a felén, különböző államok uralkodóinak

vetségben – a Brenta folyó mellett vívott nagy csatában legyőzték I. Berengár itáliai királyt. A hadjárat idején azonban Arnulf meghalt, ezek után pedig már semmi sem tarthatta vissza a magyarokat a keleti frank uralom alatt álló Dunántúl (Pannónia) birtokba vételétől; ezt 900-ban, az Észak-Itáliából visszatérő kalandozókkal, Kurszán (Árpád vezértársa) meg is tette.

Ezzel hosszú háborúskodás kezdődött a keleti frankokkal. A magyarok évről-évre betörték a bajor végekre, hol délen Karintiát, hol északon a Keleti Órgrófságot és Morvaországot pusztítva. A harcok szomorú fejezeteként 904-ben a bajorok törbe csalták Kurszánt, majd őt és kíséretét lemészárolták. Mindazonáltal ősünknek 906-ra sikerült elszakítaniuk Morvaországot a Keleti Frank Birodalomtól, melynek rá kellett döbbsennie, hogy a Kárpát-medencében egy új és erős hatalom van kialakulóban. Ezt bármi áron meg akarták akadályozni.

POZSONYNÁL VOLT?

Éppen ezért 907 júniusában hadjáratot indítottak a magyar törzsszövetség ellen. Az uralkodó, Gyermek Lajos mozgósítást rendelt el a bajor előkelők részére, melyet követően a csapatok a Duna két partján megkezdték az előrenyomulást. A folyó északi oldalán a hadjárat vezére, Luitpold bajor őrgróf haladt, a déli oldalon (egészen pontosan a római limes úton) pedig a salzburgi érsek, Theomár vezette a hadoszlopot. A szárazföldi erők utánpótlásáról egy erős dunai flottilla gondoskodott.

A déli hadoszlop – kihasználva a ked-

humanisták egyébként átsiklottak a csata jelentősége felett, azt csak egy szokványos esetepaténak láttatták a kalandozások számtalan eseménye sorában. Hosszú időszakokra még a megtörtént is kétségbe vonták, Magyarországon és a német nyelvterületen egyaránt. Pedig a csatára vitán felül sor került, a délnémet apátságok és püspökségek halottas könyveiben, nekrológiumaiban a leg-

zsoldjában: 892-ben például a morvák ellen harcoltak, Arnulf keleti frank király megbízásából, két évvel később pedig éppen ellenkezőleg, a morvák szövetségeseiként fogtak fegyvert a keleti frankok ellen. A honfoglalás után egy hosszabb szünet következett: eleink csak 899-ben szánták rá magukat ismét jelentősebb hadi vállalkozásra, amikor – újfent a keleti frank uralkodóval szö-

Brezalauspurc, 907

A KÉRDŐJELEK CSATÁJA

MAGYAR HONVÉD

MAGYAR HONVÉD

vezőbb terepviszonyokat – napokkal megelőzte az északit; Theomár katonáival már június 26-án harcérintkezésbe léptek a magyarok, akik eredményesen lasították a bajor előrenyomulást ütemét, az ismétlődő rajtaütések és meghátrálások taktikáját alkalmazva. A korabeli források egy elhúzó-dó hadműveletet sejtettek: valószínűsíthetően az első nagyobb összecsapásra már június 28-án sor került, a weissenburgi nekrológ tudniillik erre a napra teszi a hadjárat egyik magas rangú egyházi résztvevője, Udo püspök halálát. A dokumentumok szerint ugyanakkor a mindent eldöntő események július negyedikén és ötödikén játszódtak le: e napokon győzték le a magyarok a Duna két oldalán előrenyomuló hadoszlopot; előbb a Theomár vezetete délit, majd a Luitpold irányítása alatt álló északit. Mindkét seregetest parancsnoka elesett, de mellettük a csatatéren maradt a bajorok előkelőinek színe-virága.

Mint ahogy azt már említettük, a felek döntő összecsapására valószínűleg Brezalauspurenál került sor; e várost a modern történetírás nagy része Pozsonnyal azonosítja, amely nevében az akkor még frank fennhatóság alatt álló Pannónia utolsó, zalavári székhelyű, szláv származású kormányzójának, Braszlav duxnak az emlékét őrizte meg. – Mindazonáltal a csatával kapcsolatos

Nehézlovasság és lovasíjászok összecsapása

egyik legnagyobb bizonytalanság továbbra is annak helyszíne: bár az összecsapást hagyományosan Pozsonyhoz kötik, korábban felbukkant Ennsburg, Bánhida, majd Zalavár neve is. Az utóbbi település a kalandozások korában jelentős szerepet töltött be – az ott zajló nagyszabású ásatások ezt támasztják alá –, ebből következően akár célpontja is lehetett a keleti frankok támadásának – jegyezte meg Veszprémi László, aki szerint az sem elképzelhetetlen, hogy a krónikások a térségből csak egyetlen város, Brezalauspurc nevét ismerték, s minden, itt lezajlott eseményhez ezt kapcsolták – így a 907 júliusában vívott csatához is.

A nagyszámú bajor előkelő eleste egyértelműen jelzi, hogy a csata rendkívül kemény és véres volt. Adódik a kér-

dés: mivel magarázható mindez? A magyarok miért nem kímélték meg legalább néhány előkelő életét, hogy aztán később foglyaikért váltságdíjat követeljenek, mint tették azt kalandozásaik során? A történészek szerint ez két okra vezethető vissza: egyfelől Kurszán meggyilkolása után a bajor–magyar ellenségeskedések eskalálódtak, másfelől pedig mindkét fél döntő leszámolásra készült. Emellett valószínűleg a harc hevessége sem tette lehetővé az előkelők foglyul ejtését, akik maguk is végső lehetőségükig küzdöttek, nem bízva abban, hogy megadás esetén kíméltre számíthatnak.

Mindezeket figyelembe véve teljesen indokolt a pozsonyi csatát meghatározó jelentőségűnek neveznünk, nemcsak a magyarok, hanem az egész közép-európai térség további sorsa alakulásának szempontjából is. A győzelemmel eleink Pannónia nyugati határát kitölték az Enns folyóig, északon pedig véglegesítették a volt Morva Birodalom keleti részei (a mai Szlovákia és Észak-Magyarország, valamint Alsó-Ausztria keleti területei) feletti uralmukat. Sikerük nagyságát jól mutatja, hogy nyugatról legközelebb csak 123 év múlva, 1030-ban indítottak jelentős támadást magyar területek ellen.

NYÍLZÁPOR, MAJD KÖZELHARC

Szólunk kell még a diadal talán legfontosabb eleméről, a magyarok harcmódoráról is. Mint ahogy arra már utaltunk, őseink a

színelte visszavonulás taktikáját alkalmazták: ennek során kis létszámú, mozgékony csoportok folyamatosan rajtaütésekkel zaklatták a keleti frankokat. Ők viszont az egy tömegben történő támadást részesítették előnyben, ami után a katonák egyéni párviadalokat vívtak. A magyarok nyilván ezt el akarták kerülni, s keleti típusú harcmódoruknak megfelelően igyekeztek az ellenfelet bekeríteni, hadrendjét megbontani, s távolról nyílzáporral megsemmisíteni. Valószínűleg ez történhetett Pozsonynál is.

A kalandozás kori magyar harceljárás egyébként látszólag egyszerű sémát követett. A sereg nagyobbik része – a zöm – zárt arcvonalú, mélységben tagozott harcrendet vett fel, nyílt terepen. A zárt arcvonal az egész kötelék által lőtt nyílzápor hatékonyságát fokozta, míg a mélységi tagolás a vezethetőséget biztosította, mivel a nehézlovasság rohamát gyakran az arcvonal megnyitásával hátrították el. A sereg kisebbik részét kitevő martalék az ellenség harcrendjét támadta: közel lovagoltak hozzájuk és nyílazással próbálták rohamra ingerelni őket.

Ha ez sikerült, gyors lovaikkal menekülést színelve – közben hátrafelé nyílazva – a zöm elé csalták az üldözőket. A támadók harcrendje a roham során rendszerint felbomlott: a hadvezérek nem voltak képesek irányítani a nehézlovasságot, így az szétszóródva, rendezetlenül rohant előre. Már csak 150–200 méterre voltak a magyarok arcvonalától, amikor a zöm nyílzáport lőtt rájuk, majd átengedte a martalékokat és a megzavarodott, vezetés nélküli üldözőket közelharcban verte szét. A csatatéren tehát a martalék mozgott, a zöm pedig zárt csoportban várta az ellenség támadását. A zöm pusztító erejét az íjak hatékony alkalmazása adta. Mindazonáltal az íj (és a nyíl) egymagában nem lehetett a győzelem eszköze. Alkalmas volt a szemben álló fél harcrendjének megbontására, azonban a diadalt csak közelharcra lehetett kivívni.

A zseniális hadvezér, I. (Madarász) Henrik szász király azonban megfejtette a magyarok sikerének titkát, és 933-ban, Merseburgnál hatékony rendszabályokat fogantatott. A csata előtt például megparancsolta, hogy „senki ne próbálja előzni bajtársát, még ha gyorsabb is a lova”. A szászok a zárt rendet megtartva hajtották végre a rohamot, közben pajzsaikkal védték magukat a nyílveszők ellen, Henrik ugyanis figyelmeztette ka-

BODROGKÖZI ÁRPÁD-NAPOK

A Bodroghözben – Árpád törzsének egykori szállásterületén – immár 2000 óta minden évben megtartják az Árpád fejedelem-napokat; ennek keretében megemlékeznek a pozsonyi csata évfordulójáról is, hatvan történelmi zászló, illetve hagyományörzők felvonulásával. Az idei ünnepségre július 7–10. között kerül sor, s mint ahogy azt Petraskó Tamástól, Kisrosvány polgármestere-

rétől megtudtuk, a rendezvénysorozat központja – akárcsak tavaly – Pácín településen lesz. Emellett a közeli Kisrosvány, Karos és Cigánd is érdekes programokkal várja az érdeklődőket: az eseményre felépítenek egy jurta-falut, lesznek kézművesek, lovasbemutatók, szakmai előadások. Petraskó Tamás mindehhez hozzáfűzte: szeretnék elérni, hogy a pozsonyi csata dátumát nyilvánítsák nemzeti ünneppé, hiszen jelentősége történelmünk szempontjából vitathatatlan.

A Bodroghöz egyébként igen gazdag honfoglalás kori emlékekben: Kisrosvány határában (15 hektáron) például egy régészeti skanzen áll. Ez nem más, mint egy honfoglalás kori magyar falu rekonstrukciója, ahol a látogató megismerkedhet eleink életkörülményeivel. Karos mellett pedig a Kárpát-medence eddig ismert leggazdagabb 9–10. századi magyar temetője található.

tonáit: „a pajzsokon fogjátok fel az első nyíllövéseket, azután sebes vágatással és leghevesebb lendülettel rohanjatok rájuk, hogy másodsor ne tudják kilőni rátok nyílaikat, mindaddig, amíg meg nem érzitek a fegyvereitek által ütött sebeket”.

A merseburgi magyar vereséget tudniillik a nyílzápor hatástalansága okozta. A nyílzáporé, ami rendszerint megtorpanásra készítette a támadókat, így volt elég ideje a zömnek, hogy megnyissa az arcvonalat a martalék előtt.

ANONYMUS SZERINT...

A hagyomány szerint a pozsonyi csatában esett el Árpád vezér – aki az összecsapás idején az adott korszak viszonyaihoz képest rendkívül idős, hozzávetőleg hatvanéves lehetett – és több fia is. Ugyanakkor történészek egy csoportja szerint az sem kizárható, hogy éppen a nagyfejedelem halálhíre váltotta ki a keleti frankok támadását. Erre vonatkozóan nincs megbízható korabeli adat, azt viszont tudjuk, hogy 300 évvel később Anonymus volt az, aki a pozsonyi csatához kötötte Árpád halálát.

OKUCANI

A műszaki „legek” missziója

A SZOLGÁLATI SZABÁLYZATBAN ADDIG NEM SZEREPELT MEGNEVEZÉS ÉS SZERVEZETI FELÉPÍTÉS, ÉVTIZEDEK ÓTA ELŐSZÖR MŰVELETI TERÜLETEN VÉGZETT MUNKA, „FEJESUGRÁS” AZ ISMERETLENBE: A MAGYAR HONVÉDSÉG MŰSZAKI KONTINGENSE (MMK) A „HÁLYOGKOVÁCSOK BÁTORSÁGÁVAL” IS MARADANDÓT ALKOTOTT.

Tizenöt évvel ezelőtt kezdte el működését a horvátországi Okucaniban az MMK. A NATO felkérésére a magyar parlament 1995. december 5-én döntött arról, hogy egy évig egy műszaki alakulat részt vehet a délszláv

béke biztosításában. Itt kell megemlíteni, hogy hazánk ekkor a NATO úgynevezett partnerországainak egyike volt. A szövetség 1994 januárjában hirdette meg a Partnerség a békéért (Partnership for Peace – PfP) programját,

amelynek keretdokumentumához az elsők között csatlakoztunk. A magyar-NATO kapcsolatok történetében jelentett tehát mérföldkövet, hogy hazánk, Pfp-országként szerepet vállalt Bosznia-Hercegovina stabilizálásában, il-

letve az IFOR-/SFOR-műveletben. (Implementation Force – Végrehajtó Erő. Stabilisation Force – Stabilizációs Erő.)

Az első, 416 fős misszió parancsnoka dr. Ronkovics József ezredes, a műszaki zászlóalj parancsnoka pedig Létai Attila mérnök alezredes volt. A magyar katonák december 20-án kezdték meg a felkészülést Ercsiben, és a kontingenst szállító szerelvények 1996. január

15 évvel ezelőtt még nem kellett külön missziós egyenruhát gyártatni, a kontingens katonái a 65M gyakorlóban utaztak a Száva partjára

NÉVJEGY

Nyers József ezredes 1977-ben végzett a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán, magasabb parancsnoki képzettségét pedig a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián, majd a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem vezérkari tanfolyamán szerezte meg. A műszaki csapatoknál a szakasparancsnoki beosztástól az ezredparancsnokiig, csaknem a teljes beosztás- és rendfokozatskálát végigjárta. Missziós szolgálatot Okucaniban látott el (1995–1996 zászlóalj-törzsfőnök, 1999–2000 kontingensparancsnok).

Nős, két gyermeke van. Orosz nyelvből felsőfokú, angol nyelvből középfokú vizsgával rendelkezik.

30-án és 31-én már útnak is indultak. Az MMK 1996. február 2-án került az IFOR alárendeltségébe. A Magyar Honvédség történetében az MMK volt az első olyan alakulat, amely a NATO alárendeltségében, háború utáni helyzetben látta el feladatát.

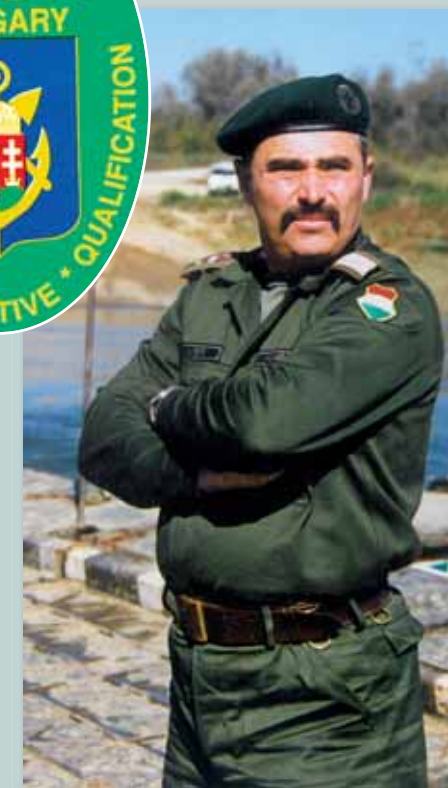
– Akkoriban a szegedi műszaki dandárnál szolgáltam, a honvédség egyetlen út-, illetve hídépítő zászlóaljának voltam a parancsnoka, és számítottam is rá, hogy kapok majd valamilyen feladatot a boszniai újjáépítésben. Vártam, mikor szólítanak meg – emlékszik vissza Nyers József, aki akkor mérnök alezredesként

a magyar kontingens műszaki zászlóaljának törzsfőnöke volt, s aki ma már ezredesként a szentesi MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred parancsnoka.

– Aztán valamikor december elején a kontingens műszaki zászlóaljának frissen kinevezett parancsnoka, Létai Attila alezredes megkérdezte, hogy lennék-e a törzsfőnöke. Természetesen vállaltam, s bár a hír hallatán feleségem nem reptett a boldogságtól, de azért támogattott. Mindig mindent megbeszélünk egymás között, s az is a megállapodásunk részét képezte, hogy egymás munkájába nem szólunk bele, s a személyemet érintő katonai kérdésekben én döntök.

Miután a családon belüli egyetértés megszületett, Nyers alezredes már teljes mellszélességgel a munkájára koncentrálhatott. A kontingens megnevezés, mint szervezeti egység, nem szerepelt a szolgálati szabályzatban, és olyan beosztásokra is szükség volt, amelyek abban az időben nem léteztek a honvédség állományában. Ezért első feladatuk saját szervezeti és működési szabályzatuk elkészítése volt.

– Az alegységeket nagyon gyorsan kellett összeállítani, de szerencsére bőven volt jelentkező, mert akkor még tartalékosok, sorkatonák és polgári alkalmazottak is részt vehettek a misszióban. A legjobb, többszakmásk és kiváló műszaki felkészültséggel rendelkező katonákat válogattuk be a csapatba. Kiképzésükkel párhuzamosan folyamatosan érkeztek a technikai eszközök is: kezdetben a kontingensnek nem volt semmije, a honvédség csapataitól, intézeteitől és raktáraitól kaptuk a felszereléseket. Mindenki segített, nem emlékszem olyan kérésünkre, amit elutasítottak.

Praktikus ajándék, magyar gyalogsági zásó amerikai tábornoknak

tak volna. Többek között egy olyan konténertábor is fel kellett építenünk, amelyben minden megvolt, ami az itthoni laktanyákban. Sőt, még egy tábori kórházat is kaptunk.

A békefenntartó erők műszaki támogatásának fő feladata a mozgásszabadság biztosítása volt. Vagyis a közlekedési útvonalak műszaki felderítése, utak, vasútvonalak javítása, építése és fenntartása, ideiglenes és állandó hidak építése, bontása, megerősítése és javítása. Emellett folyamatosan ellenőrizték a hidak terhelhetőségét, robbanászerkezeteket kerestek, műszaki akadályokat számoltak fel.

– Első feladatunként a Bosna folyó egyik rombolt vasúti és közúti hídjának műszaki felderítését irányítottam. Ilyen munkát addig még sohasem végeztem – idézi fel a misszió első napjait az ezredes. – Aztán február 14-én jött egy újabb komoly kihívás: elkezdtük építeni a Száván a Stara Gradiska–Bosanska Gradiska közötti közúti hidat. Ez volt a magyar kontingens első angol gyártmányú, mobil, Mabey & Johnson hídja. A 85 méter hosszú, 4,2 méter széles, 60 tonna teherbírású híd felépítése után jött a következő „legünk”, az első fahíd, a Szarajevótól 25 kilométerre épített alacsonyvízi „Python-3”. Áprilisban kezdtük az építést, 32 méter hosszú, 7,5 méter széles, két forgalmi sáv, 40 tonna teherbírású volt. A kontingens történetének első vasútvonal-helyreállítását is mi végezhettük el a Tuzla–Zvornik pályán. Itt az olaszokkal dolgoztunk együtt: először egy kicsit idegenkedtek tőlünk, de amikor látták, hogy milyen

gyorsan elsajátítjuk a szakmai fogásokat, már remekül tudtunk együtt dolgozni. A vége felé pedig már össze is barátkoztunk, szinte családias volt a hangulat a két nemzet katonái között. Például közösen főztünk: ők tésztát, mi pedig gulyást. Aztán mi ehettük a pastát, mert nagyon megszerették a magyaros ízeket. De ennek a pályának az építése azért is emlékezetes számomra, mert itt egy fegyveres konfliktusba is beleszóptunk. Ez a vasútvonal ugyanis átmegy Szerbián és Bosznián is, és abban az időben a Szerbiából elűzött bosnyákok kezdtek visszaszivárogni elhagyott házaikba. A szerbek ezt nem vették jó néven, rendőreik rendre elfogdosták a visszatelepülőket és kitoloncolták őket. Az amerikaiaknak viszont ez nem tetszett, ezért ők meg összeszedték a szerb rendőröket. Lövéldőzés lett a dolog vége, az amerikaiak lezárták a táborunkba vezető utat. Akkor még nem voltunk NATO-tagok, így minket sem engedtek tovább. Álltunk az oszloppal, a feldühödött tömeg pedig egyre gyűlt körülöttünk. De a

helyi lakosok akkor már ismerték a magyarokat, tudták, hogy mi építeni jöttünk, és ezt tiszteletben is tartották, hiszen az ő érdekükben dolgoztunk.

Nyers ezredes 1999 nyarán ment vissza újra a Balkánra, július elsejétől egy évig volt a magyar kontingens parancsnoka.

– Ez már egy teljesen más jellegű feladat volt, sokkal békésebb körülmények között dolgoztunk – eleveníti fel második missziós küldetésének kezdetét a műszaki parancsnok.

– Addigra már csökkentették a térségben állomásozó (akkor már) SFOR-erők létszámát, ezért a magyar kontingens is kisebb lett. Feladatunk is változott: elsősorban az előző években épített hidak ellenőrzését, karbantartását, esetenként ezek bontását végeztük. Ezzel párhuzamosan folyamatosan részt vettünk az SFOR-parancsnokság szarajevói Butmir táborának a kialakításában: utakat, átjárókat, helikopter-leszállókat építettünk, és a házak faszervezeit is mi készítettük el.

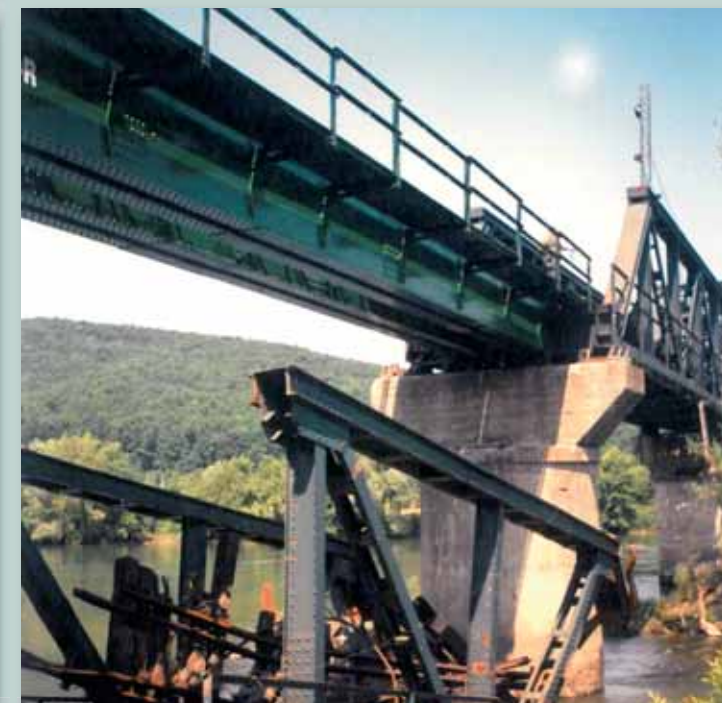
Bár az Országgyűlés 2003. december 31-ig meghosszabbította a kontingens részvételét a misszióban, a magyar műszaki katonákat 2002. március 31-ei hatállyal kivonták az SFOR alárendelt-

Két dudás egy csárdában

ségből, az okucani tábort bezárták. A nemzetközi elismerésekben is gazdag hat év alatt a magyar katonák több mint harminc hidat, 32 kilométer utat építettek, és 65 kilométernyi vasútvonalat állítottak helyre. Az első jelentős magyar építésű pontonhidat Bencze Károly őrnagy – a pontonos század akkori pa-

Ahány híd – annyi megoldás. A legnehezebb, egyben leglátványosabb feladat a mostari Öreghíd köveinek kiemelése volt a folyóból

rancsnoka – feleségéről, Zsuzsannáról nevezték el. A magyar műszaki katonák részt vettek a világörökség részét képező mostari Öreghíd újjáépítésében is: a szétlőtt híd Neretvába esett hatalmas kőtömbjeit ők emelték ki a vízből.

– Jó szívvel emlékszem vissza a két, misszióban eltöltött évre – mondja Nyers József ezredes. – Büszke vagyok arra, hogy részt vehettem a helyreállítási munkákban. Legutóbb turistaként jártam azon a környéken. Egykori okucani táborunkat már beleppte a gaz, de úgy tudom, hogy a volinjai vasúti híd még mindig azon a pilléren áll, amit mi építettünk, közösen a Hídépítő Résztársasággal.

MESTERKURZUS

NEMZETKÖZI CSAPATBAN DOLGOZNI SOSEM EGYSZERŰ FELADAT. FŐLEG AKKOR, HA A CSAPAT KATONÁKBÓL ÁLL, AKIK A VILÁG EGYIK LEGVESZÉLYESEBB MŰVELETI TERÜLETÉN, AFGANISZTÁNBAN SZOLGÁLNAK.

Magyar mentorok, afgán tanulók

A Mi-24 Air Mentor Team második magyar váltásának a műveleti területen az afgán partnerek mellett amerikai, cseh és horvát szakemberekkel kellett együttműködnie. Nap mint nap, négy hosszú hónapig. *Suszer Attila* őrnagy, a csapat parancsnoka idézi fel e százegynéhány nap mozzanatait.

– Igazi nemzetközi mentorászlóalj kovácsolódott össze a turnus végére. Együtt tudtunk dolgozni, a végére még az eligazításokat is úgy megszerveztük, hogy minden nemzet képviselője ott lehetett, persze a hatékony munka érdekében.

KIHÍVÁSOK (HÓ)NAPJA

– Bár az első váltás tapasztalatait is jól tudtuk hasznosítani, azért vártak ránk meglepetések és leküzdendő akadályok. Ilyen volt például az információáramlás. Az afgánok nem nagyon használnak elektronikai rendszereket, számítógépeket. Papír, toll, ceruza, s ráadásul nem nagyon szeretik megosztani az információt, mely ott (is) hatalomnak számít. Annak adnak információt, akitől cserében várnak is valamit. Hiába kellene az ismeret a közös munkához, mégis, a feladatot végrehajtó partner szakember az utolsó pillanatban kapja meg tőlük, pél-

dául a szükséges adatot. Ez hátrányosan érintette a mi repüléseinket is. Volt rá példa, hogy késve kezdtük el, vagy el sem kezdtük a repülést, mert a műszaki előkészítők késve vagy egyáltalán nem kapták meg a feladatra vonatkozó infót,

így nem voltunk – nem is lehetettünk – ott időben, ahol (és amikor) lennünk kellett volna.

– A közösen eltöltött négy hónap alatt azért volt előrelépés is. Például a kapcsolatainkban. Érezhető volt, hogy már az első, tavaly májusban kikerített váltás is nagyon jó viszonyt épített ki az afgán kollégákkal. Minket már barátként fogadtak, de hát a közös munkának volt igazán szerepe a kapcsolat továbbépítésében. Na meg annak, hogy repülés előtt és után együtt éltünk, együtt csináltuk, amit kellett. Voltak sikereink. Voltak persze apróbb hibák is, amelyeket aztán megbeszélünk, és ez persze még közelebb hozott bennünket egymáshoz, egyre inkább elfogadtak minket. S ez hozta azt is, hogy tényleg akartak tanulni. Egyre többen jelentek meg az előadásokon, és ha valamilyen ok miatt egy előadás félbeszakadt, már ők kérték, hogy a következő alkalommal fejezzük be az adott témát.

tosan célba találni. Eddig azonban nem nagyon használták a célzókészülék automatikus üzemmódját, de sikerült elfogadtatni velük, hogy ez mégiscsak hasz-

MI-35, A BEVÁLT CSATALÓ

Az iménti őrnagy emlékképekhez tartozik még egy-két dolog. A mentorcsapat nyolc Mi-35-ös helikopterrel (a Szolnokon lakozó Mi-24-esek exportváltozatával) dolgozhatott; hat forgószárnyas egyébként cseh felajánlásként érkezett a műveleti területre. A gépeket

PONTRA LŐNI

– A magyar csapat több komoly eredményt is magáénak érezhet. Sikerült például elérni a célzókészülék automatikus üzemmódon történő alkalmazását. Az afgánok egyébként nagyon jól lőnek. Ha nincs is bekapcsolva a célzókészülék, akkor is képesek a rakétákkal nagyon pon-

nos dolog. A célzókészülék, ha megfelelőképpen üzemeltetik, képes kiszámolni olyan dolgokat, amit az ember nem tud sem hirtelenjében, sem mindig olyan pontossággal. Megértették, sőt, némelyik pilóta végül szinte már csak ezt a módszert alkalmazta...

hamarosan felújítják, modernizálják, így azok 2020-ig rendszerben maradhatnak. E helikopter-típusnak tekintélye van Afganisztánban, jobban tartanak tőle, mint a modernebb fegyverekkel felszerelt AH-64 Apache-októl.

Apropó, óvatosság. A magyar mentorcsapat komoly feyverténye az is, hogy sikerült a különleges esetek gyakorlására is rábírnai az afgán pilótákat. Így a kabuli repülőtér felett végrehajtottak hajtóműves repüléseket és gyakorolták az úgynevezett autorotációs repülési módot is. A rengeteg fotólövészet, légi járőrözés, oltalmazás, az útvonalrepülések, átrepülések más repterekre és külső leszállóhelyekre, mind a felkészítettséget növelte. A repülések mellett a kiképzés tantermi részére, valamint más, fontos „papírmunkákra” is nagy figyelmet fordítottak. Így elkészült a Mi-35-ös ellenőrzőlistája (checklist), de a magyar szakemberek a koordinátarendszerek ismertetésével, az azokkal kapcsolatos tájékoztatással is segítették az afgán pilóták szakmai képzetését.

Háromszemélyes pilótafülke

FELÜLNÉZET

SZÜLŐI ÚTMUTATÁS, AKTÍV SPORTOLÁS, KIVÁLÓ KOORDINÁCIÓS KÉSZSÉG: LŐRINCZ ATTILA SZÁZADOS ÍGY KERÜLT AZ AFGANISZTÁN FELETT REPÜLŐ MI-35 ŐS (A HAZÁNKBAN IS JÓL ISMERT MI-24 ES EXPORTVÁLTOZATA) HARCILIKOPTER IGENCSEK SZŰKÖS FEDÉLZETÉRE.

Az MH 86. Szolnok Helikopterbázis harcihelikopter-zászlóaljánál beosztott helikoptervezetőként és oktatóként dolgozó ifjú tiszt 1997-ben végzett éppen Szolnokon, a Repülőtiszt Főiskola helikoptervezetői szakán. Innen útja Szentkirályszabadjára vezetett, ahol hét évig szolgált operátorként. A bázis 2004. évi bezárása után átköltöztek Szolnokra, ahol a felszabaduló beosztások lehetővé tették, hogy előrelép-

jen, így már helikopter-vezetőként gyűjthette a tapasztalatokat, és persze a repült órákat. Mára ez utóbbiból kicsit több mint nyolcszázal rendelkezik. A szorgalomnak, a kitartó munkának meg is lett az eredménye, hiszen úgy értékelték parancsnokai, kellő tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy oktatóvá váljon. Több bajtársával együtt – az elméleti és a gyakorlati tanulmányokat sikeres vizsgákkal lezárva – az afganisztáni

Air Mentor Team második váltása előtt másfél hónappal megszerezte az oktatói szakszolgálati engedélyt.

EGY SZERENCSES JAVASLAT

Lőrincz Attila szüleinek fontos szerepük volt abban, hogy fiuk a katonai repülés

nehéz, de látványos területén kössön ki. Mint elmondta, neki nem volt gyermekkori álma az, hogy pilóta legyen, hogy repüljön. A repülés iránti szeretete csak később alakult ki. A tanácstalan, pályaválasztás előtt álló, rendszeresen sportoló tizenéves, szülei biztatására választotta a katonai pályát. A katonai szakközépiskolában MiG-21-es típuson EMO (elektromos, műszer, oxigén) műszeresként végzett. A repülőgépek, a repülés mellett a katonai pálya viszonylagos stabilitása, a lakáshoz jutás lehetősége, valamint az előmeneteli lehetőségek is sokat számítottak a pályaválasztásban. A katonai szakközépiskola elvégzése után pedig már nem volt nagy ugrás a főiskola, s a helikoptervezetői szak.

A manuális, a koordinációs készség nemcsak a sportolásban, az ügyességet kívánó tevékenységekben fontos, hanem a repülésben is. A sportolói múltjának köszönhetően a kötelező orvosi vizsgálatokkal sem volt gond, így Lőrincz Attila immár főiskolai hallgatóként kezdhette meg tanulmányait Szolnokon.

VISSZA A HÉTKÖZNAPOKBA

A visszatérés és a pihenés után már arra koncentrálni a pilóta, hogy újra beilleszkedjen a zászlóalj mindennapjaiba, feladataiba. Oktatóként más volt a feladata

kiképzés alatt lévő pilóta mit, hogyan reagál, vagy éppen nem reagál. Ezt viszont Afganisztánban, az afgán pilóta mögött kúporogva pontosan láthatta, és szükség esetén segíthetett. Így alaposan bevéssétek azok a tipikus hibák, amelyekre a kiképzés során, mint ok-

Afganisztánban és más itthon – s persze fejlődni is kell, elméletben és gyakorlatban egyaránt. Február közepére már sikerült felvenni a ritmust, már kezd „kiszimulni a dolog”.

Lassan a helyükre kerülnek az afganisztáni élmények, tapasztalatok is. Lőrincz Attila szerint a négy hónapos misszió egyik legfontosabb tapasztalata a tényleges együttműködés más nemzetek katonáival. Együttműködni a közös célért, megosztva a feladatokat, s tudni, érezni azt, hogy neki is, a magyar csapatnak is fontos szerep jut. Az oktatói karrierhez pedig komoly segítséget jelentenek a pilótafülke mögött, a deszantterbe vezető keskeny átjáróban végigtérdeelt órák. Az elől, az operátor helyén ülő oktatópilóta nem látja, hogy a

tatóknak figyelnie, gondolnia kell. Így a kinti tapasztalatokat Magyarországon tudja kamatoztatni.

Az ifjú harcihelikopter-pilóta a jövőben elsősorban azért fog dolgozni, hogy minél tapasztaltabb oktató legyen. Nem titkolt célja, hogy ha továbbra is magyar Mi-24-es szakemberek segítik az afgán partnerek kiképzését, akkor visszatérjen Kabulba. S persze cél az is, hogy a szolnoki életbe, a zászlóalj munkájába is maximálisan beilleszkedjen. A fejlődési lehetőségek között említhető a részvétel a törzsmunkában, és a rajparancsnoki szint elérése. Mint Lőrincz Attila ehhez hozzátette: az már komoly parancsnoki munka, nemcsak az őrnagyi rang miatt, hanem a felelősséget illetően is.

MÁRCIUS LÉVÉN, KÖZELEDIK A DIPLOMAVÉDÉS IDŐSZAKA, ÍGY HÁT A VÉGZŐS HONVÉDTISZTJELÖLTEK NEM SOKÁIG ÉLVEZHETIK ÚJ ZÁSZLÓALJBELI ÉLETÜKET. NEM SOKÁIG HALLHATJÁK A MEGSZÓLÍTÁST: „HONVÉDTISZTJELÖLT!” PEDIG — AMINT AZ ÖSSZEÁLLÍTÁSUNKBÓL KIDERÜL — SZÍVESEN HALLJÁK, MERTHOGY AZ MH LUDOVIKA ZÁSZLÓALJ LÉTREHOZÁSA A LEENDŐ TISZTEK SZÍVE SZERINT VALÓ DÖNTÉSNEK BIZONYULT, ÉS ÉVFOLYAMTÓL FÜGGETLENÜL, REMÉNYEK FŰZŐDNEK EME ÚJFAJTA KATONAÉLETHEZ.

– Hadtörténelmi tanulmányaink során tanultunk Mária Ludovikáról, I. Ferenc osztrák császár és magyar király feleségéről, aki a koronázási ajándékából ötvenezer forintot ajánlott fel a magyar tisztképző oktatási intézmény megalakításához, amit 1808-ban a magyar ren-

dek további 800 000 forinttal toldottak meg, gróf Buttler János kezdeményezésére. De álmomban sem gondoltam volna, hogy egyszer valaha én is az MH Ludovika Zászlóalj tagja lehetek...

HA AUGUSZTUS – HŐSÖK TERE

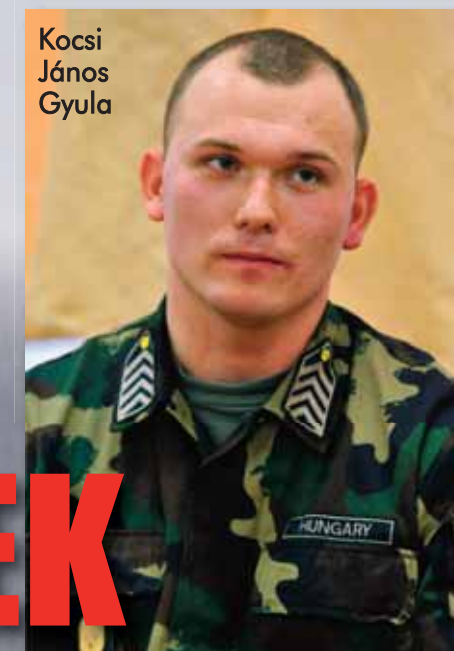
Ezt magazinunk kérdésére Kocsi János Gyula, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Karán, a gépesített lövész és harc-

csizó tanszék lövész szakirányán tanuló, negyedéves honvédtisztjelölt nyilatkozta.

– Az a célom, hogy augusztus 20-án a Hősök terén állhassak, hadnagy lehessenek; a zászlóalj megalakulása segít ebben – nyilatkozta terveiről a leendő lövésziszt.

– Napirendünkbe beépült az általános katonai képzés, amit én nagyon hasznosnak tartok, mert ezzel még hatékonyabb lett a végzős hallgatók felkészítése. Alaki kiképzés, tereptan, a szolgálati szabályzat ismerete, harcászati alapismeretek: ezek elsajátítása nagyon fontos. Oda-kinn, a csapatoknál ugyanis azt várják tő-

Kocsi János Gyula

alakítása nem jelentett túl nagy változást. Lényegében két hónapot töltött el még, úgymond, a régi hallgatói rendben, mivel tavaly decemberig Szentendrén volt alapkiképzésen. Így aztán a zászlóalj első, többnapos ócsai kiképzése is a korábbi hónapokat idézte fel számára.

– Az egyetem kiképzőbázisán, Ócsán jól éreztem magam – jegyzi meg a tisztjelölt ifjú hölgy. – Azokra a feladatokra koncentráltunk, amelyeket az alapkiképzésen megtanultunk, ám azokat most még jobban begyakoroltuk. Az MH Ludovika Zászlóaljjal kapcsolatosan eddig csak pozitív élményeim vannak: remekül dolgozunk együtt, különböző évfolyamokba tartozók, és mindeki segítőkész.

EGYÉNISÉG – CSAPATBAN

Hellenpárth András, harmadéves, felderítő szakos honvédtisztjelölt „előéletében” rendszeresen sportolt. Talán ezért sem nyerte el tetszését a tervezett biológusi szakképzés, pontosabban, az azzal járó laboratóriumi üldögélős egyetemi életforma. Egy ismerőse ajánlotta neki a Zrínyi-egyetemet, és egyáltalán nem bánta meg a váltást.

– Mindenképpen olyan szakterületet kerestem – meséli a majdani felderítő-tiszt –, ahol az egyéni képességeket kamatoztatni lehet, ezért választottam a felderítést. Úgy gondoltam, ezen a szakon bontakozhat ki leginkább a kreativitásom, az egyéniségem.

Örültem a zászlóalj megalakulásának, már csak azért is, mert mindennapjaink

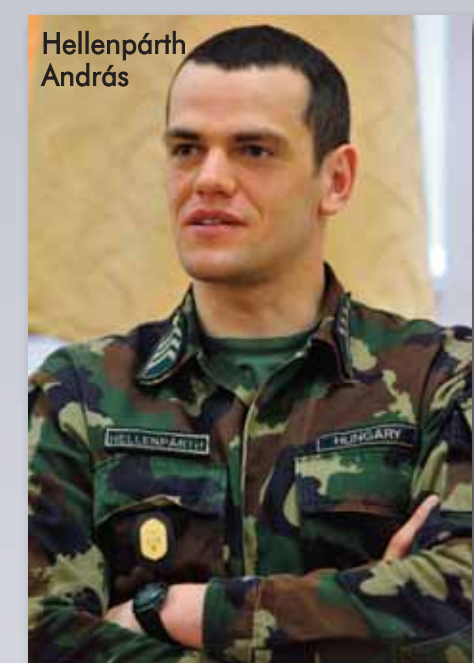
lünk leendő parancsnokaink, hogy minden helyzetben tisztként tudjunk viselkedni, dönteni. Ehhez pedig a legalaposabb ismeretekre kell szert tennünk. A módosított napirend egyébként a következőképpen fest. Reggel hatkor ébresztő, nyolckor pedig kezdődnek a tanórák. Ezeknek egy órakor vége, aztán a zászlóaljbeli kötelezettségeknek kell eleget tenni. Ilyenkor részben elméleti, részben gyakorlati foglalkozásaink vannak, majd ezek végeztével időnként pluszfeladatok – például fegyverkarbantartás – szerepelnek a teendőink között.

GAZDÁLKODJ – KATONÁSAN!

A katonai gazdálkodási szakon tanuló, elsőéves tisztjelölt – Lang Nóra – az általános iskolában járt katonai túlélőversenyekre, és már akkor megtetszett neki ez az életmód. Számára a zászlóalj meg-

Lang Nóra

Hellenpárth András

még katonásabbá váltak, én pedig ugyebár pontosan ezért jöttem ide. Szerencsém is volt, mivel gyakorló parancsnoki posztot is elláthatok, így pedig már nagyon pörgősek lettek a hétköznapiak. Reggeltől estig el vagyunk foglalva, az ember vállán nagy a felelősség, rengeteg a megoldandó feladat. A gyakorló parancsnoki időszakot megnövelték fél évre. Ez nekem és társaimnak is nagyon jó, mert így az egyéni elképzeléseinket még inkább érvényesíthetjük a kiképzések tervezése, végrehajtása során, és a hosszabb idő alatt még inkább belelátunk az egész tervezési folyamatba is. Gyakorló parancsnokként mi tervezük meg az elsősök reggeli testnevelési foglalkozását, és mi vezetjük le például a kihallgatásokat is. Sőt, az egész havi kiképzés a mi tervünkön alapul, igaz, az évfolyamparancsnok kontrollja és esetleges korrigálása mellett.

Visszatérve az ócsai kiképzésre: Hellenpárth András ott belekóstolhatott a kiképzői tevékenységbe is. Mint mondja: nagyon tanulságos volt számára, hogy mikor kellett nagyobb tempóra sarkallni a „kiképzendő állományt” és mikor lehetett kicsit lazítani. Ráadásul előbb nekik, átmeneti kiképzőknek kellett elérniük egy megfelelő stressz-szintet.

FELKÉSZÍTÉSBE AZ IGAZSÁG

A lazítás, a pihenés Ruszinkó Kitti, katonai gazdálkodás szakos, másodéves honvédtisztjelölt számára egyáltalán nem elsődleges, ő ugyanis a katonai pá-

HONVÉDTISZTJELÖLTEK

Ők (már) ludovikások

Ruszinkó Kitti

lyán elsősorban a kihívásokat látja maga előtt.

– Nőként talán még több kihívás áll előttem, mint férfi társaim előtt, de én helyt akarok állni – foglalja össze törekvéseit a tisztjelölt ifjú hölgy.

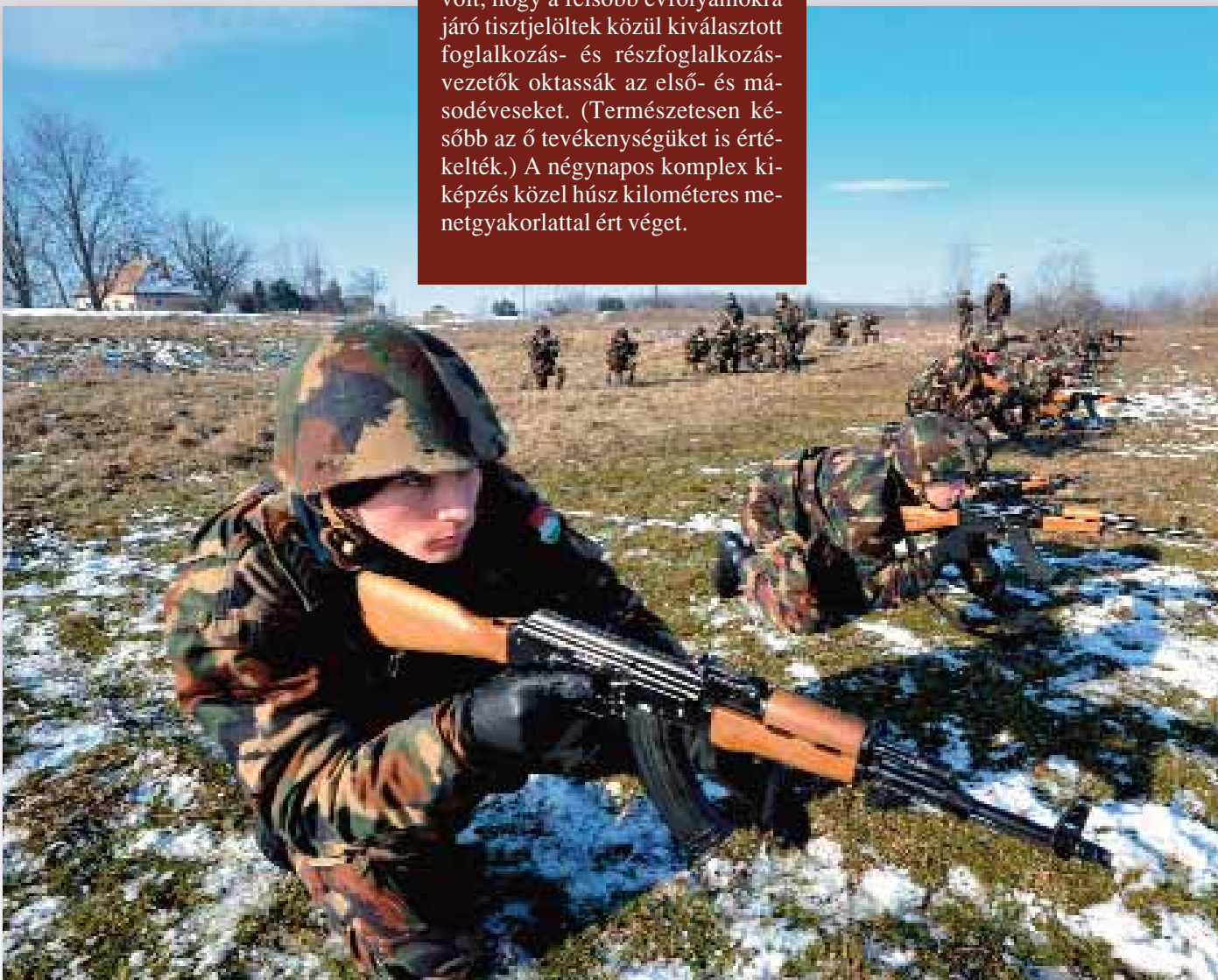
– Az újonnan megalakult MH Ludovika Zászlóaljban nagyon jól érzem magam, és igen: a megváltozott napirend még több kihívást tartogat számomra.

KIKÉPZÉS, KILOMÉTERGYŪJTÉSSEL

Az ócsai bázison a Ludovika Zászlóalj tagjai többnapos harcászati gyakorlaton vettek részt. Ezen a legalapvetőbb harcászati mozgássorokat gyakorolták, illetve egységsítették azok végrehajtási módjait. A kiképzésnek ezúttal az is célja volt, hogy a felsőbb évfolyamokra járó tisztjelöltek közül kiválasztott foglalkozás- és részfoglalkozásvezetők oktassák az első- és másodéveseket. (Természetesen később az ő tevékenységüket is értékelték.) A négynapos komplex kiképzés közel húsz kilométeres menetgyakorlattal ért véget.

Már most látszik, hogy a kiképzések és a különféle feladatok évfolyamonként milyen jól épülnek egymásra. Noha még nem tudom, hogy melyik alakulatnál fogok szolgálni majd, biztos vagyok benne: az új zászlóaljnak is köszönhetően, felkészültebb hadnagy leszek.

(A terepfoglalkozások fotói a honvédség ócsai és csobánkai kiképzőbázisán készültek.)

„HONVÉD” Nyugdíjpénztár

KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK

REKORDFORGALMAT BONYOLÍT LE EZEKBE A HETEKBE A „HONVÉD” NYUGDÍJPÉNZTÁR ÜGYFÉLSZOLGÁLATI IRODÁJA. A BUDAPESTI, ABA UTCAI PÉNZTÁRI KÖZPONTBAN – IDEIGLENES MEGERŐSÍTÉSSEL – HÁRMAN PRÓBÁLNAK HELYTÁLLNI, ÉS KIELÉGÍTŐ MÓDON VÁLASZOLNI A NAPI TÖBB SZÁZ TELEFONHÍVÁSRA, EMAIL-RE, VALAMINT A SZEMÉLYESEN ÉRDEKLŐDŐK KÉRDÉSEIRE. KÉRDÉS PEDIG VAN BŐVEN.

Azt olvastam az interneten, hogy megszűnik a „HONVÉD” Nyugdíjpénztár – vezeti fel a kérdését egy aggódó pénztártag.

Valóban félrevezető volt a médiában közzétett összegzés. A statisztika arról kívánt tájékoztatást nyújtani, hogy a 18 magánnyugdíjpénztár közül 7 – köztük a „HONVÉD” – nem tudta meghaladni a 2000 fős taglétszámi törvényi minimumot, ami a működés fenntartásához szükséges.

Igy ezek a magán-nyugdíjpénztárak a jogszabályok szerint megszűnnek. A közlés csak azt felejtette el kiemelni, hogy a magánágról van szó, nem a teljes pénztárról.

– A „HONVÉD” Nyugdíjpénztár természetesen továbbra is működik, úgy, ahogy 17 évvel ezelőtt megalakult, önkéntes nyugdíjpénztárként – mondja dr. Hajós Dezső ügyfélszolgálati vezető. – A január 27-én tartott rendkívüli küldöttközgyűlés, felkészülve a várható helyzetre, elfogadta a pénztár 2011. évi stratégiáját, amely az egy pénztáros modellre való át- vagy visszaalakulás fő feladatait tartalmazza, s az év végén a magán-nyug-

díjpénztári ágat végelszámolással megszünteti.

A médiában megjelenő megtévesztő hírek megsokszorozták az ügyfélszolgálatnál érdeklődők számát. Kár, hiszen a pénztártagoknak amúgy is ezer kérdése, a pénztárnak pedig több fontos üzenete van. A tb-rendszerbe visszalépő tagoktól például azt kérték, február 28-ig töltsék ki és juttassák el a pénztárhoz a „Rendelkezés a tagi kifizetésekről” elnevezésű nyomtatványt. A határidő letelt, a magánnyugdíjpénztár mintegy 24 ezer tagja közül a többség eleget is tett a felkérésnek.

Az első körben nem nyilatkozik számára postán juttatják el a nyomtatványt, amely választási lehetőségeket nyújt, hogy a tb-be visszalépő mit is szeretne kezdeni a számláján összegyűlt reálhozamokkal és munkáltatói támogatással. Választani pedig három megoldás közül lehet. Az eddig nyilatkozott tagok közül alig akadt, aki ezeket az összegeket a tb-rendszerben létrejövő egyéni számláján kérte jóváírni.

Marad még két lehetőség. Az ügyfélszolgálati iroda előterében éppen erről fo-

lyik a szó, a várakozók régi ismerősök lehetnek, mert az alábbi párbeszéd tanúi lehetünk: – Te mit választottál?

– Fel akarom venni a pénzemet. Megtehetem adómentesen, lesz helye annak a kétszázezer forintnak. És te? – Én még nem tudom. Lehet, hogy átutaltatom az önkéntes nyugdíjpénztári számlámra...

Időközben befejezi előző ügyfelével a telefonbeszélgetést Majoros Gáborné, ügyfélszolgálati főmunkatárs, s elkapva a párbeszéd végét, hozzáteszi:

– Nagyon jól teszi, ha így dönt. Igaz, hogy fel is veheti adómentesen

a pénzt, de ha az önkéntes pénztári számlájára utaltatja, akkor még húsz százalék – maximum 300 ezer forint – adójóváírást is igénybe vehet. Ráadásul nem úszik el a megtakarítás, hanem továbbra is a nyugdíjra gyűlik, és hozamokat termel.

Jól jöhet ez a tanács annak tizennégyezer pénztártagnak, akik visszaléptek a tb-rendszerbe, de még nem rendelkeztek eddigi reálhozamaik és munkáltatói támogatásuk sorsáról. Az ügyfélszolgálatot természetesen arról is sokan faggatják, ha ki akarják venni ezeket a pénzeket, a pénztár milyen ütemben és sorrendben tud eleget tenni a kéréseknek.

Megtudtuk, a kifizetések májusban kezdődnek, eltarthatnak akár augusztus végéig is, hiszen sok ezer igénynek kell eleget tenni. Hogy milyen sorrendben látnak hozzá, arról majd az igazgatótanács dönt.

Az ügyfélszolgálati irodát természetesen a kisebbségbe szorult „maradók” is faggatják. 2011. január 31-ig 609 fő tett nyilatkozatot, hogy nem kíván visszalépni a tb-be. A maradó pénztártagok részére a pénztár március hónapban tájékoztatást, illetve konzultációt tart. Mivel a magánnyugdíjpénztári ág az év végén megszűnik, a „maradók” személyesen dönthetnek arról, hogy melyik továbbműködő magánnyugdíjpénztárba kívánják átlépni, vagy esetleg mégis a tb-be történő visszalépést választják. Az átlépéshez a pénztár ajánlást ad, szakmai tanácsot nyújt. A maradó pénztártagok a megszűnésig – képviselő hiányában – közvetlenül gyakorolhatják tulajdonosi jogosítványukat a közgyűlésen.

MISSZIÓ ELŐTT

Tanteremben, terepen

A magyar missziós katonák csupán a BTKK tanfolyamának végeztével csatlakozhatnak kontingensük közös kiképzéséhez. Az ok kézenfekvő: bármely misszióba induló – különböző szintű – parancsnoknak tisztában kell lennie leendő műveleti területének hadszíntér-ismereti tudnivalóival, illetve meg kell ismerniük a speciális beosztásaikkal kapcsolatos feladatokat, valamint az éppen kint lévő kontingenstől származó napi információkat.

– A BTKK ennek megfelelően különböző tanfolyamok tucatjait szervezi egész évben – tájékoztatta magazinunkat Drót László alezredes, a kiképző központ megbízott parancsnoka. – A BTKK az ismeretek átadására saját, nagy tapasztalatokkal rendelkező, több missziót megjáró oktatói mellett az adott szakterület itthon, illetve külföldön elismert ci-

MAGYAR HONVÉD

MINDEN SPECIÁLIS VAGY EGYÉNI BEOSZTÁSÚ, MISSZIÓBA INDULÓ MAGYAR KATONA „MENETELÉSE” SZOLNOKON, AZ ENSZ AKKREDITÁCIÓVAL IS RENDELKEZŐ MH BÉKETÁMOGATÓ KIKÉPZŐ KÖZPONTBAN (BTKK) KEZDŐDIK, AZ ADOTT FELADATRA TÖRTÉNŐ FELKÉSZÜLÉSSEL...

vil és katonai szakértőit is rendszeresen felkéri. A kiképző központ abban is multinacionális, hogy a már említett ENSZ-akkreditációval rendelkező nemzetközi katonai megfigyelői tanfolyama mellett (amelyen számtalan ország tisztje vesz részt), az úgynevezett „magyar missziókban” is egyre több nemzet katonái vesznek részt. (Többek között Cipruson és az afganisztáni tartományi újjáépítési csoportban szolgálnak a magyar kontingensben más nemzetbeli tiszték, tiszteltyettesek.) A BTKK már hosszú évek óta folytatott, nemzetközi elismerést is kivívott képzéseinek köre tavaly egy újjal bővült: az Amerikai Egyesült Államokon kívül csak náluk folyik a különleges erők nemzetközi kiképzése. (Ez a tény már csak azért is figyelemre méltó, mert a Magyar Honvédség is csak alig hat esztendővel ezelőtt kezdte el – amerikai anyagi és módszertani segítséggel – kialakítani ezt a képességét, ma pedig már ők oktatják más nemzetek katonáit...)

A BTKK-ban az idei első tanfolyamok már januárban beindultak, és február közepén, amikor ez a cikk készült, már négy képzésről tudott számot adni Drót alezredes. Szolnoki bázisukon a különböző missziókba induló katonák intenzív angol nyelvi képzését végzik, s mellettük gőzerővel folyik az MFO – (Multinational Force and Observers – többnemzeti erő és megfigyelők) felkészítés is. Az MFO-kontingens tizenöt rendőre

és tizenöt katonája (más nemzetbeli társaikkal együtt) immár hosszú évek óta a Camp-David-i békeegyezmény betartását biztosítja Egyiptom és Izrael között. Ismerve az elmúlt hetek, hónapok egyiptomi történéseit, nem csoda tehát, ha a felkészítésükre kiemelt figyelmet fordítanak: az egész világ lélegzetvisszafojtva várta, hogy a hatalmi harc befolyásolhatja-e a békeegyezményt, így a kontingens feladatait.

A következő két felkészítésükön részt vevőkkel már a táborfalvi gyakorlótéren találkoztunk. Az UNFICYP (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus – az Egyesült Nemzetek Ciprusi Békefenntartó Erő) 29. váltása ugyanis egy zárógyakorlattal ott fejezte be felkészülését a misszióra. (Két felvételünk e kiképzési mozzanatról készült.) A gyakorlaton – tudtuk meg Nagy Róbert őrnagytól, a BTKK kiképzési részlegének vezetőjétől –, igyekeztek valóság-hű helyzetet teremteni a felkészülők számára. Ütközőzóna kijelölésével, a kinti szervezeti felépítést modellező parancsnokságok, megfigyelőpontok telepítésével, járőrök alkalmazásával, a tárgyalótisztek számára megteremtett konfliktushelyzetekkel tesztelték a kiutazás előtt álló kontingens tagjainak tűrőképességét, reagáló készségét, felkészültségét. (Látogatásunkkor tanúi lehettünk annak, hogy miként kezelik az UNFICYP-bázis bejáratánál megjelenő, az ENSZ-erők távozását követelő, és egyre agresszívebben fellépő tüntető tömeget.)

Miközben a ciprusi váltás katonái még a tüntető tömeggel küzdöttek, Drót alezredes már a nemzetközi különleges műveleti alaptanfolyam ugyancsak a kiképzőbázison gyakorló katonáihoz kalauzolt bennünket. Bár ekkor éppen tantermi foglalkozásuk volt, Váczi Norbert századostól, a tanfolyam megbízott igazgatójától megtudtuk, hogy a látszat csal. A tanfolyam csak ritkán „széken ülős”, az előadót most csendben figyelő magyar és észt „különlegesek” pár napja még a terepen gyakorolták a navigálást, úgy napi 40-60 kilométer megtételével. S ez még csak a kezdet, hiszen a különleges szolgálatra készülő katonák a többhónapos (gyakorlati) általános és szakfelkészítésük során minimális alvással, pszichikai és erőnléti teljesítőképességük határait feszegető feladatokkal, valamint további rengeteg megtett kilométerrel és idegőrlő, fárasztó műveletek sokaságával fognak találkozni.

MAGYAR HONVÉD

VÁROS- ÉS ÉPÜLET-
HARCÁSZAT, LESÁLLÁS ÉS
RAJTAÜTÉS, LÖVÉSZET
MINDEN RENDSZERE-
SÍTETT FEGYVERREL: AZ
MH 5/24 BORNEMISSZA
GERGELY FELDERÍTŐ-
ZÁSZLÓALJ KATONÁI-
NAK A KÖZELMÚLTBAN
UGYANCSAK „KIJUTOTT
A JÓBÓL”.

Örök dilemma, hogy az alakulatok miként egyeztessék össze missziós szolgálatukat a felkészüléssel alaprendeltetésükből fakadó feladataikra. Merthogy mi is történik? Összeállítják a műveleti területre induló kontingenst, majd azonnal megkezdik az adott feladatra szabott egyéni és szakfelkészítést, a kötelékkiképzést, a hadszíntérismeret elsajátítását – és folytathatnánk. A felkészülést pedig zárógyakorlat követi, amely után a kontingenst átcsoportosítják a műveleti területre. A hat hónapig tartó külszolgálat végén a katonák visszatérnek Magyarországra, szabadságra mennek, majd különböző tanfolyamokon képezik tovább magukat – az alakulatok vezetésének pedig máris azt kell néznie, hogy mikor jön a következő misszió. Nos, ebbe a csaknem szakadatlan folyamatba kell beilleszteniük a missziókból visszatért alegységek újbóli összekovácsolását, s az eredeti (felderítő, lövész, tüzer stb.) beosztásaikra való felkészítést, valamint a gyakorlásokat.

Felderítők felkészítése

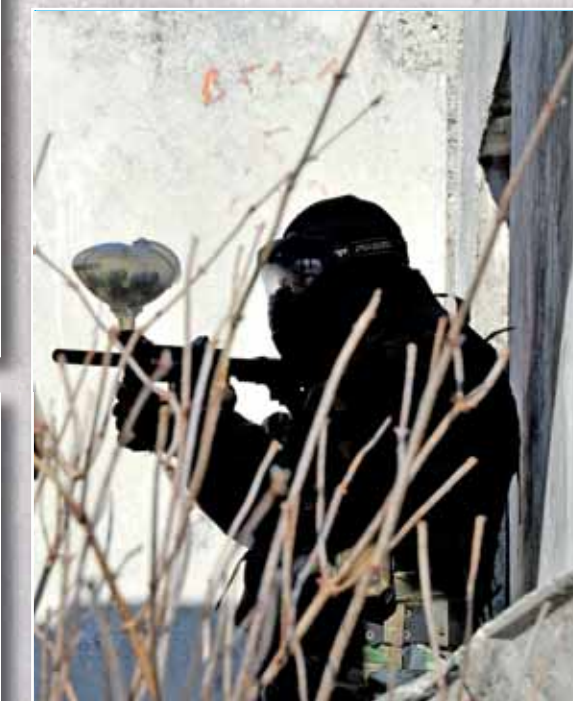
PORTYÁZÓ MAGYAROK

Az év első hónapjaiban a Bornemissza-zászlóalj is hasonló gondokkal küszködött: meg kellett találniuk azt a „lyukat”, ahová beilleszthetik saját szakharcászati kiképzésüket. (Katonáik az elmúlt hónapokban részt vettek az afganisztáni PRT-, valamint OMLT-misszióban, s hamarosan újból Afganisztánba készülnek.) Így azután januárban-februárban „összerántották” a csapatot, s Rejtett Portya 2011 néven hat hetes felderítő szakharcászati kiképzést tartottak a zászlóalj mélységi felderítő csoportjainak, valamint csapatfelderítő rajainak.

A felderítőket a felkészítés negyedik hetében látogattuk meg a Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság hajdúszoboszlói kiképzőbázisán, az úgynevezett romvárosban, ahol egy hétfő a város- és épületharcászatot gyakorolták. Miközben a csoportok és rajok

újra és újra nekiveselkedtek egy ellenség által elfoglalt épület megtisztításának – kiképzőik pedig folyamatosan instruálták őket, javították a hibákat –, Gulyás László százados felderítőszázad-parancsnokot, a gyakorlás vezetőjét az elmúlt hetek programjáról kérdeztük.

– A képzés tematikáját úgy állítottuk össze, hogy a katonák az egyszerűbb alapfeladatok sulykolásától fokozatosan eljussanak a bonyolultabb akciók magabiztos végrehajtásáig – ismertette a képzés metodikáját a parancsnok. Így

az első héten a terepen való mozgásmódokat, az álcázást, valamint a harcjárművek alkalmazásának előkészítését gyakorolták. A második hét a figyelés-fülelés tudnivalóinak elsajátításával, a hevenyészett és rejtett figyelők kiépítésével és működtetésével telt. (A felderítők egyik legfontosabb feladata az elenség rejtett megfigyelése, az észlelt pontos rögzítése és jelentése.) A harmadik héten már a bonyolultabb feladatokra került sor: többek között útvonal- és terület-felderítés, járőrba- zis telepítése és működtetése volt a feladat. A negyedik hét a bevezetőben már említett város- és épületharcászat gyakorlásával telt. Az aszimmetrikus hadviselés körülményei közepette ez az egyik legfontosabb begyakorlandó harc-eljárás.

A műveleti területeken – Koszovótól Bosznia-Hercegovinán át Afganisztánig – nap mint nap szükség lehet épületek átvizsgálására háborús bűnösök vagy fegyver- és embercsempészek kereséskor, illetve az afganisztáni fal-

vakban járőrözve, azonnal reagálniuk kell egy esetleges támadásra: az épületet meg kell tisztítani a támadóktól. De bármikor feladatuk lehet egy-egy nagyon fontos személy kiszabadítása, vagy egy adott település átvizsgálása.

A hátralévő két hétben a lesállítások, rajtaütések gyakorlása, illetve komplex – a zászlóaljnál rendszeresített összes lőfegyverrel végrehajtott – lőgyakorlatok várnak a katonákra. (Említsünk meg néhány lőfegy-

vert: AK-gépkarabély, Parabellum-pisztoly, KGP-géppisztoly, SZVD- (Dragunov-) és Szép-mesterlövészpuska, Gepárd-rombolópuska, valamint a BTR-80 típusú, páncélozott szállító harcjármű 14,5-ös, illetve 7,62-es géppuskái.)

– E tematika alapján a hathetes ciklus végére elérjük, hogy a különböző missziókból visszatért katonáink újra eredeti beosztásaikban és kötelékükben hajtják végre alaprendeltetésből fakadó feladataikat – mondja Gulyás százados.

– A régóta szolgáló szerződéses és hivatásos katonáknak ez az ismeretek szinten tartását jelenti, az utóbbi hónapokban (években) bevonultaknak pedig kiváló alkalom az igazi felderítővé válásra.

A PARANCSNOKOK „SZEME, FÜLE”

A Bornemissza Gergely Felderítő-zászlóalj fő feladata – a minden más katonai szervezetre is érvényes alapfeladatok ellátása mellett –, hogy biztosítsa a meghatározott dandárok és zászlóaljok számára a modul felderítő támogatást. (Nevezetesen: elemző-értékelő részleg, csapat- és mélységi felderítés, HUMINT harctéri hírszerzés, elektronikai hadviselés, technikai felderítés.) Feladataik közé tartozik még – egyebek mellett – a katonai felderítés a NATO béketámogató műveleteiben, illetve részvétel az ENSZ, az EBESZ katonai formációiba felajánlott kötelék felderítő feladataiban. Tegyük hozzá: ők biztosítják a mindenkori parancsnok számára az úgy nevezett CCIR- (kritikus információigény) és a PIR- (elsődleges információigény) adatokat is.

Az 1949 tavaszán 1. páncélos felderítő zászlóalj néven megalakított katonai szervezetet az elmúlt évtizedek során többször is átalakították, s az ország számos településére diszlokálták. (Piliscsaba, Pétervársára, Esztergomtábor, Gyöngyös, Hatvan-Nagygyompos.) A felderítők a legtöbb időt Eger városában töltötték el: 1963–2007 között „Dobó városa” mondhatta magáénak az alakulatot. Ebben az évben kerültek az MH 5. Bocskai István Lövészdandár alárendeltségébe, és települtek át Debrecenbe. Az elmúlt években a felderítők a Magyar Honvédség csaknem minden (és legveszélyesebb) missziójában részt vettek (vesznek) a Nyugat-Balkántól Irakon át Afganisztánig.

VIETNAMTÓL IRAKIG ÍVEL AZ M109 ÖNJÁRÓ LÖVEG PÁLYÁJA. 1963 ÓTA KEVÉS OLYAN NAGYOBB MÉRETŰ FEGYVERES KONFLIKTUST LEHET TALÁLNI, AHOL EZ AZ ÖNJÁRÓ LÖVEG NE JELENT VOLNA MEG, ÉS NE LETT VOLNA SIKERES.

A második világháború gyökeres változásokat hozott a tüzérség területén is. A hagyományos, fogatolt, majd vontatott tüzérség mellett megjelentek a lánctalpas járművekre (jellemzően harckocsi-testekre) épített önjáró tüzérségi eszközök. Ezt a járműkategóriát elsősorban a Wehrmacht preferálta, hiszen a villámháborús taktikához szükséges volt a páncélos erőkét szorosan követő, önjáró tüzérség is. A német példát aztán követte a brit, az amerikai és a szovjet haderő is, így számos – elsősorban 105 és 155 mm közötti űrméretű – önjáró tüzérségi löveg jelent meg a frontokon. S ami bevált, az 1945 májusa után is jónak bizonyult, így ezek az eszközök azóta sem tűntek el a hadszínterekről.

A rövid lövegcső hatótávolsága alig 14 kilométer volt

A KÖZÉPSŐ TESTVÉR

A hidegháborús szembenállás miatt az önjáró lövegek területén is folyamatos volt a fejlesztés. Ezt segítették persze a kisebb-nagyobb helyi háborúk is, amelyek során szintén szerepet kapott az önjáró tüzérség. Mind Vietnamban, mind a Közel-Keleten, a számos arab–izraeli

háborúkban szóhoz (és rengeteg lőszerhez) jutottak a lánctalpas járművekre telepített tüzérségi eszközök, s a hosszú évtizedek alatt egy klasszikus, a mai napig széles körben használt család forta ki magát: az amerikai M109. E fegyverrendszerrel a második világháborúban szerepelt M41 Walker Bulldog könnyű harckocsi testére épített M44-es (szintén

AZ ÖRÖKIFJÚ

Az M109 önjáró löveg

155 mm-es önjáró löveget váltották fel. Az 1952-ben megindult tervezés során olyan löveget kívántak megépíteni, amelyet nehéz teherszállító repülőgéppel a hadszíntérre lehet szállítani, s amelyet alumíniumötvözet páncélzata megvéd a gyalogsági kézfegyverek tüzével, illetve az ellenséges tüzérségi gránátok repeszével szemben.

A lánctalpas, turbódízel motorral hajtott

művel és lövegtoronnyal egy kisebb, 105 mm-es önjáró löveget is kifejlesztettek, M108 típusjelzéssel.

MESSZEBBRE!

A rövid lövegcső miatt korlátolt – 14 600 méteres – hatótávolság kevés volt már a hetvenes évek elején. Ezen segítette az M109A1-es új, M126A1 jelű, hosszabb csövű lövege, amelyen keresztül a 155 mm-es lövedék 18 ezer méternél is messzebb repülhetett. A következő, 1978-tól szállított M109A2 változat már nemcsak új, még hosszabb csövű M185 löveget, hanem új, M178 jelű lövegbolcsót és 34 darabos kapa-

alpváltozatában 27,5 tonnás jármű képes volt arra, hogy kövesse az Európában bevetni szándékozott harckocsi-alakulatokat is. A tervezés, majd a szükséges tesztek végrehajtása után az első M109-esek 1963-ban érkeztek meg az amerikai szárazföldi erőkhöz. A hatfőnyi személyzettel (vezető, parancsnok, lövegkezelő, segéd-lövegkezelő és két lőszerkezelő) működő löveg első változata még a rövid csövű, M126 löveggel működött, fedélzeti tárolóiba 28 lőszer fért el. A gyalogság és a repülőgépek elleni kiegészítő védelmet egy 12,7 mm-es M2HB nehéz géppuska jelentette, 500 lőszerrel.

Erdeklőség, hogy ugyanezzel a jár-

citású lőszertároló rendszert is kapott.

Mivel a hidegháború közepén valóságosnak tűnt egy olyan keletnyugati, európai háború, ahol vegyi, biológiai vagy atomfegyvereket vetnek be, javítani kellett az M109-esek személyzetének védelmét. Ezt a fejlesztést az M109A4-es változattal kezdték meg, amelyek extra légszűrőket

Csőfar-közelkép

és fűtőrendszereket kaptak. Átalakították a torony forgatásáért felelős rendszert, elektromotor helyett hidraulikus meghajtást kaptak.

A harmadik generációs M109-esek, így az A4-esből átalakított A5 változat is, a M284-es löveget (39 kaliberhossz), és az M182-es lövegbolcsót használják. Ezek segítségével

nemcsak a hatásos lőtávolság nőtt meg 23 500 méterre (rakéta póthajtású lőszerrel 30 000 méterre), hanem a folyamatosan fenntartható tűzgyorsaság is.

EGY IGAZI LOVAG

Mára az M109-es család „legokosabb” tagja – az M109A6 Paladin tüzérségi rendszer – jelenti az amerikai önjáró lövegek csúcspontját. Miután a felváltására tervezett Crusader rendszer, azaz a 155 mm-es XM2001 löveg és az XM2002 páncélozott lőszer szállító jármű fejlesztését 2002-ben a magas költségek és az elégtelennek ítélt képességek miatt leállították. Így a mai napig folyamatosan továbbfejlesztett Paladin rendszerből csaknem ezer van hadrendben. Ehhez persze „tudnia” is kell néhány dolgot. A megerősített páncélzatú löveg működtetéséhez már elegendő négyfőnyi személyzet (vezető, parancsnok, lövegkezelő és lőszerkezelő). A lényeg azonban a testen belül lakik: a modern navigációs és tűzvezető rendszereknek

köszönhetően egy-egy Paladin akár teljesen önállóan is képes harcolni. A kapott koordináták alapján a menetben közlekedő löveggel tüzelőállásba állnak, majd a meghatározott (a modern tüzérségi felderítőradarok és tüzérség elleni rendszerek korában rövid) tűzcsapás után azonnal távozhat is. A felhasználható lőszer között nemcsak megnövelt hatótávolságú, rakéta póthajtású lövedékeket találunk, hanem önirányító rendszerekkel felszerelteteket is. Így a Paladin alkalmas precíziós csapásmérésre is, rögtön az első tüzelés során.

KEDVELT EGYED

Az M109-es családot Európában és más kontinenseken számos ország hadserege rendszeresítette. Kiemelt szerepet kapott az egymást követő közel-keleti háborúkban, valamint a második és harmadik ira-

Az amerikai M109A6 Paladin Irakban

ki háborúban is. Több országban is átalakításokat hajtottak végre a saját igényeknek megfelelően, főleg a beépített lövegek és a tűzvezető rendszerek területén léptek előre Dél-Korea, Németország, Olaszország, Svájc, Tajvan és Izrael M109-esei. Az M109-esek így a mai napig modern, megbízható, bevált és továbbfejleszthető rendszerekként szolgálják a világ több mint negyven országának haderejét.

Páncélozott, lőszer szállító jármű

Egy spanyol M109A5 a Bright Star 2001 hadgyakorlaton

Ismét Debrecenben a harminckilencesek

A harminckilencesek ezredzászlaja a Bocskai-dandár csapatmúzeumában

NAGY ELŐDÖK NYOM DOKAIN

TÖBB MINT 90 ESZTENDŐ UTÁN VISSZATÉRTEK DEBRECENBE A HARMINCKILENCESOK, MIUTÁN A BOCSKAI-DANDÁR EGYIK LÖVÉSSZÁSZLÓALJA FELVETTE AZ EGYKORI CSÁSZÁRI-KIRÁLYI, MAJD CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI HADERŐ TALÁN LEGKIVÁLÓBB MAGYAR FELTÖLTÉSŰ EZREDÉNEK AZ IDŐK SORÁN FOGALOMMÁ NEMESÜLT HADRENDI SZÁMÁT.

Az MH 5. Bocskai István Lövészdandár 1. lövésszázlóját érte az a nem mindennapi megtiszteltetés, hogy ezentúl viselheti Debrecen egykorvolt háziezredének, az 1918-ban megszűnt 39. gyalogezrednek a hadrendi számát. A február elején tartott névadományozási ünnepségen ráadásul az alakulat megkapta a legendás

előd 1859M csapatzászlóját, ami valódi kuriózumnak számít.

– Ez ugyanis tulajdonképpen nem más, mint egy zászlóalj-zászló (a sárga szín, illetve a lap két oldalát díszítő osztrák császári sas is erről árulkodik), melynek használatát, az Észak-Itáliában vívott harcok során mutatott hősiességüket elismerendő, személyesen az uralkodó,

I. Ferenc József (1848–1916) engedélyezte, a fehér ezredzászló helyett – mondta Cs. Kottra Györgyi, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum főmuzeológusa.

A zászló alapszíne tehát sárga, s mindkét oldalát az Osztrák Császárság középcímere díszíti, méghozzá az a változat, amely az I. Ferenc halála (1835)

utáni címerrendezés eredményeként született meg, 1836-ban. A fekete, kétéfjű osztrák császári sas szárnyain körben elhelyezett mellécímerek száma az 1815 és 1836 között használt variánshoz képest eggyel – Illyria jelképével, a kék mezőben elhelyezett antik, arany gályával –, tizenegyre bővült, s az alábbi sorrendben követik egymást: Magyarország, Lombardia és Velence, Illyria, Erdély, Morvaország és Szilézia, Tirol, Stájerország és Karintia, Salzburg, Alsó-Ausztria, Galícia, végül Csehország. A sas mellén, a középpajzsban a Habsburg-ház eredetére utaló úgynevezett genealógiai címer kapott helyet, Lotharingia (arany mezőben vörös, jobbharánt pólya, benne három, kiterjesztett szárnyú, csonka, ezüst törpe sas), Ausztria (vörös mezőben ezüst pólya) és a Habsburgok (arany mezőben kék koronás, késsel fegyverzett, kiöltött kék nyelvű, vörös oroslán) jelképével. A középpajzshoz öt rendjelvény is kapcsolódik: az Aranygyapjas Rend, a Katonai Mária Terézia Rend, a Szent István Rend, a Lipót Rend és a Vaskorona Rend. A karmaiban kardot és országalmát tartó sas fölött a Rudolf-féle osztrák császári korona lebeg. A textil szélét körben a birodalmi színekből összeállított, azaz sárga, fekete, fehér és

vörös lángnyelv-pártázat díszíti, míg a lapon a német Infanterieregiment (azaz gyalogezred) szó rövidítése, illetve a hadrendi szám olvasható.

A már említett február eleji névadományozási ünnepségen egyébként egy történelmi hagyományt is felelevenítettek: a zászlószegek beverésének rítusát. Maga a szokás a 16–17. században gyökerezik: a Magyarország nagy részét megszállva tartó török elleni harcra készülő vallon ezredek zsoldosai ezzel a szertartással jelezték összetartozásukat. Képletesen odaszegezték magukat a zászlóhoz, tehát egyfajta eskü vagy kontraktus volt ez, amely hazánkban a 18. század második felében kezdett elterjedni, s egészen az 1950-es évek elejéig maradt divatban.

A ceremónián dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter vert be zászlószeget, felelevenítendő egy régi rítust

Az ezredet gróf Pálffy János alapította meg Budán, 1756-ban, Mária Terézia királynő megbízásából. A Habsburg uralkodónak ekkortájt igencsak szüksége volt egy nagy és ütőképes haderőre, hiszen a 18. század legnagyobb katonai konfliktusában, a hétéves háborúban (1756–1763) félelmetes ellenféllel, a Sziléziára pályázó II. Frigyes porosz királlyal kellett megküzdenie. A harminckilenceseket a 19. század elejétől aztán főként a Hajdú vármegyei települések lakóiból egészítették ki, s hamarosan a hajdúsági központ, Debrecen háziezredévé avaszták; ezt a státusukat egészen az 1918-ban bekövetkezett felszámolásukig meg is tartották. Ebből következik, hogy a harminckilencesek az első világháborúban vonultak utoljára hadba: részt vettek például szinte valamennyi isonzói csatában, de nem vallottak szégyent az olasz hadszíntér más csatáerein, továbbá a szerb, a galíciai és az erdélyi fronton sem. A Nagy Háborúban mutatott helytállásukra a debreceni Nagyerdő szélén állított 12,5 méter magas obeliszkszobor emlékeztet, melyet 1925. szeptember 6-án avatott fel Habsburg József, az olasz front egykori parancsnoka.

Zászlószegebeverés az 1920-as évekből: Habsburg József főherceg egy huszárezred zászlóadományozási ünnepségén

– Mire azonban ez a szokás Magyarországra ért, már elvesztette eredeti jelentését, helyette gyakorlatilag propagandacélokat töltött be, a zászlóavatási ceremónia egyik elemeként – tudtuk meg Cs. Kottra Györgytől, aki elmondta azt is, hogy a katonai zászlók rúdjaiba a 19. századtól kezdve verték be a Szentháromságot (Atya, Fiú, Szentlélek) szimbolizáló szeget, melyet minden esetben a szuverén (tehát az uralkodó vagy a legfőbb hadúr), majd a zászlóánya szege követett. A zászlóánya volt az, aki összekötötte a hadsereget a civil szférával, a társadalommal, s személyének, szerepének jelentőségét jól érzékelteti az, hogy a zászlószegek beverése során megelőzte a honvédelmi minisztert és a vezérkari főnököt is.

Feledhetjük-e a tavalyi tragédiákat: a folyók, patakok pusztító áradatát, a mindent szívósan veszélyeztető belvíz látványát? Aligha. De lehet-e az ilyen látvány mégis szép?

Nos, kérdéseinkre választ H. Szabó Sándor – az MTI újságíró-fotóriportere – „Látkép” című sorozata adhat. Azok a képek, melyekkel a XXIX. Magyar Sajtófotó Pályázat természettudomány kategóriájában első helyen végzett.

A fotóriporter Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, a Hernád völgyében, az ártéri területekről készített egyéni látásmódú, esztétikailag gyönyörű, hibátlanul megkomponált, festményekre emlékeztető képei a természeti katasztrófa szörnyű szépségéről, megkapó szín- és formavilágáról mesélnek nekünk. H. Szabó Sándor a légi rendszerek helikoptereinek fe-

délzetén tizennyolc év alatt összesen 2800 órát töltött a levegőben, 2010-ben ő lett a világon legtöbbet repült légi fotós. És mégis: díjnyertes felvételeit a Magyar Honvédség forgószárnyasainak fedélzetéről készítette.

– A sorozat vérbeli csapatmunka eredménye. Az MH 86. Szolnok Helikopterbázis segítségével nélkül semmire nem mentem volna. Tíz napig voltaképpen együtt éltem a katonákkal – a 2010. legjobb helikopter-vezetője címet elnyert Bógyi Zsolt alezredessel és bajtársaival.

A díjnyertes sorozat képeinek válogatásában egyébként az MTI képszerkesztője, Hídvégi György volt segítségére, aki korábban éppenséggel a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen oktatott a pilótáknak angol katonai szaknyelvet.

Árvíz: a szörnyű szépség

AZ ÉGI SZEM

A MAGYAR GYÁRTÁSÚ NIMRÓD ÖNJÁRÓ LÖVEGRE MÉLTÁN TEKINTHETÜNK ÚGY, MINT A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ FELBECSÜLHETETLEN ÉRTÉKŰ HADITECHNIKAI EMLÉKÉRE, HISZEN EBBŐL AZ ESZKÖZBŐL MÁRA MIND-ÖSSZE KETTŐ MARADT FENN: A MOSZKVA KÖZELÉBEN TALÁLHATÓ KUBINKAI HARCKOCSIMÚZEUMBAN, ILLETVE A HM HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM TULAJDONÁBAN, AMELY E PÉLDÁNYT EGYELŐRE NEM TUDJA MÉLTÓ KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT ELHELYEZNI. A TERVEK AZONBAN MÁR KÉSZEN ÁLLNAK.

1940M Nimród páncélvadász és légvédelmi gépágyú

LÁNC TALPAS BOFORS

A Magyar Királyi Honvédség gépesített és páncélosalakulatainak megszervezésével szükségessé vált olyan eszköz rendszeresítése, amely a sebesség és a terepjáró képesség tekintetében is képes a lépést tartani a harckocsikkal, ugyanakkor bármely pillanatban oltalmat tud nyújtani az előrenyomuló csapatok számára, az ellensé-

ges repülő- és páncélostámadásokkal szemben.

A választás a svéd Landsverk-művek L-62 típusú önjáró lövegére esett, ami tulajdonképpen nem volt más, mint a Bofors-cég harckocsialvázra szerelt, páncéllal védett 40 milliméter űrméretű légvédelmi gépágyúja; a harcjármű teljes körű gyártási jogát végül 1938 de-

cemberében vásárolta meg a MÁVAG. A Landsverk egyébként korántsem számított ismeretlennek Magyarországon, hiszen a MÁVAG 1937-ben szintén tőlük vette meg a Toldi alapjául szolgáló L-60-as harckocsi licencét. A jó svéd-magyar katonai együttműködésen kívül még egy fontos érv szólt az L-62-es mellett: a tornyába szerelt 40

milliméter űrméretű gépágyú, amelyről a döntéshozók úgy gondolták, hogy a légi és páncélozott földi célok ellen egyaránt hatásos lesz, a magyar haderő vezérkara által támasztott követelményeknek megfelelően.

Ezt a fegyvert eredetileg ikercsövű hajó lövegnek tervezte a svédországi Karlskoga városában működő Bofors AB hadiipari cég, de mivel igény mutatkozott rá, 1934-re elkészítették a szárazföldi használatra szánt, négy keréken vontatható és rövid idő alatt tűzkésszé tehető változatot is. Ez a hivatalos nevén 1934M 40 milliméteres könnyű légvédelmi gépágyú lett, aztán az alapja a hadtörténelem talán legsikeresebb légvédelmi gépágyújának, amelyet számos modifikációban hetven éven át gyártottak és alkalmaztak a világ több mint hatvan hadserégében.

KISSÉ ÁTSZABVA

Ezzel a Bofors-fejlesztéssel volt tehát felszerelve az L-62-es, így az a mintapéldány is, amely 1939 tavaszán érkezett meg a MÁVAG telepére. Az önjáró löveg páncélteste és futóműve lényegében megegyezett a Toldiéval: a két harc-

jármű alváza közötti különbség gyakorlatilag abban merült ki, hogy a Toldi négy pár futógörgőjével szemben az L-62-es öt pár (igaz, kisebb méretű) futógörgővel készült, így fél méterrel hosszabb volt.

A nyitott, 6–10 milliméter vastag páncéllal borított, kör alakú, forgatható tornyban kapott helyet a gépágyú, s a négyfős kezelőszemélyzet. Ötödik társuk a jármű vezetője volt, akit a tervezők szó szerint szűk keretek közé szorítottak. A vezetőtér ugyanis annyira paszszent volt, hogy azt – az ülés fölött elhelyezett kibúvónyíláson keresztül – a sofőr csak úgy tudta elhagyni, ha előtte a kormánykereket egy csapszeg kihúzásával leemelte a kormányoszlopról, majd a külön erre a célra kiképzett mélyedésbe helyezte.

A Toldihoz hasonlóan, az L-62-est is úgynevezett „íven fordul” kormány szerkezettel gyártották. Ennek lényege, hogy a kormánykerék elfordításának oldalára eső lánctalp mozgása lelassul, míg a másik nagyobb sebességgel tovább forog, így a lassúbb mozgású lánctalp irányába fordul a harcjármű. A lánctalpakat tehát irányváltáskor nem lehetett teljesen leállítani, így az L-62-es – szemben a kormányfékes szerkezettel

ellátott harcjárművekkel – nem tudott „sarkon fordulni”, csak 10 méter átmérőjű íven kanyarodni.

Meghajtásáról a német Büssing-gyár 155 lóerős, négyütemű, nyolchengeres benzinmotorja gondoskodott, amellyel műúton 50 km/órás sebességet lehetett elérni. Az L-62-es terepjáró képessége sem lehetett panasz, hiszen könnyedén áthajtott a 2,2 méter széles árok felett, de nem jelentett számára akadályt a 40 fokos emelkedő leküzdése sem. Emellett akár egy 30 centiméter átmérőjű fát is kidöntött, ha csak ezzel tudta szabaddá tenni maga előtt az utat.

Az L-62-es magyarországi csapatpróbájára 1939 augusztusában került sor, ami után a fegyverzetet kipróbáló tüzérek azt javasolták, hogy az amúgy a légi és földi célok ellen egyaránt hatásosnak talált 40 milliméteres légvédelmi gépágyú négyfős kezelőszemélyzetét egészítsék ki egy tűzvezető katonával a beállításával. Ezt végül csak úgy tudták megoldani a tervezőmérnökök, hogy az eredetileg kör alaprajzú küzdőteret a motortér irányába (tehát hátrafelé) meghosszabbították, emellett a torny páncélatát is megerősítették.

E módosítások végrehajtása után az L-62-es az 1940M Nimród páncélva-

Az előtérben a Nimród által is használt Bofors-féle 40 milliméteres légvédelmi gépágyú, a háttérben pedig maga a páncéljármű áll – itt még lánctalp és fegyverzet nélkül.

dász és légvédelmi gépágyú típusmegjelölést kapta, melyből a Honvédelmi Minisztérium 1940 szeptemberében negyvenhatot rendelt a MAVAG-tól, azaz a kikötéssel, hogy a gyártásba a Ganz céget is vonják be. A tárca aztán 1941 szeptemberében további 89 harcjármű építésére adott megbízást, míg a honvédség az első Nimródot végül 1941 októberében kapta meg. A torony átalakítása miatt az eredeti svéd változathoz képest módosultak a jármű méretei: hossza 5,32 méter, szélessége 2,3 méter, magassága 2,8 méter lett. Tömege 10,5 tonnára nőtt, ami erősen igénybe vette a futómű amúgy is gyenge torziós rugóit.

FELEMÁS SIKER

A rendelkezésre álló adatok szerint a MÁVAG mind a százharmincöt Nimródót átadta a honvédségnek, a gyártás mindazonáltal korántsem haladt gördülékenyen. A fennakadást elsősorban az okozta, hogy a Németországától rendelt alkatrészek nem érkeztek meg időben: viszonylag komoly késéseket okozott a Büssing-cég által gyártott motorok, a rádiók, a csapágyak és egyéb fontos alkatrészek átmeneti hiánya. A magyar hadvezetés – a honi hadiipar szereplőivel egyetemben – arra törekedett, hogy a teljes magyar páncéljármű-gyártást saját lábakra állítsa, ezt azonban a mégoly

komoly erőfeszítések ellenére sem sikerült maradéktalanul megvalósítani. Persze azért voltak eredmények: ezt jelzi az is, hogy a Nimród második sorozatához már a Ganz szállította a motort, a Standard a rádió-berendezéseket, a Ruggyantagyár Rt. a gumialkatrészek jelentős részét, a Magyar Optikai Művek Rt. pedig az optikai eszközöket.

A Nimródnak eredetileg kettős szerepet szántak a honvédségnél, hiszen páncélvadászként, illetve légvédelmi gépágyúként is számoltak az alkalmazásával. 1940–41-ben ugyanakkor egyes szakértők még úgy látták, hogy az önjáró löveg elsődleges feladata a saját páncélos erők támogatása lesz az ellenséges harcokcsikkal vívott harcban, hiszen a Nimród gépágyúja 120 lövés/perc elméleti tűzgyorsaságával (ami azonban a valóságban legfeljebb csak 80 lövés/perc volt) óriási előnyt élvez a harcokcsikk egyes lövésű lövegeivel szemben. A gyengén páncélozott, mozgás közben tüzelni nem tudó harcjármű azonban erre a feladatra alkalmatlannak bizonyult, ez hamarosan a napnál világosabban kiderült. Az először a keleti fronton, 1942-ben bevetett Nimród ugyanis az egyre nagyobb számban megjelenő, komoly páncélvédelemmel ellátott szovjet T-34-es és KV típusú harcokcsikkal szemben teljesen hatástalannak bizonyult. A csapatlégvédelmet el látó mozgó egységként azonban remekül helytállt, így 1943–44 fordulóján már inkább a légvédelmi tüzéséghez osztották be, emellett a szemben álló fél gyalogsága és páncélozatlan járművei ellen is eredményesen tevékenykedett.

Rendszeresítésekor a Nimród korszerűnek számított, de a haditechnika olyan gyors ütemben fejlődött, hogy ugyanezt 1942-ben, a csatatéren történő debütálásának évében már nem feltétlenül lehetett elmondani róla. A légvédelmi fegyvernem szolgálatában ugyanis ekkor már olyan korszerű eszközök álltak, mint például a 88 milliméteres német FlaK (Flugabwehr-Kanone, azaz légvédelmi ágyú), amelyet ráadásul harcokcsikk ellen is kiváló eredménnyel vetet-

tek be. A Nimród (legalábbis mint páncélvadász) ezzel az eszközzel nem vehette fel a versenyt, az alacsonyan támadó repülőkkel szemben viszont hatásosnak bizonyult.

CSAK EGY MARADT

Bár alkalmazása felemás sikert hozott, mégis felbecsülhetetlen értéket képvisel, különösképp azért, mert ma már mindössze egyetlen példánya lelhető fel hazánkban, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum tulajdonában. Ez a Nimród a második világháború végét a Buda vári Kapisztrán téren, az akkor Hadtörténeti Levéltár és Múzeum néven működő intézményben élte meg. Mozgásképtelen állapotban szállították oda, gépágyúja azonban működött, azaz egy ellenséges betörés esetén harcra fogható lett volna. Erre végül nem került sor, s az 1950-es években a beolvasztást is megúsza, tehát azt a sorsot, amit a Magyar Királyi Honvédség által használt legtöbb második világháborús haditechnikai eszköznek nem sikerült elkerülnie. Sőt, a Nimródot nem egyszerűen megkímélték a pusztulástól, hanem felújították, működőképes állapotba hozták, majd a Hadtörténeti Múzeum belső udvarán kialakított haditechnikai parkban helyezték el. Ezt a haditechnikai parkot aztán 1986 őszén, a IV. Béla korából származó romok régészeti feltárásának kezdetekor, felszámolták.

– Ekkor a főváros X. kerületében, a Ladányi úton található – azóta már megszűnt – honvédségi bázisra kerültek a muzeális értékű harceszközök, amelyek azonban új helyükön idővel komolyan károsodtak. A Nimród sem volt ez alól kivétel: megrepedt a motorblokkja, azaz ismét elvesztette a járóképességét. A jármű történetében az 1996-os esztendő hozta az újabb fordulatot, amikor a magyar páncélos fegyvernem fennállásának 60. évfordulója alkalmából rendezett kiállításra restaurálták. A munkát a gödöllői Currus Rt. szakemberei végezték: szépen felújították, majd korhű festéssel látták el a Nimródot, a motorjához ugyanakkor nem nyúltak, de annak rendbetétele nem is volt követelmény – tudtuk meg dr. Kovács Vilmos ezredestől, a HM

Hadtörténeti Intézet és Múzeum megbízott főigazgatójától, aki az említett kiállítás rendezőjeként felügyelte a restaurálás folyamatát.

PARKBA VELE!

Az önjáró lövegre a kiállítás bezárása után viszonylag nyugodtabb időszak köszöntött: a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolán, a hallgatók, illetve a fegyvernemük iránt elkötelezett tisztek kezdeményezésére létrehozott légvédelmi szakgyűjtemény részeként, fedett helyen tárolták. Az oktatási intézmény Üllői úti épületének eladása után ugyanakkor ismét költöztetni kellett, meghozta a Budaörsi úti Petőfi laktanyába. Ott működött a Hadtörténeti Múzeum raktárbázisa, amit azonban 2010 nyarán (a Zách utcából kiköltöztetett MH Támogató Dandár érkezésével) felszámoltak, azaz a Nimródnak ismét útra kellett kelnie: a végállomás a Pest megyei Ócsa, közelebbről a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem bázisa volt.

– Kevéssel ezt megelőzően, újabb felújításon esett át a Nimród, a Hadtörténelmi Levéltár birtokában lévő eredeti rajzok és gyártási dokumentációk alapján. A munka során ráadásul a

Az önjáró lövegnek eredetileg az első vonalból kellett volna támogatnia a páncélos erők harcát

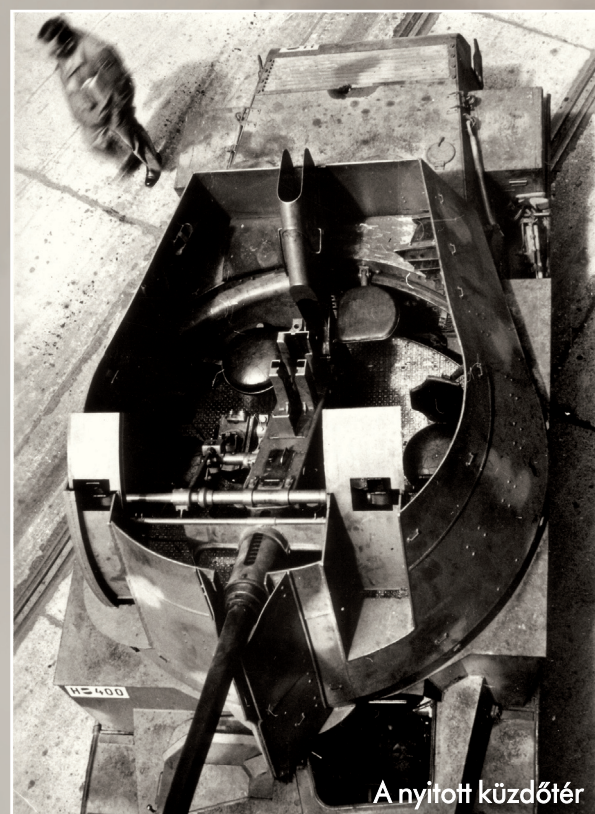
harcjármű motorját is megjavították, s új festést is kapott, másfél évtizeden belül immár másodszer. Külön gondot okozott, hogy a lánctalp egyik tagja eltört a próbaüzem során, s mivel nem állt rendelkezésre pótalkatrész, új lánctalpot kellett készíttetni. A teljesen felújított, járóképes Nimródot aztán visszaszállították Ócsára: ma is ott pihen, sajnos meszse nem ideális körülmények között. A harcjárművet ugyanis nem zárt épületben tárolják, azaz minden nappal romlik az állapota – jegyezte meg az ezredes.

Erre a helyzetre kínálna megoldást a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeumnak a Budapest XV. ke-

rületében található Szentmihályi útra tervezett új haditechnikai parkja, ahol nemcsak a Nimród, hanem az intézmény számos más, rendkívül értékes eszköze lelhetne méltó otthonra.

– A tervek elkészültek, s azokat már el is juttattuk a Honvédelmi Minisztériumba. A haditechnikai park létrehozása nyilvánvalóan pénzbe kerül, akárcsak az, hogy 10–15 évenként újítunk fel a „csillaggarázsban”, jobb esetben fedett – de nem zárt – helyen tárolt eszközöket (mint történt ez a Nimród esetében), amikor azokat elég lenne – mondjuk – nyolcvanévente egyszer restaurálni. Az sem megoldás, hogy az értékes harcjárműveket ide-oda szállítgatjuk, mert azok minden egyes alkalommal sérülnek, akárcsak a költözésnél a bútorok: bármennyire gondosan csomagoljuk, próbáljuk megóvni, a mozgatás során valamilyen sérülés biztosan keletkezik. A Nimróddal is előfordult, hogy szállításkor kárt szenvedett: megsérült például a felfüggesztése, a rugózása és az oldallemezei, ezek javítása pedig idő, energia és mindenekelőtt pénz.

Nagy szükség lenne tehát arra, hogy megfelelő körülmények között tárolhassuk a különböző korok haditechnikáját, lehetőleg olyan helyen, ahol a nagyközönség is megcsodálhatja őket. Ezért is lenne fontos a Szentmihályi útra megálmodott park – érvelt Kovács Vilmos ezredes.

A nyitott küzdőtér

Összesen 135 Nimródot gyártottak

Hajdanvolt helyőrségek (1.)

SZABADSZÁLLÁS

BETÖRT ABLAKOK, LÓGÓ AJTÓK, MÁLLÓ VAKOLATÚ ÉPÜLETEK A KERÍTÉSEN BELÜL; ÜRESEN ÁLLÓ HONVÉDSÉGI LAKÁSOK, BEÁZOTT TETEJŰ, ÉVEK ÓTA HASZNÁLHATATLAN TISZTI KLUB — A KERÍTÉSEN KÍVÜL.

A SZABADSZÁLLÁSI LAKTANYÁT HÉT ÉVE ZÁRTÁK BE: AZ EGYKORI KATONAVÁROS EMLÉKE LASSAN A FELEDÉSBE VÉSZ.

Az utolsó, Szabadszálláson állomásozó katonai alakulatot, az Alföldi Kiképző Központot (AKK) 2004-ben számolták fel. December 31-én torokszorító állománygyűlésen búcsúztak egykori laktanyájuktól a tisztek, a tiszthelyettesek és a honvédségi közalkalmazottak. A bejárat előtt tartott jelképes zászlólevonás után a már civilben lévő parancsnok, Papp Miklós ezredes rövid beszédet mondott, majd egy lakatot tett a laktanya már hetek óta bezárt kapujára – azután pedig mindenki mellé tette a saját lakatját. A tisztek és a tiszthelyettesek közül negyvenhárman vonultak nyugállományba, a legfiatalabb 37 éves volt. A hivatásos és szerződéses katonák többsége elfogadta a más helyőrségekben felkínált beosztást, de har-

Végh Ferenc alezredes dandárparancsnok, későbbi vezérkari főnök (balra)

mincegyen nem akartak külön élni a családjuktól, ők leszereltek; a volt honvédségi közalkalmazottak közül pedig sokan munkanélkülivé váltak. Az üresen álló honvédségi ingatlanokat egy őrző-védő cégre bízták, ennek ellenére a nőtlenszállót kifosztották.

– Nem volt ránk szükség, hiába próbáltuk meggyőzni a döntéshozókat, hogy egy ilyen hátrányos helyzetű térség fejlődését évekre visszavetheti a laktanya bezárása, mégis felszámoltak minket – emlékszik vissza az egykori parancsnok, Papp ezredes. – Pedig sok mindenre fel lehetett volna használni ezt a laktanyát: például a békefenntartók

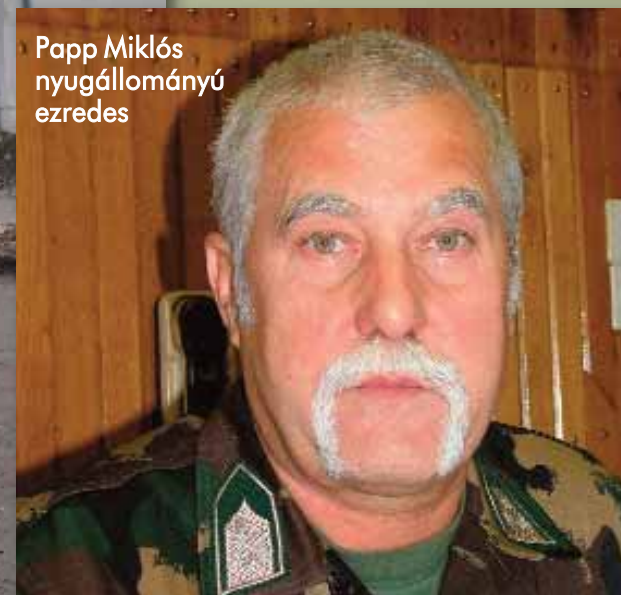
Öten, a helyőrség több mint ötvenesztendő történetének közel ötvenezer katonája közül

felkészítésére, vagy a szerződéses katonák kiképzésére, az épületekből raktárakat lehetett volna kialakítani, a sorállományúak körleteire pedig a katasztrófavédelem is igényt tartott. Volt egy EU-szabvány szerinti üzemanyag-kutunk, a katonai kollégiumban 2-4 ágyas berendezett szobáink, nőtlenszállónk és üres lakásaink, jól felszerelt gyengélkedőnk, műhelyünk, HACCP minősítéssel rendelkező konyhánk és étkezdénk. A felszámolás előtt korszerűsítettük a közvilágítást, felújítottuk a garázsokat. Csak a humáncentrumra 90 milliót költöttünk, de a befejezésére már nem volt lehetőségünk.

A laktanya raktáraiban felhalmozott kiképzési eszközöket, kulturális anyagokat, ruházatot, bútorokat az anyagi gondokkal küszködő alakulatok kapták

Papp Miklós nyugállományú ezredes

meg. Először a tévéket, a magnókat és a rádiókat vitték el, aztán az asztalok, a székek és a szőnyegek is gyorsan új gazdákra találtak. Agyból 3600 darab volt a laktanyában, ruházati anyagból 42 kamionnal adták le, a technikai eszközöket pedig hat katonavonat szállította el. Fennállása alatt közel ötvenezer katona kapott kiképzést az AKK-ban: volt olyan időszak, amikor egy ebédhez 2750 kilogramm krumplit kellett megpucolni, és kilenc mázsa húst kisütöni, gulyáslevesből 3000 litert is főztek egyszerre.

A szabadszállási helyőrség történetét Horváth Balázs mérnök ezredes, az AKK egykori törzsfőnöke dolgozta fel. A laktanyát 1951-ben kezdték építeni, 54 hektáron terült el, a helyőrség 437 735 léghöbméter ingatlant, 440 hektár földterületet kezelt.

– A bezárásáig többféle fegyvernem és szakcsapat állomásozott a városban – idézi a múltat Horváth ezredes. – A honvédség létszámának a csökkentése 1987-ben, a BAKONY fedőnevű feladattal kezdődött, 1989-ben elsőként a szabadszállási 145. önálló harcokcsidandárt, a honvédség legnagyobb harcokcsizó egységét számolták fel. (A parancsnoka Végh Ferenc alezredes, a későbbi vezérkari főnök volt.) A megüre-

sedett épületeket raktárakká alakították, itt tárolták az alakulatoktól kivont, feleslegessé vált technikai eszközöket. Ugyancsak Szabadszálláson volt az úgynevezett 1. számú csökkentési hely, ahol a rendszerből kivont haditechnikai eszközök megsemmisítését végezték, vagy lőtéri céltárgyakat, kiállítási tárgyakat készítettek belőlük.

A helyőrségben utolsóként az 1997. szeptember 1-jén alapított Alföldi Kiképző Központot számolták fel.

– A kiképző központ 2004 nyarától már nem fogadott újoncokat, az utolsó zászlólevonást 2004.

augusztus 31-én kilenc órakor tartottuk, majd a helyőrségi klubban ismertettük a honvédelmi miniszter 66/2004. határozatát, amelynek értelmében Szabadszállás 2004. december 31-ével megszűnt katonai helyőrség lenni – mondja az egykori törzsfőnök.

Pedig a város még a gimnáziumát is a honvédségnek köszönheti.

– A szolgálati törvény 1998-ban előírta, hogy az érettségivel nem rendelkező tiszthelyetteseknek le kell érettségizniük – emlékszik vissza Debreczeni Sándor, aki akkor az AKK humánosztályának vezetője volt.

– A honvédség szerződést kötött egy civil vállalkozással a középiskolai oktatás laktanyán belüli megszervezésére; a tagintézmény vezetésére engem kértek

A szomorú vég

„Ennyi maradt a harcokcsidandárból.”
(Debreczeni Sándor nyugállományú alezredes)

SZABADSZÁLLÁSON ÁLLOMÁSOZOTT ALAKULATOK

- MN 49. lövészezred, majd gépesített lövészezred 1951–1957
- MN 16. rohamlöveg-zászlóalj, majd -ezred, később harcokcsiezred 1951–1957
- MN 44. tarackos tüzérezred, majd tüzérosztály 1951–1958
- MN 2. felderítő-zászlóalj 1952–1955
- MN 81. híradó-zászlóalj 1952–1955
- MN 145. harcokcsiezred, majd MN 145. önálló harcokcsi-dandár 1958–1989
- MN 104/2. honi légvédelmi rakétaosztály 1960–1990
- MN 53. gépkocsizó lövészezred, majd gépesített lövészezred 1962–1989
- MN/MH páncélos- és gépjármű-technikai kiképző központ 1962–1991
- MN gépjármű-technikai tiszthelyettes- és szakmunkásképző iskola, majd MH gépjármű-technikai tiszthelyettes szakközépiskola 1975–1998
- MH 52. javítóezred, majd MH 52. Hunyadi Mátyás javítóezred 1991–1997
- MH Alföldi Kiképző Központ 1997–2004

fel. 1998-ban három osztállyal, 164 tanulóval indultunk, mert az óriási érdeklődésre tekintettel engedélyt kaptunk, hogy civilek is beiratkozhassanak az iskolába.

(Hogy el ne feledjük megemlíteni: Debreczeni Sándor alezredesként ment nyugdíjba, felesége zászlós volt, egyik fia most zászlós a kecskeméti repülőtéren, a másik pedig rendőr törzsrőrmester.)

De nemcsak a katonák siratják a helyőrséget. Dr. Báldy Zoltán polgármester szerint a város is megszenvedte a laktanya bezárását, s nemcsak azért, mert rengeteg munkahely szűnt meg.

– Az előző önkormányzat kérte és megkapta a honvédségi objektumok tulajdonjogát, ami hatalmas ajándék és egy nagy átok is egyben – mondja a polgármester. – Nagyon sokba kerül a fenn-

Horváth László, Szabadszállás első katonáinak egyike

gári dolgozók tiszteletére.

Az emlékek felelevenítésében több, évtizedekig Szabadszálláson szolgáló egykori katona is segített nekünk. Köztük Füleki Imre főtörzszászlós, aki az AKK utolsó parancsnokának segéd-tisztjeként vonult nyugállományba, és hat alakulat felszámolásában vett részt. Segítségével jutottunk el a 82 éves Horváth Laci bácsihoz, aki a laktanya felépítése után, 1951-ben, az első katonák egyike volt Szabadszálláson.

– Nagykanizsáról jöttem az akkori MN 2563 lövészezreddel, élelmezési raktáros, anyagbeszerző voltam – mutatja a katonakönyvét az idős obsitos. – A seregnek akkor volt egy húsboltja, ahol utalványra vásárolhattak a kato-

tartása, ezzel valószínűleg az akkori vezetők nem számoltak, alig sikerült valamit hatékonyan „kitermelni” belőle. A laktanya hasznosítására a város pár éve létrehozott egy korlátolt felelősségű társaságot. A tervek között ipari park, inkubátorház és egyéb létesítmények létrehozása szerepelt, de mert az M8-as autópálya építése leállt, a számos terv csak remény maradt. A legnagyobb teher a városnak mégis az egykori helyőrségi művelődési otthon. Teljesen használhatatlan: a fűtési rendszere környezetvédelmi tilalom alá esik, a kémény használhatatlan, a vízvezeték tönkrement, az elektromos rendszer ma már nem felel meg a szabványnak, a beázások miatt a nagyterem parkettája felpúposodott – sorolja Szekeres Mihály, a József Attila Közösségi Ház igazgatója, aki gimnazistaként részt vett a művelődési otthon építésében. Hat évvel ezelőtt 200 millióba került volna a rendbehozatala.

Jelenleg egyedül a katonai nyugdíjasklub csapatmúzeuma van az épületben, amelyet Udvarnoki János nyugállományú százados felügyel. (A szabadszállási katonai emlékeket Horváth Balázs vezetésével a Honvéd Nyugdíjasklub és az önkormányzat ápolja.) A lakótelepen létrehozta egy emlékparkot, amelyet a kiképző központ névadója, Hunyadi Mátyás mellszobrára és a Dunaújvárosi Vasmű harcokcsi-dandárnak ajándékozott acélszlopá határol. Köztük tizenkét beremendi mészkö-tömb és réztábla őrzi a helyőrség 53 éve alatt Szabadszálláson működő katonai szervezetek emlékét. Ugyancsak a la-

kótelepen alakították ki a Parancsnokok parkját; a temetőben pedig két emlékoszlopot állítottak az elhunyt katonák és pol-

balon aztán felkértem táncolni... Az én feladatomban többek közt az volt, hogy ezeket a papírokat ellenőrizzem. Jólátnak, a feleségemet is ebben a boltban ismertem meg: a keresztanyjánál lakott egy főhadnagy, aki a lányt küldte el a húsadagjáért. A következő katonák és pol-

A hatszoros felszámoló – Füleki Imre főtörzszászlós

A francia nagykövetségen a legjobb magyar katonai hagyományok képviselői

A HADSEREGEBEN A KIEMELKEDŐ HELYTÁLLÁS, AZ ÁTLAGON FELÜLI TELJESÍTMÉNY EGYIK ELISMERÉSE A KITÜNTETÉS. AZ EGYENRUHÁN EREDETI FORMÁBAN, ILLETVE SZALAGSÁVON VISELT MEDÁLBÓL A HOZZÁÉRTŐ MEGTUDHATJA PÉLDÁUL AZT, HOGY VISELŐJE MELYIK MISSZIÓBAN JÁRT, ÉS OTT HOGYAN SZOLGÁLT.

ELISMERÉSRE MÉLTÓ MÓDON...

Az egyetemes szabadságért

Miután a Magyar Honvédség katonái országvédelmi, katasztrófavédelmi feladataik ellátása mellett a világ számos pontján teljesítenek szolgálatot, egyenruhájukon a magyar elismerések mellett már régóta felfedezhetők más országok, nemzetközi szervezetek és szövetségek kitüntetései is. Ezek között vannak azok a kitüntetések, amelyeket minden katonának, aki elismerésre méltó módon teljesítette szolgálatát az adott misszióban. Ilyen például a magyar Békefenntartó Szolgálati Jel, vagy az úgynevezett NATO-medál (In service of peace and freedom – A béke és a szabadság szolgálatában).

Ezekon túl azonban a szövetséges vagy koalíciós államok és hadseregek rendszeresen elismerik az egyéni teljesítményt, a kiemelkedő helytállást is. A közelmúltban két ilyen eseményre került sor.

Az amerikai nagykövetség ünnepségén Eleni Tsakopoulos Kounalakis nagykövet asszony, Robert W. Duggleby ezredes, véderőattasé társaságban, négy magyar katonát részesített kitüntetésben. Molnár Zsolt alezredes (MH Ludovika Zászlóalj) és Oláh Miklós százados (MH 25/88 Könnyű Vegyes Zászlóalj) magas színvonalú tevékenységével az Army Commendation Medal kitüntetés, míg Varga Károly őrnagy (MH

Army Commendation Medal

Medaille de la Défense Nationale

34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj) és Rozsovcics Tibor főtörzsőrmester (MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj) átlagon felüli szolgálatával az Army Achievement Medal kitüntetését érdemelte ki.

A katonák az Operational Mentoring and Liaison Team (OMLT – műveleti tanácsadó és kiképző csoport) első vál-

tásban bizonyították felkészültségüket. Az amerikai Ohioi Nemzeti Gárda katonáiból és magyar társaikból álló OMLT-k Afganisztánban egy afgán lövészsászlóalj kiképzését és műveleteiket segítik. Az Ohio állam és Magyarország közötti állami partnerségi program keretében létrehozott műveleti tanácsadó és kiképző csoportok egy esztendő töltenek az ázsiai országban, ahol a kiképzés segítése mellett már több tűzharcban is részt vettek.

A francia nagykövetségen René Roudaut nagykövet Bozó Tibor és Bárdos Antal ezredek tevékenységét – a Szarajevóban, a bosznia-hercegovinai EUFOR-törzsben teljesített szolgálatukat, a francia bajtársaikkal kialakított kiváló együttműködésüket – a Medaille de la Défense Nationale kitüntetéssel ismerte el. A program során a francia nagykövet Bozó Sándornak, Tóth Jánosnak, Veress Ottónak és Piros Jánosnak, a második világháborúban francia lobogó alatt harcoló négy veteránnak, emléklapot adott át.

René Roudaut köszöntőjében így fogalmazott: a szabadság és a demokrácia védelme az a közös ügy, amelyért önök ugyan különböző időben, de egyaránt harcoltak. Franciaország ezt megköszöni önöknek. Az ünnepségen a magyar hon-

védelmi tárcát képviselő Fodor Lajos közigazgatási államtitkár és dr. Benkő Tibor, a HM Honvéd Vezérkar főnöke egyaránt hangsúlyozta: a most kitüntettek a legjobb magyar katonai hagyományok képviselői.

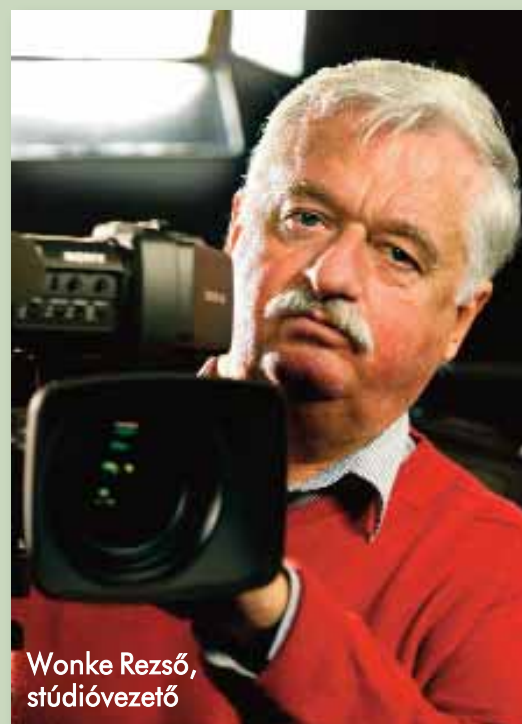
Az amerikai nagykövetségen kitüntették Eleni Tsakopoulos Kounalakis nagykövet, Fucsku Sándor dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság törzsfőnöke, valamint Robert W. Duggleby ezredes, véderőattasé társaságában

FOLYTASSA, STÚDIÓ!

Modernizált katonamédiум

A MAGYAR KATONAI FILMGYÁRTÁS TAVALY ÜNNEPELTE HATVANADIK SZÜLETÉSNAJÁT. IDÉN PEDIG A JOGUTÓD, A HM ZRÍNYI MÉDIA KATONAI FILMSTÚDIÓJA AJÁNDÉKOKAT KAP. VALÓJÁBAN AZONBAN AJÁNDÉKRÓL SZÓ SINCS. A KOMMUNIKÁCIÓS CÉG SAJÁT ERŐBŐL — AZ ELMÚLT ÉVBEN VISSZASZERZETT ANYAGI FORRÁSAIT HASZNOSÍTVA — TEREMTETTE MEG A STÚDIÓ MŰSZAKI TECHNIKAI FEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGÉT. EZZEL ÚJ FEJEZET KEZDŐDIK A KATONAI FILMGYÁRTÁS TÖRTÉNETÉBEN...

Wonke Rezső,
stúdióvezető

MAGYAR HONVÉD

venni a versenyt bármelyik televízióval vagy más, hasonló munkát végző céggel.

A Zrínyi Média beszerzett három nagyobb – egyforma teljesítményű, azonos jellegű, de más-más objektívvel ellátott – kamerát és egy kisebb, könnyebb camcordert. Ezek önálló forgatókameraként működnek, így a stúdió egyszerre már két teljes forgatócsoportot tud majd kiállítani. A kis kamerához beszerettek még

egy úgynevezett steadycam kamerastabilizáló berendezést, amivel elsősorban hadgyakorlatokon fognak majd dolgozni. A másik három kamera számára pedig a Zrínyi Média belül alakítanak ki egy olyan felvételi és utómunka-stúdiót, amely elsősorban beszélgetések felvételére lesz alkalmas.

A stúdióvezető elmondta, hogy a beszélgetős műsorokon kívül kisebb

zenei produkciók készítésére is képesek lesznek. A műsorok rögzítéséhez, vágásához természetesen megfelelő technikai háttér szükséges, ennek telepítése, installálása lapunk megjelenésével egy időben fejeződik be. A három kamerával felvett beszélgetős műsorok esetén valós díszlettel is dolgozhatnak, illetve az úgynevezett lyukasított greenbox rendszerrel bárki mögé virtuális háttérrel tudnak varázsolni.

– Ezzel a felszereléssel tehát végeredményben olyan vágott, felirattal, hanggal ellátott műsorszámokat tudunk készíteni,

amelyeket feltöltve az internetre, szinte élő közvetítést is tudunk adni a stúdióból – mondta Wonke Rezső. Hozzátette: ha igény lesz rá, az elkészült produktumot bármelyik televíziós társaságnak át tudják adni. A stúdió építésének további jellegzetessége, hogy a rendszer mobil; különféle modulokra bontva a stáb külső helyszínekre is ki tud majd települni – legyen szó tisztavatásról, repülőnapról, jelentősebb hadgyakorlatról, esetleg egy koncertről a Stefánia-palotában.

– A napi események rögzítésén és a hadsereg életének bemutatásán kívül szerintem rengeteg olyan dologban tudnánk előrelépni, amelyek szélesebb értelemben szolgálják ki a nemzeti haderő eszméjét – hangsúlyozta Wonke Rezső.

– Szinte csak a képzelet szabhat határt, hogy mi mindenre lesz alkalmas az új rendszer. Készülhetnek riport- és dokumentumfilmek, de a stúdió lehetőségeit kihasználva akár interaktív kapcsolatot is teremthetünk a misszióban szolgáló katonákkal. Terveink közt szerepel, hogy a Budapesten akkreditált katonai attasék nemzeti ünnepeik előtt bejönnek a stúdióba, és segítségükkel országukról is tudnánk anyagot készíteni.

Valóban, a lehetőségek tárháza végtelelnek tűnik: a katonai elemzőkkel, biztonságpolitikai szakemberekkel folytatott beszélgetésektől kezdve, az oktatófilmek készítésén át, egészen a kommunikációs tisztek számára hasznos tréningekig, és persze a katonák életét bemutató, jó minőségű filmekig bezárólag. Kitűnő, nagy szakmai gyakorlattal rendelkező, összeszokott csapat és új munkatársak – ez a garancia arra, hogy a stúdió megfelel az új elvárásoknak.

– A modern technika segítségével létrehozott produktumok terjesztésére többféle elképzelés is van, bár még egyik sem kristályosodott ki teljesen. A kész anyagokat át lehetne adni bármelyik közszolgálati televízióknak, és bárhol lehetne kifejezetten katonaszakmai műsort készíteni, mert ezek létrehozásához a Zrínyi Médiaiban dolgoznak a legjobb szakemberek. Amennyiben azonban erre a most átalakuló közmédiában nincs fogadókészség, akkor el kell kezdeni alulról építkezni, és a filmeket, műsorokat a helyi, illetve a regionális televíziókhoz eljuttatni. Hosszabb távon pedig lehetne akár angol nyelvű műsorokat készíteni, és ilyen módon nyitni más országok, illetve NATO-szövetségesek felé – tette hozzá végül Wonke Rezső, a Zrínyi Média katonai filmstúdiójának vezetője.

A HM Zrínyi Média DVD-újdonsága a 68 évvel ezelőtti doni tragédiára emlékező 37 perces dokumentumfilm. Megtekinthető és letölthető a www.honvedelem.hu honlapról

– Jelenlegi felszerelésünkkel csak a pillanatnyi igényeket tudjuk kiszolgálni, azaz dokumentáljuk a haderőben történt eseményeket – szögezte le beszélgetésünk elején Wonke Rezső stúdióvezető.

– A Zrínyi Média vezetése felmérte az elektronikus médiában rejlő lehetőségeket a Magyar Honvédség népszerűsítését tekintve. S nemsokára a legmodernebb, HD-felbontású felszereléssel fogunk dolgozni, és ennek köszönhetően nyugodtan mondhatom: Magyarország és Európa viszonylatában is a legjobbak között lehetünk, a technológiát tekintve fel tudjuk

MAGYAR HONVÉD

LEGYEN SZÓ AKÁR OLIMPIÁRÓL, AKÁR VILÁGBAJNOKSÁGRÓL, AKÁR EURÓPA-BAJNOKSÁGRÓL, EVEZŐSEINKBEN MINDIG BÍZHATUNK. ÁLTALÁBAN ANNYI ÉRMET LAPÁTOLNAK ÖSSZE, AMENNYIT CSAK LEHET: A TAVALYI VILÁGBAJNOKSÁGON PÉLDÁUL, A NÉMETEKET MEGELŐZVE, AZ ÖSSZESÍTETT ÉREMTÁBLÁZAT ÉLÉN VÉGEZTÜNK. A CSILLOGÁSBÓL ÉS A HIHETETLENÜL JÓ EREDMÉNYEKBŐL TERMÉSZETESEN A BUDAPESTI HONVÉD SE – DOMINO-HONVÉD ELNEVEZÉSŰ – KAJAK-KENU SZAKOSZTÁLYÁNAK VERSENYZŐI IS JÓCSKÁN KIVESZIK A RÉSZÜKET.

Kovács Katalin, Kozák Danuta, Szabó Gabriella és Csipes Tamara mozdulatlanul, lehajtott fejjel ülnek a szakosztály hajógyári-szigeti telephelyének edzőtermében. Körülöttük súlyok, előttük pedig laptoppal felszerelve edzőjük, Csipes Ferenc.

– Mennyi? – kérdezi a tréner, mire a lányok egyenként bediktálják pulzusuk aktuális, ötven körüli értékeit. Igen, a

tél a fizikai felkészülés időszaka. Ilyenkor nem lehet vízre szállni, ezért erőnléti edzés és futás szerepel a kissé monotonnak tűnő programban. Aki viszont nem túri jól a monotóniát, az sosem lesz bajnok.

– Ez már a fogantatás pillanatában elvált – szögezi le az edző, merthogy néhány kérdés erejéig elvontuk őt mindennapi munkájától.

Beszélgetésünk során kiderült, hogy élvonalbeli kajak-kenus csak az lehet, aki voltaképpen erre születik. A megfelelő fizikai erő és állóképesség mellett mentálisan hasonlóan jónak kell lenni. Mert ha valaki nem vérbeli versenyzőtípus, akinek a stressz és a ránehezítő elvárások negatívan be-

folyásolják a teljesítményét, aki nem tudja elviselni, hogy edzés és verseny közben többször is el kell jutnia fizikai tűrőképességének határáig, az sosem büszkélkedhet majd olyan eredményekkel, mint mondjuk maga Csipes Ferenc, vagy például Kovács Katalin. A nyomás pedig nagy, mert az edző kerek-perec ki-

jelenti: ha nem történik semmi előre nem látható baj a felkészülés során (értsd: sérülés vagy betegség), akkor a lányok a londoni olimpián is győzni fognak. A motivációval nincs gond, a teljesítmény pedig adott. Vegyük például a tavalyi Európa-bajnokságot, ahol – egyetlen példát kiragadva – Szabó Gabriella és Csipes Tamara (Csipes Ferenc leánya) kajak párosban (K-2), ezer méteren a sportág történetének 100. magyar Eb-aranyát szereztek.

– Ez a generáció, Katalin kivételével, nem csupán Londonban, de négy évvel később, Brazíliában is a csúcson lehet – mondja az egykor legendás versenyző,

Beé István, Szalai Tamás, Kökény Roland, Vereckei Ákos. A nevek ismerősen csengenek, az viszont a napi híradásokból nem mindig derül ki, hogy ők bizony mind a Domino-Honvéd kajak-kenu szakosztályának versenyzői. A tavalyi Európa-bajnokságon Szalai Tamás például ötszáz méteren, kajak egyesben, aranyérmes lett, illetve – Kökény Rolanddal együtt – a kajak négyes tagjaként, ezer méteren második lett. Vereckei Ákos pedig (Kammerer Zoltánnal párban) az Európa-bajnokságon és a világbajnokságon is ezüstérmes lett gazdagabb. És e lista korántsem teljes.

aki korábban szakosztály-igazgatóként, jelenleg pedig edzőként egyengeti a tanítványok immár ugyancsak legendás útját.

– Ebben a sportágban sok dolgot meg lehet tanulni. Azt például meg is kell tanulni, hogy ha valaki folyamatosan a világ élvonalbeli versenyzői előtt akar evezni, ahhoz már a felkészülés során többet kell teljesíteni. Hosszú versenyzői pályafutásom alatt sok-sok hasznos gyakorlati tapasztalattal vértedtem fel, és ezeket igyekszem is mind átadni.

S hogy mitől vagyunk ilyen sikeres evezős nemzet? Horváth Gábor szakosztály-igazgató – szintén többszörös olimpiai, világ- és Európa-bajnok kajakozó – szerint egyrészt azért, mert az ország természeti adottságai kedveznek e sportágnak, és szerencsére mindig akad trónkövetelő, aki képes továbbvinni az elődök „aranyos” hagyományait. Az elmúlt közel másfél évtized alatt a Domino-Honvéd versenyzői sikert sikerre halmoztak. Érdemes külön is kiemelni, hogy Szöulban Csipes Ferenc, Gyulai Zsolt, Ábrahám Attila és

Hódosi Sándor, Sydneyben Pulai Imre és Novák Ferenc, valamint Horváth Gábor, Athénben pedig Horváth Gábor és Vereckei Ákos iratkozott fel az olimpiai aranyérmesek sorába. Az ötkarikás versenyeken a szakosztály kiválóságai nemcsak érmekkel, hanem 20,75 olimpiai pont megszerzésével is hozzájárultak a magyar küldöttség sikeréhez.

Mi tagadás, Kozák Danuta is szívesen csatlakozna a honvédos olimpiai bajnokok népes táborához, de ez egyáltalán nem lesz egyszerű. Mint mondta, a londoni olimpiára kvalifikáló, idei szegedi világbajnokság majdhogynem nehezebb verseny lesz, mint maga az olimpia.

– Remélem, azért csillogni fog – fűzi hozzá mosolyogva. Azt nem mondta meg, hogy milyen színű csillogásra gondolt, de talán egy trónkövetelőnél ez egyértelmű...

ARANYHAJÓSOK

Szakosztálymustra: kajak-kenu

„A KÉT ANGOL LORD ANNYIT TUD A MAGYAROKRÓL, AMENNYIT MARCO POLÓTÓL OLVASOTT. A MAGYAROK, VAGYIS MÁS NÉVEN KIRGIZEK, HELYESEBBEN A TATÁROK, OTT LAKNAK A PUSZTÁN, CSIKÓT ŐRIZNEK, S A LÓ HÁTÁRÓL SOHA LE NEM SZÁLLNAK, OTT ESZIK A NYERS HÚST, S OTT ISSZÁK A LÓTEJET. ITT PEDIG BÉCSBEN VILÁGTUDÓSÁ LESZ VALAMENNYI, S AZT MONDJÁK: NEMESI TESTŐRSÉG, HÁT PEDIG VOLTAKÉPPEN TUDÓS AKADÉMIA. TERINGETTÉT, Ő FELSÉGÉNEK NAGY-BRITANNIA ÉS IRLAND KIRÁLYÁNAK CSAKUGYAN NINCS ILYEN TESTŐRSÉGE.”

(EÖTVÖS KÁROLY: HIMFY SZERELME. SZÉPIRODALMI KIADÓ, 1952 — VÁLOGATTA LUKÁCSY SÁNDOR.)

Megakad a vármegye – ez a politikai, ügyvéd, író Eötvös Károly idézett elbeszéléskötetének címe. De megakad a mi kései szavunk is – hát még, ha tovább időzünk egy nemes ifjú, éppenséggel Kisfaludy Sándor testőr uram történeténél. Mert hogyan is lehetett volna akkortájt odaát a Hannoveri-háznak olyasféle őrzője, akinek csodálatával anglusaink ideát nem tudtak betelni.

És most a kezdetekről; folytatásképp ide kívánczik egy korrajz, Ságvári György hadtörténetész vázlata. (Testőrök Magyarországon, 18–20. század – Védelem és reprezentáció. História, 2010/6)

„Az európai fejedelmi udvarokban a 18. század közepétől a testőrségeket már intézményesen is elkülönítették egymástól. Perszonális (személyi), illetve rezidenciális (udvari őrző) testőrségek jöttek létre. Az uralkodóházak környezetében egész «testőrségi háló» alakult ki. Tanulságos e tekintetben a Habsburg uralkodók bécsi (és budai) udvara a 18–19. században. A bécsi Burg két legrégebbi testőrségét «Hartschieriek»-nek (belső testőrség) és darabontoknak (külső testőrség) nevezték. A Hartschieriek – nevük az olasz arc-

Örökké hűséggel! (2.)

KIRÁLYNAK TERMETTEK...

Magyar nemesi testőr 1800 körül

iere (íjász) szóból származik – szükség szerint a lovas testőrség szerepét is betöltötték... A két régi testőrség az 1760-as évekig működött a hagyományos rendben; a Hartschieriek szerepét ekkortól fokozatosan az újonnan alapított két (nemesi) testőrség, a Magyar Nemesi Testőrség (1760), illetve a német ajkú örökös tartományok nemes ifjából álló Császári Királyi Arciere Testőrség (1763) vette át... II. József római királyi címéhez társítva egy 30 fős, külön testőrséget is megalapítottak (Római-Királyi Arciere Testőrség). A két arciere-kontingenst 1765-ben, miután II. József valószínűleg német-római császár lett, egységesítették, nevével 1806-tól Császári-Királyi Első Arciere testőrség... Az udvarban, a testőr-hierarchiában ők álltak az első helyen, a Magyar Nemesi Testőrség a másodikon...”

Na de vissza Eötvös ifjú testőréhez, akiről ama bizonyos szalontai nótárius írta: „... midőn Himfy lantja megzendült, minden bokor, minden völgy Kárpátoktól Adriáig visszhangozta énekét.” (Arany János: Visszatekintés – Szépirodalmi Figyelő 1861/26 és 1862/11.)

„Eszterházy Miklós herceg volt a nemesi testőrök kapitánya. Két angol rendkívüli követ jelent meg Bécsben, lord Spencer és lord Granville. (...) Megkérték a herceget: mutassa meg nekik a nemesi testőröket. De hírt ne adjon nekik. Ők meg akarják lepni, ők pongyolájában akarják látni a magyar nemesi ifjúságot.

Reggeli órában bemennek a testőrök laktanyájába. Benyitnak Kisfaludyhoz. Az ifjú ott ül íróasztala mellett. Ezüstszinóros kék nadrágja fel van húzva, ezüst sarkantyús kordován csizmája a lábán, de azon túl mellény nélkül, egyrét ingben, nyakravaló nélkül, hajadon fővel. Hosszúszárú pipából szívja a jánosházi dohányt, fújja a füstöt, mint a kémény... A kopogtatásra csak annyit kiált: «bujj be!»

S belép a herceg! S belép két angol lord, Nagy-Britannia és Írland királyának két rendkívüli követe. Neszé neked, magyar nemesi bécsület, a te pongyola in-

Magyar testőrök Bécsben, az úrnapi körmeneten, 1874 júniusában

geddel s hosszúszárú, szutyakoló selmeci cseréppipával.

Kisfaludy feláll, összeüti sarkantyúját, s katonásan üdvözlő a testőrkapitányt.

A herceg beszél vele magyarul, azután németül, azután latinul. A két lordot meglepi, hogy ez a vad magyar milyen szépen beszéli azt a három nyelvet. Azután francia nyelven kérdi tőle: mit dolgozik éppen most?

– Tassót fordítom olaszból nemzetünk nyelvére. (Torquato Tasso, 16. századi itáliai költő – M. T. Gy.)

Ez már a herceget is meglepi, de nem mutatja meglepetését. A kérdést és feleletet értik a lordok is. Odamennek az asztalhoz. Kezükbe veszik Tassót. Íme, a vad magyar igazat mondott. Kezükbe veszik a kéziratot. Ez tatár nyelv, ezt nem értik. Kezébe adják a kéziratot Kisfaludynak, s udvariasan megkérlik, hogy fordítson le nekik abból élőlőszóval néhány sort németre, latinra, franciára, olaszra. A vad magyar ezt is megteszi...

Nagy csodálkozással ballagott el tőle a két lord, s meg is köszönte a hercegnek a rendkívüli élvezetet. Csakugyan érdekes emberfaj ez a vad magyar...

Ezt a kalandot is meghallotta Szegedy Róza...”

Bizony fontos e hölgy említése. Mert hát Himfy – a nemesi testőrség másodkapitánya – ugyan ki másnak, mint Szegedy Ignác királyi tanácsos és zalai alispán leányának írta „Kárpátoktól Adriáig visszhangzó énekeit”.

Na igen, Himfy... Szóljunk egy-két szót eme álnévről is. Tehetjük, mert a költő szülőhelyén, Sümegyen, a Kisfaludy nevet viselő iskola könyvtárosa, Kovács Attiláné magazinunknak kutatásokat végzett, s összegezte is ekképpen: a költő a közeli Döbrönte város Szarvaskő váráról írván ismerte meg az építető, Himfy Benedek bán életét, s históriájában őseinek nyomát vélte felfedezni, e névben pedig írói álnevét találta meg.

gróf Pálffy Lipót

A NEMESI TESTŐRSÉG KAPITÁNYAI

gróf Pálffy Lipót	1760–1762
gróf Esterházy Miklós	1762–1764
herceg Esterházy I. Miklós	1764–1787
gróf Károlyi Antal	1787–1791
herceg Esterházy Antal	1791–1794
nincs kinevezett kapitány	1794–1803
herceg Esterházy II. Miklós	1803–1833
báró Splényi Ignác	1833–1840
gróf Vécsey Ágoston	1840–1849

A KIRÁLYI TESTŐRSÉG KAPITÁNYAI

gróf Haller Ferenc	1867–1875
Fratricsevics Ignác	1875–1887
gróf Pálffy András	1887–1902
herceg Esterházy Alajos	1902–1912
báró Fejérváry Géza	1912–1914
gróf Lónyay Albert	1914–1918

A KORMÁNYZÓI TESTŐRSÉG KAPITÁNYAI

vitész Görgey György	1920–1927
vitész Igmándy-Hegyesy Géza	1927–1936
vitész Lázár Károly	1937–1944

Vitéz Lázár Károly

Na igen, nemesi testőrség. Szóljunk egy-két szót ismét a daliák testületéről, és idézzük ide Nemeskürty Istvánt. („A magyar irodalom története 1000–1945”).

„Mária Terézia királynő 1760. szeptember tizenegyedikén magyar nemesi testőrség felállítását rendelte el. A szolgálatuk révén az uralkodóval személyesen is kapcsolatba kerülő nemesi ifjak megismerhették Bécset, az udvart, átításhoz azzal a műveltséggel, szellemmel, ismeret- és érzésvilággal, mely e testőröket örökre a dinasztiahoz köthette, általuk pedig az egész magyar nemzetet befolyásolhatta. A százhusz főnyi testőrségbe, melynek minden egyes tagja alhadnagyi rangot kapott, meg-yénként két-két ifjat küldhettek a vármegyék. A testőrség első kapitánya gróf Pálffy Lipót altábornagy lett (1760–1762). Utódai is a magyar főnemesség legelőkelőbb katonái: herceg Esterházy Miklós tábornagy (1764–1787), gróf Károlyi Antal tábornagy (1787–1791) és herceg Esterházy Antal tábornagy (1791–1794) – hogy csak az első néhány kapitányt nevezzük meg...

A gyakorlatilag 1761-től kezdve működő testőrségbe több művelődni vágyó ifjú is bekerült, így mindjárt 1761-ben Báróti Sándor, az erdélyi Alsófehér megye küldötte; 1762-től a szintén erdélyi Barcsay Ábrahám, fejedelmi sarj, őt Hunyad megye delegálta szüleinek váratlan elhunytja miatt; 1764-től kezdve pedig Bessenyei Sándor, Szabolcs megyéből, akinek fivére, Boldizsár is testőr volt...

Bécsben ekkor erősen hatott az olasz és főleg a francia kultúra, festészet, zene, irodalom: Észak-Itália több tartománya a Habsburgok kezén volt akkor, a francia udvarral pedig dinasztikus érdekből szívélyes jó viszonyt ápolt az udvar... a Habsburg birodalom és fővárosa éppen a magyar nemesi testőrség megalakításának éveiben tárta ki féltve őrzött... kapuit Párizs és Itália felé...

Ebben a kedvező történelmi pillanatban, 1765 nyarán küldi Szabolcs megye a sokgyermekes Bessenyei Zsigmond földbirtokos harmadik fiát: Györgyöt (1747?–1811) is Bécsbe, a nemesi testőrségbe.

A tizennyolc éves, délceg, de műveletlen szabolcsi ifjú bámulva néz körül a fővárosban, és mohón veti magát

Testőr tábornoki udvari díszmante
1900 körül

bátyja meg Báróti és Barcsay példájára a társas élet örömeibe. Megtanul franciául, latinul, valamennyire németül is tud – és valóságosan habzsolja a keze ügyébe eső, az akkori műveltek körében divatos irodalmat.

Alig tölt az udvarnál hét esztendő; a huszonöt éves hadnagy 1772-ben, egy év leforgása alatt négy könyvet ad ki nyomtatásban («Bétsben, Kaliwoda Leopold betűivel»)...

Hallatlan teljesítmény. Mintha egymaga akarná a bécsi testőrtisztek által ismeretlen, vagyis: számukra addig nem létezett magyar irodalmat megteremteni!

És íme egy „másik kezdet”, Ballagi Aladáré, a történészé. Mérvadó kötete, „A magyar királyi testőrség története, különös tekintettel irodalmi működésére” címmel Pesten, 1872-ben jelent meg. S rá két évre, 1874. június 7-én a Vasárnapi Újságban, „A magyar testőrség Bécsben” címmel ír kései történész kollégájával egyező hőfokon.

„Az udvar legyen udvar és ne istálló,

ne maradjon hát el még azoktól a századunk elején is élt nagy uraktól, kik valahányszor igazi fényvel akartak megjelenni, rendesen egy kis gárdát alkottak, melyben bár parasztleányok voltak a gárdisták, azért a célt, t. i. a nagy parádét elérték általa. Ilyen megbízható csapatokból fejlett ki idővel a testőr-institutio; nagyban és állandósítva látjuk a pompázó díszőrséget a magyar királyi testőrségben. Ez a testület mint gárda is a legelső egyike a világon, de irodalmi hatás és hazafiság tekintetében, mint határozottan legkülönböb- válik ki társai közül...

Alig hagyták oda irodalmunk újjá-

rállyalnak! / Kit királynak teremt magyarok szolgálnak.

Az odaadó szeretet közös érzése a nemzet és a testőr között szorosra fűzött kapcsolatot létesített. A nemzettel küzdött válságos időkben, a nemzettel együtt szunnyadott vészmentes korokban – de együtt is ébredett... a béke foglalkozásait ismét csatazaj szakította félbe. A magyar szabadságharc szőlította fegyverre a nemzet fiait. És a testőrök megértették a haza kívánalmát...

Az egykori testőrök közül Görgey Artúr (1837–1842), Klapka György (1842–1847) az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc idején fényes sze-

intézményét, mely dicsőült Mária Terézia császárné és királynő által lett megalapítottása óta élénken él magyar koronámhoz tartozó hű népeim emlékeztében, ismét helyreállítani.”

A nemesi testőrség története két hosszú korszakra oszlik. Az első a megalakulástól az 1848–1849-es forradalom és szabadságharcig tartott. A második a kiegyezéssel, illetve I. Ferenc József 1867-es koronázásával kezdődött, és 1918-ban a birodalom végső széthullásával fejeződött be. Ságvári György hadtörténész említett cikkében írja: a koronázási ünnepségen 37 kiválasztott huszártiszt szerepelt testőr gyanánt, de a

A Magyar Királyi Darabont Testőrség IV. Károly koronázásakor Budapesten, 1916. december 30-án

élesztői a gárdát, a megpróbáltatás napjai következtek be. József császár (II. József, egyben magyar uralkodó 1780–1790 – M. T. Gy.) alatt kitért a török háború, s a testőrök elsőtől utolsóig fegyverre keltek, megtanulni, hogy a diszkard még másra is való, mint tisztelgésre. Aztán hogy rájöttek a dolog nyitjára, megtanították vele a törököt, tisztelni a magyar vitézséget, mely vakmerőnél vakmerőbb bravourok tömérdek példáját mutatta föl... Mint Magyarországon nyolcnyolc esztendőn keresztül legnépszerűbb, legkedveltebb intézet, az ország fiatalságának testileg legderekabb tagjait fogadta magába... Rájuk célzott a múlt századi magyar költő ezzel a versével:

„Szép királynak lenni, hát magyar ki-

repet játszottak. A volt testőrök szinte mindegyike honvéd- vagy nemzetőr tiszt lett, de honvédnek állt az akkor aktívan szolgáló gárdisták nagy része is. Az uralkodótól való elpártolást a bécsi udvar bizony nem vette jó néven. Az emiatt 1849 novemberében hivatalosan feloszlott nemesi testőrség 1867 áprilisában szerveződhetett újjá. Igaz, a régiek közül kevesen tértek vissza testületükbe: két évtized múltán sem tudták megbecsülni uralkodójuknak, hogy a magyar nemzet ellen fordult. Még akkor sem, ha I. Ferenc József személyesen írt békülékeny hangvételi levelet a kiegyezés utáni első magyar miniszterelnöknek, gróf Andrássy Gyulának:

„Kedves gróf Andrássy! Elhatároztam a magyar királyi nemesi testőrség

rákövetkező évben 45 fős létszámmal újjáalakult a gárda. A másik magyar illetőségű testőrség „Ófelsége a császár és király katonai udvartartásához tartozó katonai osztagok” között rangban a negyedik a Magyar Királyi Darabont Testőrség, a Habsburg-ház időben legkésőbbi (1904) alapítású testőrsége volt. Míg nem 1918. november 16-án a darabont testőrséget a Magyar Királyi (nemesi) Testőrség maradványával és a koronárával együtt katonai alakulattá szervezték át. Ők adták Károlyi Mihály köztársasági elnök testőrségét...

(Az összeállításunkhoz adott illusztrációért köszönet illeti a HM Hadtörténelmi Intézetet és Múzeumot.)

HADIKRÓNKA – MÁRCIUS

1835. MÁRCIUS 2. Az Osztrák Császárság trónjára lépett I. Ferdinánd – II. Ferenc legidősebb fia –, aki ekkor már közel öt éve birtokolta a magyar királyi címet, V. Ferdinánd néven. A Jóságos Ferdinándként is emlegetett új uralkodó korlátozott szellemi képességeire hivatkozva a kormányzati ügyeket a tanácsadók által álló ügynevezett státuskonferencia intézte, melyben Klemens von Metternich kancellár játszott meghatározó szerepet; gyakorlatilag az ő bábja volt a császár. 1848. december 2-án aztán Ferdinándot az udvari kamarilla minden címéről lemondatta, unokaöccse, Ferenc József javára.

1658. MÁRCIUS 5. E napon született Antoine Laumet de La Mothe Cadillac francia katona és felfedező. 1683-ban utazott Kanadába, ahol harcolt az irokéz indiánok ellen, 1694-ben pedig ő lett a mai Michigan állam területén található fontos határőr erőd, Mackinac első parancsnoka. 1701-ben Fort-Pontchartrain du Détroit néven megalapította a napjainkban Detroit néven ismert várost, melynek 1710-ig kormányzója is volt. Ekkor áthelyezték Louisianába; onnan, egyre növekvő népszerűtlensége miatt, visszarendelték Franciaországba, s egy időt a hírhedt Bastille falai között is el kellett töltenie. Élete hátralévő részét visszavonultan élte. Róla nevezték el a Michigan állambeli Cadillac városát, a Cadillac Mountain hegycsúcsot Maine államban, továbbá a Cadillac gépkocsit.

1932. MÁRCIUS 10. Rómában, e napon hunyt el Paolo Boselli egykori olasz miniszterelnök; ő vezette azt az olasz kormányt, amely az első világháborúban – egészen pontosan 1916. augusztus 28-án – hadat üzent Németországnak. Boselli a Monarchia csapatainak 1916. május–júniusi offenzívája után megbukott Antonio Salandra helyét foglalta el a miniszterelnöki székben, hatalma mindazonáltal nem bizonyult hosszú életűnek: 1917. október 30-án lemondásra kényszerült, azt követően, hogy Olaszország katasztrofális vereséget szenvedett Caporettonál.

1918. MÁRCIUS 11. A kansasi Fort Riley katonai támaszpont gyengélkedőjén magas lázzal jelentkezett Albert Gitchell szakács: ezzel ő vált a világ eddigi legsúlyosabb influenzajárványának, a spanyolnáthának az első regisztrált fertőzöttjévé. A betegséget az amerikai expedíciós hadsereg magával vitte Európába, ahol a kór előbb a lövészárkokban összezsúfolt katonák, majd az első világháború megpróbáltatásai miatt legyöngült polgári lakosság körében terjedt viharos sebességgel. Korabeli becslések szerint 1920-as kifulladásáig a spanyolnátha 20 millió áldozatot követelt – többet, mint az első világháború. A járvány egyébként onnan kapta nevét, hogy a tömeges megbetegedések híreit spanyol lapok röptették először világgá.

1848. MÁRCIUS 15. Pesten egyetlen nap leforgása alatt győzött a forradalom. A két nappal korábban kitört bécsi forradalom hírére a „márciusi ifjak” az utcára vonultak, hogy így szerezzenek érvényt követeléseiknek, melyeket tizenkét pontban foglaltak össze. Ezek az események kedvezően befolyásolták a Kossuth Lajos vezette parlamenti küldöttség bécsi tárgyalásait, az udvar ugyanis kénytelen volt engedni: beleegyeztek az önálló magyar kormány megalakulásába, s ígéretet tettek arra is, hogy az uralkodó szentesíti a reformtörvényeket. Az ország azonban végül mégsem tudta békés körülmények között végrehajtani az átalakulást, s a forradalom vívmányainak védelme érdekében fegyverhez kellett nyúlni.

A hónap hadtörténelméhez kapcsolódó kérdésünk: 1915. március 22-én az oroszok győzelmével véget érnek a harcok a „keleti front Verdunjénél”, annál a lengyelországi erődnél, amely fontos kereskedelmi útvonalak csomópontjában feküdt a Kárpátok lábainál, a San folyó partján. Melyik erődről van szó?

A megfontolást a magyarhonved@armedia.hu e-mail címre várjuk, 2011. március huszonegyedikéig. A helyes választ beküldők közül öten a Zrínyi Kiadó egyik kötetét, a Révész Tamás tollából megjelent „Repülőter az Alpokalján” című könyvet kapják.

Előző havi feladványunk helyes megfontolása: II. Murád.

Nyerteseink: Felegyi Júlia, Kiss Vámosi Zoltán, Kovács István, Sólyom Gábor, Stalmár Gizella. A nyereményeket postán küldjük el.

Tavaszi Emlékhadjárat 2011

Közép-Európa legnagyobb katonai hagyományörző rendezvénysorozata

Az idén immár 23. alkalommal kerül sor az 1849-es tavaszi hadjáratot idéző nagyszabású rendezvénysorozatra, a Magyar Hagományör Világszövetség és a Történelmi Lovas Egyesület szervezésében.

Kiemelt programok:

Április 2. Hatvani csata

(Boldog, Balázs-tanya)

Április 3. Hagományörző parádé

(Jászberény)

Április 4. Tápióbicskei csata

(Nagykátán-Tápióbicske)

Április 6. Isaszegi csata

(Isaszeg)

Több száz huszár, gyalogos és tüzér

Lenyűgöző csatajelenetek

Főhajtás a hősök előtt

Huszárkonyha-bemutató

Folklorprogramok

A kiemelt helyszíneken ott lesznek a HM ZRÍNYI MÉDIA munkatársai, a ma katonáiról szóló filmekkel, repülőgép-szimulátorral.

Telld át velünk a történelmet!

A program részleteit megtalálja honlapunkon:
www.honvedelem.hu

Foto: Ladjanszki Veronika

A Zrínyi Média újdonsága

1000–1100 évvel ezelőtt...

MAGYARORSZÁG A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

A HM Zrínyi Média újdonsága – Az 1000–1100 évvel ezelőtt... című, Magyarország a Kárpát-medencében alcímet viselő kötet – angolul és magyarul is megjelent, és mindkét nyelven letölthető a www.honvedelem.hu digitális könyvtárában.

„Csak elvétve akad európai állam, amely 1100 éve él a földjén, a kezdetektől állami keretek között. A 895–896-ban a Tisza, majd a Duna vidékén hazát talált magyarság néhány év alatt betöltötte a teljes Kárpát-medencét, egyben egyesítette az itt élő kisebb népeket. 907-ben, a pozsonyi csatában egész Európának megmutatta, hogy megvédi új hazáját. A csaknem évszázados európai katonai 'kalandozások' után véglegesítette határait, tekintélyét, fejedelmei, majd első királya, István révén elfoglalta megbecsült helyét Európában, amelynek aztán majd egy évezreden át védőpajzsa lett. Most, 1100 évvel később, történetesen akkor, amikor Magyarország tölti be a 27 tagállamból álló Európai Unió elnöki tisztét, tisztelettel tárjuk olvasóink elé első európai lépéseinket, azt az időt, amikor végleges hazát teremtettünk a Kárpát-medencében a magyaroknak és a velünk együtt oly sokáig békében élő népeknek” – írja előszavában dr. Gubcsi Lajos, a könyv szerkesztője, a HM Zrínyi Média ügyvezetője.

A történelmi kódexek képeivel illusztrált, angol és magyar nyelvű exkluzív album 4000 forintért megvásárolható a HM Zrínyi Média terjesztési csoportjánál (1087 Budapest, Kerepesi út 29/B).

